

088
8
11

268

ΔΑΡΕΙΟΥ ΝΙΚΟΝΤΕΜΙ

(DARIO NICCODEMI)

Η ΔΑΣΚΑΛΙΤΣΑ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟ

ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

ΜΑΣΚΑΛΙΟΥ ΕΡΜΕΝΙΟΥ

268
268
268

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ
355
1918

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ,"
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1921

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ. ....

15,74

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθμ. 17/3168

Η ΔΑΣΚΑΛΙΤΣΑ

ΔΑΡΕΙΟΥ ΝΙΚΟΝΤΕΜΙ
(DARIO NICCODEMI)

Η ΔΑΣΚΑΛΙΤΣΑ

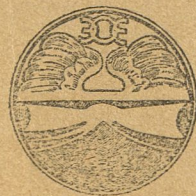
ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟ

116

ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐπιπέδου, σὲ χαρτί
πολυτελείας, ἑκατὸ ἀντίτυπα, ἀριθμημένα 1—100.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ.,
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1921

ΣΤΗΝ

DINA GALLI

ΚΑΙ ΣΤΟΝ

AMERICO GUASTI

D. N.

ΝΤΑΡΙΟ ΝΙΚΚΟΝΤΕΜΙ

Ὁ Ντάριο Νικκοντέμι εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ καλότυχους σημερινούς συγγραφεῖς τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἐπιτυχία του στὸ θέατρο ἀποτελεῖ σωστὸ φαινόμενο, γιατί ἦτανε ἓνα ἀπὸ τὰ γοργότερα ἀνεβάσματα στὴ θριαμβευτικὴ σκάλα τῆς φήμης. Ἐκεῖ πού ἄλλοι χρειάστηκαν κόπους καὶ μακρόχρονες προσπάθειες γιὰ νὰ φτάσουν, ὁ Νικκοντέμι πέταξε μονομιᾶς, μὲ τὸ πρῶτο-δεύτερο ἔργο του, πού πῆραν ἀμέσως πλούσιες τίς τιμές τῆς σκηνῆς.

Ὁ Ντάριο Νικκοντέμι εἶνε νέος ἀκόμη, μόλις 40 χρονῶν. Γεννήθηκε στὴν Ἀργεντινὴ ἀπὸ Ἰταλοὺς γονεῖς, μὰ τίς σπουδές του τίς ἔκανε στὴν Ἰταλία. Στὸ θέατρο πρωτοφάνηκε στὰ 1911 μὲ τὸ τρίπρατο κοινωνικὸ δράμα «Τὸ Καταφύγιο» πού ἀμέσως κίνησε τίς συμπάθειες τοῦ κοινοῦ στὸν πρωτόβγαλτο συγγραφέα. Ὑστερα ἀπὸ ἓνα χρόνο ἔδωσε τὴν «Αἰγκρέττα» καὶ λίγο κατόπι τὰ «Σκυλλόψαρα», σάτυρα τσουχτερῆ ἐναντίον τῶν νεοπλουτῶν, πού μὲ τὴν ἀπληστία τους, τὴν ξιπτασιά τους, τὴν κυνική τους περιφρόνηση στὴν ἠθικὴ τάξη, εἶχαν κινήσει τότε ζοφερὴ τὴν ἀγανάκτηση τῆς κοινωνίας.

Μὰ τὰ πιὸ συνθετικά, τὰ πιὸ ἀνθρώπινα ἔργα τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ μὲ τὴ θερμὴ νεολατικὴ ψυχὴ ἤρθαν ὕστερῶτερα. Στὰ 1915 παίχτηκε ἡ «Σκιά», τὸ σπαραχτικὸ αὐτὸ δράμα μιᾶς δυστυχισμένης γυναίκας πού ἀνεβαίνει μὲ μαρτυρικὴν αὐταπάρνηση τὸ Γολγοθᾶ τῆς ἀληθινῆς τοῦ πόνου ἰερεία. Ἡ «Σκιά» θὰ μείνῃ πάντα ἓνας θρίαμβος τῆς Ἰταλικῆς

σκηνής. Ἀκολούθησε τὸ «Κουρέλι», τρίπραχτη κομεντί, γεμάτη κίνηση, δρασιά, ἀλλεργία, ἔργο λιγώτερο βέβαια δυνατό ἀπὸ τ' ἄλλα, μὰ ὄχι καὶ λιγώτερο συμπαθητικό. Σ' αὐτό, ὁ τύπος τοῦ κοριτσιοῦ τῶν δρόμων ποὺ ὀδηγούμενο ἀπὸ τὸ φῶς μιᾶς ἀποκαλυπτικῆς ἀγάπης μπαίνει σὲ μιὰ καινούργια ἀνώτερη ζωῆ, ξετυλίγεται μὲ πολλὴ μαεστρία.

Ὁ Νικκοντέμι δὲν ἀπόφυγε τὴν πατριωτικὴ φιλολογία. Ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν πολεμικὸν ἀνεμοστρόβιλο, ἔγραψε τὸν «Τιτάνα», ἀπολογητὴ τοῦ «ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος» τῆς πατριδᾶς του, ἰδεολόγο ποὺ χτυπάει μὲ πυρωμένο σίδερο τοὺς ἐκμεταλλευτὰς τῶν περιστάσεων, ποὺ ζητοῦν νὰ πλουτήσουν, στὸν καιρὸ ποὺ τὸ ἔθνος εἶνε βουτηγμένο στὸ αἷμα. Ἐπάνω σὲ ἀνάλογο πατριωτικὸ μοτίβο εἶνε γραμμὴ καὶ ἡ «Ἐχθρά».

Μὰ ὁ πόλεμος πέρασε, τὸ περιστέρι τῆς εἰρήνης ξαναγυρίζει στοὺς αἱματοβρεγμένους κάμπους καὶ ὁ Ντάριο Νικκοντέμι στὰ κοινωνικά του θέματα. Γράφει τὴ «Δασκαλίτσα» ποὺ εἶνε ἡ διδυμὴ ἀδερφή τῆς «Σκιᾶς». Μιὰ βασανισμένη γυναῖκα κι' ἐδῶ, ἀπὸ κείνες ποὺ ξέρον νὰ ὑποφέρουν, νὰ σφίγγουν στὰ δόντια τὸν πόνο τους, μιὰ ταπεινὴ ὑπαρξὴ στολισμένη μὲ τ' ἀγιοστέφανο τοῦ μαρτυρίου. Πιὸ καλόμοιρη ἀπὸ τὴν Βέρθα τῆς «Σκιᾶς», ἡ Δασκαλίτσα τοῦ χωριοῦ βρῖσκει τὸν πονετικὸν ἄντρα ποὺ θὰ τὴν ὀδηγήσῃ σ' ἕναν κόσμον γαλήνης κι' εὐτυχίας, καὶ θὰ τὴν κἀνῃ νὰ ξεχάσῃ τὰ περασμένα.

Ἐνας συμπατριώτης του κριτικός, ὁ Καῖσαρ Λέβι γράφει : «Ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς δραματουργοὺς ποὺ ὑπέστη βαρύτερα τὴν ἐπίδρασιν τοῦ συγχρόνου Γαλλικοῦ Θεάτρου εἶνε ὁ Ντάριο Νικκοντέμι. Στὰ ἔργα του ἡ τόλμη τῆς συλλήψεως καὶ ἡ πρωτοτυπία τοῦ θέματος, ταιριασμένες μὲ τὴν τέλεια σκηNIKῆ φόρμα καὶ τὸν ἀπλό, ζωντανό, ρωμαλέο διάλογο, μὲ τὸ νευρώδη λόγο, μᾶς θυμίζουσι τὰ τελευταῖα δρᾶματα τοῦ Μπερυσταίν. Τὸ «Καταφύγιον», ἡ «Αἰγκρέττα», τὰ «Σκυλλόψαρα» καὶ τ' ἄλλα ποὺ ἀκολούθησαν, μᾶς φανερώνουσι μιὰ

δραματικὴ προσωπικότητα ὄχι συνηθισμένη, ἕνα συγγραφικὸ ἄλγος ἐντελῶς ἀτομικόν, ποὺ ξέρει νὰ κοιτάξῃ στὰ πιὸ βαθιὰ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀνηθικότητος ἑνὸς μέρους τῆς σύγχρονης κοινωνίας.

Ὁ Ντάριο Νικκοντέμι ἔχει πολλοὺς θαυμαστὰς καὶ στὴν Ἑλλάδα. Σχεδὸν ὅλα τὰ ἔργα του ἐπαίχθησαν στὰ καλύτερά μας θέατρα καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παίζονται καὶ νὰ συγκινοῦν πάντα, σὰν ἀληθινὰ ἔργα τέχνης.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΚΟΜΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΑΚΙΑΣ
ΠΑΛΛΟΝΗΣ
ΙΠΠΟΤΗΣ ΓΟΥΙΔΟΤΗΣ
ΕΝΑΣ ΚΛΗΤΗΡΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΜΠΙΝΗ
Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΤΖΙΝΑ
ΑΝΝΟΥΛΑ

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ. αυτ. 268
Κατηγ. ραβδίστρα

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Μαρία—Τζίνα.

(Ἡ σκηνὴ εἶνε ἄδεια. Ἀκούεται, ἀρκετὰ μακρὰ,
ἓνα βιολί, πὸν παίξει πολὺ κακὰ τὸν ἦχο τῆς Musica
proibita. Ἐπειτα ἀπὸ μιᾶ στιγμῆς ἡ ἀριστερὴ θύρα
ἀνοίγει καὶ μπαίνει ἡ :)

Μαρία (πὸν μοιάζει πολὺ μὲ τὴν κάμαρά της.
Εἶνε ταπεινὴ καὶ ντυμένη μὲ χάρη, ἀπλή καὶ γελα-
στή, φωτεινὴ καὶ δροσερὴ. Ἀκολουθῶντας πιστὰ τὸν
ἦχο τοῦ βιολιῦ, πηγαίνει ἀπὸ τὴ μιᾶ μεριὰ τῆς κά-
μαρας στὴν ἄλλη καὶ παίρνει ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ ἔπι-
πλα καὶ ἀπὸ τὰ σοφάκια οὐ, [τῆς χροιάζεται, γιὰ νὰ
στρώσῃ τὸ τραπέζι. Φροντίζει κάθε λεπτομέρεια μὲ
ἀληθινὴ εὐχαρίστηση. Κάθε λίγο σταματᾷ καὶ κοι-
τάζει ἀπὸ μακρὰ τὴ φιγούρα ποῦ κάνει τὸ στρωμένο
τραπέζι. Χαμογελαίει εὐχαριστημένη, σὰν κοριτσάκι,
πὸν ἐτοιμάζει ἓνα γεῦμα γιὰ κοῦκλες. Καὶ τραγουδαίει
πάντα, σιγὰ-σιγὰ, τὸ παλιὸ τραγοῦδι :)

«Θάθελα νὰ φιλοῦσα τὰ μαλλιά σου,
Τὰ χεῖλη σου, τὰ σοβαρά σου μάτια.
Θάθελα νὰ...

(Ὁ βιολιστὴς κάνει μιᾶ διακοπὴ ἔντονη καὶ ἀπο-

Καμαρούλα φτωχικὴ καὶ ἄσπρη σὰν κελλί, μὰ γεμάτη
φῶς, γελαστὴ ἀπὸ ἥλιο, συμπαθητικὴ, φιλικὴ. Πολλὰ
λουλούδια τοῦ κάμπου, δροσερὰ καὶ ζωηρά, σκορπισμένα
παντοῦ ἀπὸ ἓνα λεπτὸ χέρι. Στὴ μέση τοῦ βάρους, στὸν
τοῖχο ἓνα παράθυρο ἀρκετὰ μεγάλο, πὸν τὰ μπερνεδάνια
του εἶνε μαζεμένα καὶ δεμένα στὴν μέση μὲ γαλάζιους
φιόγκους. Θύρα δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Μεταξὺ τῆς θύρας καὶ
τοῦ παραθύρου, πὸν εἶνε στὰ δεξιὰ, στὸ βάθος, φτωχικὸ
σιδερένιο κρεβατάκι, μὰ καθαρό, στολισμένο μὲ φιόγκους
καὶ νταντέλλες. Σιμὰ στὸ κρεβάτι ἓνα ἐπιπλάκι κ' ἐπάνω
τον βιβλία καὶ λουλούδια. Στὸν τοῖχο, ἐπάνω ἀπὸ τὸ κρε-
βάτι, μιᾶ Παναγία στεφανωμένη ἀπὸ χλωρὰ λουλούδια. Τὸ
κρεβάτι εἶνε κνικλωμένο ἀπὸ ἓνα παραβέντο, πὸν τὸ
κρύβει καὶ τὸ ἀπομονώνει ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπο δωμάτιο. Με-
ταξὺ τοῦ παραθύρου καὶ τῆς θύρας ἀριστερά, πάντα στὸ
βάθος, μιᾶ μικροῦλα βιβλιοθήκη, γεμάτη βιβλία ταχτοποιη-
μένη. Στὴ μακρυνώτερη γωνιὰ, ἀριστερά, μιᾶ κρεμάστρα
γιὰ φορέματα. Πάντα ἀριστερά, ἔμπρὸς ἓνα γραφεῖο καὶ
μιᾶ μικρὴ πολυθρόνα. Στὴ μέση τῆς κάμαρας ἓνα στρογ-
γυλὸ τραπεζάκι καὶ μιᾶ ἄλλη καρέκλα. Ὅλα τὰ ἐπιπλα
εἶνε ὅπὸ ἔλατο, ἀπὸ τὰ πιὸ ἀπλὰ καὶ ταπεινά.

φασιστική, πού ἡ Μαρία τὴν ὑποσημειώνει σὰ νᾶτανε συνηθισμένη).

Τάκ!

(Ἐπειτα ἀπὸ τὴ διακοπὴ ὁ ἦχος ξαναρχίζει, μὰ πὺδ κουρασμένος καὶ πὺδ ξεθωριασμένος).

«Τὰ χεῖλη σου, τὰ σοβαράσου μάτια

Θᾶθελα νά... θᾶθελα νά... (ὁ ἦχος σβύνει).

Καλὴ νύχτα! (Τὴ στιγμὴ πού ἡ Μαρία ἐτοιμάζεται νὰ προγευματίση, χτυποῦν στὴ δεξιὰ θύρα).

Τί καινούριο εἶναι πάλι αὐτό; Ποιὸς μπορεῖ νὰ θυμῆθηκε μένα αὐτὴ τὴν ὥρα; Μά! «Βίτσι, πού σὲ σηκώνει. Ἡ χαρὲς θὲ νᾶνε ἢ πόνοι». Ἔ! φυσικά!... θέλεις καὶ δὲ θέλεις! ἂν δὲν εἶνε ἄσπρο, εἶνε μαῦρο... Ὁμορφὴ παροιμία, μὰ τὴν ἀλήθεια... Ἄπ' ὅτι φαίνεται, δὲν ἦτανε κανένας... Κάλιο ἔτσι...

(Πηγαίνει στὴν ἀριστερὴ θύρα, θαναμάζει ἀκόμα τὸ λουλουδοστολισμένο καὶ ζωηρὸ τραπέζι της, καὶ ἀναγγέλλει μὲ τυπικὴν ἐπισημότητα).

Τὸ γεῦμα εἶναι ἐτοιμο...

(Κάθεται νὰ προγευματίση. Ξαναχτυποῦν).

Ἵπομονή!... Ἵμπρός!

(Μπαίνει ἡ δεσποσύνη Τζίνα. Σαράντα χρόνων, μὰ μαραμμένη καὶ ζαρωμένη γιὰ ἐξήντα. Φόρεμα μαῦρο, καπέλλο λιγὰν γελοῖο. Μισὰ γάντια. Στὸ ἐπάνω χεῖλος μαῦρο χροῦδι. Ματογνάβια. Κλασικὸς τύπος δασκάλας τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖοῦ σὲ χωριό).

Τζίνα. Καλὴ σου μέρα, δεσποσύνη Μαρία.

Μαρία. Σεῖς, δεσποσύνη Τζίνα;

Τζίνα. Σᾶς φέρνω μιὰ καλὴν εἶδηση.

Μαρία. Λοιπόν, καθῆστε.

Τζίνα. Μιὰν εἶδηση ἀνέλπιστη, θαυμαστή...

Μαρία. Τότε καθῆστε στὴν πολυθρόνα. (Ἡ Τζίνα κάθεται).

Ν᾽ ἀκούσουμε.

Τζίνα. Μὰ προσέχτε, νὰ μὴν πέσετε κάτου ἀπὸ τὴν κατάπληξη.

Μαρία. Περίμενε. Στάσου νὰ καθῆσω καὶ ἰγώ.

Τζίνα. Διακοπὴ!

Μαρία. Πῶς;

Τζίνα. Δια-κο-πή! Τὸ σκολεῖο κλεῖ.

Μαρία. Γιὰ καμμιά ἐθνικὴ γιορτή;

Τζίνα. Ὁχι. Γιὰ τὴν ψεσινοβράδυνη μπόρα. Τὸ σκολεῖο ἔχει πλημμυρίσει καὶ γιὰ δυὸ ἢ τρεῖς μέρες θᾶνε ἀδύνατο νὰ βάλουμε κεῖ τὸ πόδι μας... Ἔ; τί λέτε γι' αὐτό;

Μαρία. Καὶ σεῖς;

Τζίνα. Ἐγώ; ... Ἐγὼ λέω νὰ ἐλπίσουμε πὼς ἡ ζημιά θᾶνε μεγαλύτερη ἀπ' ὅτι πιστεύουν καὶ ἡ διακοπὴ θὰ διαρκέση περσότερο. Λέω, πὼς τέτοιες μπόρες θὰ χρειάζωνται καμμιά ἑκατοστὴ τὸ χρόνο.

Μαρία. Λέτε ὑπερβολές, δεσποσύνη.

Τζίνα. Μὰ πὼς, δὲν εἶστε εὐχαριστημένη;

Μαρία. Καθόλου θᾶνε μέρες πλήξης γιὰ μένα.

Τζίνα. Καὶ γὼ γι' αὐτὲς λάμπω ἀπὸ χαρά! Εἶμαι γεμάτη ἥλιο, σὰν τὸ δωμάτιό σας, σὰν τὴν ἐξοχή, σὰν τὸν κόσμο! Γεμάτη ἥλιο καὶ ποίηση! Μήπως δὲ φαίνεται;

Μαρία. Μὰ πῶς!

Τζίνα. Μὰ κοίταξε, κοίταξε, τί θεία μέρα!

Μαρία. Ἡ ἀνοιξη κάλεσε σὲ συναπάντημα τὸ φθινόπωρο.

Τζίνα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ λείψουμε ἀπὸ τὴ γιορτή!.. Λοιπὸν νάστε χαρούμενη, δεσποσύνη Μαρία, χαρούμενη! Στὴ δυστυχισμένη μας ποντικένια ζωὴ, μιὰ μέρα ἐλευθεριάς εἶνε μιὰ ἀληθινὴ εὐλογία! Νὰ τὴν χαρῆτε. Κατεβῆτε στὸν ἀέρα, στὸ φῶς, στὸν ἥλιο.

Μαρία. Τί ξεχείλισμα, τί ἐνθουσιασμός, δεσποσύνη Τζίνα!

Τζίνα. Εἴκοσι χρόνια!... μοῦ φαίνεται, πῶς συμπληρώνω σήμερα εἴκοσι χρόνια, καὶ μολοντί θ'ἀπρεπε ν'ἄχω συνηθίσει, γιατί δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορά, ποῦ μοῦ συμβαίνει, αἰσάνομαι πῶς εἶμαι ὄλη..ὄλη ἀνοιξιάτικη! Καὶ τώρα φεύγω. Πηγαίνω, πρῶτα στὴν ἐκκλησία ν' ἀνάψω ἓνα κερί στὴν Παναγία, νὰ τὴν εὐχαριστήσω γιὰ τὴ μπόρα καὶ κατόπιν ἐμπρός, τρέξιμο στὰ λειβάδια, στοὺς κάμπους, χαρούμενη σὰν πεταλούδα, ποῦ ζητάει ἓνα καινούριο λουλουδί. Καλὴν ἀντάμωση, δεσποσύνη Μαρία. Παύω νὰ σᾶς ἐνοχλῶ.

Μαρία. Δὲ μ' ἐνοχλεῖτε καθόλου.

Τζίνα. Ναὶ βλέπω, βλέπω..

Μαρία. Τί βλέπετε;

Τζίνα. Μὰ εὐγὲ της τῆς δεσποσύνης Μαρίας μας! Μὰ εὐγὲ της ἀληθινά! Σεῖς, σιωπηλή—σιωπηλή, μοναχούλα—μοναχούλα, πνίγεστε μέσα στὸ φαγοπότι... Ἐλάτε, πέστε μου, πέστε μου, ἐγὼ εἶμαι πιὸ περίεργη

ἀπὸ ἓνα γέρο παπᾶ, ποῦ ἔξομολογáει μιὰ νέα γυναῖκα, πέστε μου ποῖον περιμένετε;

Μαρία. Ποῖον θέλετε νὰ περιμένω;

Τζίνα. Κι' αὐτὸ τ'ὄραϊο λουλουδοστολισμένο καὶ ἀστραφτερὸ τραπέζι;

Μαρία. Εἶνε γιὰ μένα.

Τζίνα. Ἀλήθεια; Γιὰ σᾶς...μόνη; Καὶ κάθε μέρα ἔτσι;

Μαρία. Πάντα!... Τὶς Κυριακὲς πιά—μὰ μὴν τὸ πῆτε κανενὸς—τίς Κυριακὲς μπαίνω στὰ ἔξοδα. Νὰ σκάση ἡ φιλαργυρία!

Τζίνα. Μὰ ξέρετε, πῶς εἶνε μιὰ ἀληθινὴ χαρὰ ἡ κάμαρά σας; Καὶ τὸ σπίτι, ἂν δὲ σφάλω, εἶνε τοῦ κόντε Φίλιππου.

Μαρία. Ναί, τοῦ κόντε Φίλιππου, τοῦ Πίππου τοῦ ὄραιου, τοῦ ἄρχοντα καὶ δημάρχου... Εἶνε δικό του, ὅπως εἶνε δικὸς του ὅλος ὁ τόπος.

Τζίνα. Τί ἄνθρωπος! Βρίσκεται σὲ ὅλα, στὶς δουλιές, στὴ θρησκεία, στὴν πολιτικὴ, στὸ δημόσιο βίο...

Μαρία. Καὶ στὸν ἰδιωτικὸ.

Τζίνα. Ὁ Κόζιμος τῶν Μεδίκων. ὁ πατέρας τῆς πατρίδας.

Μαρία. Καὶ πολλῶν παιδιῶν στὸν τόπο.

Τζίνα. Εἶνε ἀληθινὰ ὁ νοικοκύρης. Ἀλλ' ὅμως πρέπει ν'άμαστε δίκαιοι. Εἶνε ἓνας συμπαθητικὸς ἔτσι-θεληστής. Ἀληθινὰ γεννήθηκε μὲ τὸ πονκάμισο.

Μαρία. Καὶ λένε, πῶς ἦτανε μεταξωτό.

Τζίνα. Καλὸ γι' αὐτόν!... Πάει κάθε χρόνο στὸ Παρίσι.

Μαρία. Φαίνεται ἀπὸ τὶς γραβάτες του.

Τζίνα. Ἔχει αὐτοκίνητο.

Μαρία. Φαίνεται ἀπὸ τὰ κασκέττα του.

Τζίνα. Ὑπομονή! Ἔτσι εἶνε καμωμένος ὁ κόσμος. Θὰ ὑπάρχουν πάντα οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί...

Μαρία. Νὰ μιὰ σκέψη πραγματικὰ καινούρια.

Τζίνα. Ἔχετε δίκιο νὰ μὲ κοροϊδεύετε... Εἶμ' ἕνα γέρικο τζιτζίκι. Καλὴν ἀντάμωση. Ἄ! μιὰ συμβουλή παρουσιαστήτε στὸ σκολεϊό, γιὰ νὰ μὴν ἐρεθιστεῖ αὐτὴ ἢ πράσινη ζάμπα ποῦ μᾶς ἔδωσαν γιὰ διευδύντρια.

Μαρία. Τρώγω δυὸ μπουκιές καὶ πηγαίνω. Μὰ ἂν δὲν ἔχετε τίποτα νὰ κάμετε, κρατήστε μου ἰσυντροφιά. Εἶμαι σὰ χαμένη, ὅταν συλλογίζωμαι, πῶς δὲν ἔχω τίποτα νὰ κάμω. Καθῆστε. Κατεβαίνουμε μαζὶ κατόπι. Θέλετε;

Τζίνα (*Ἐγὼ κάθεται*). Φανταστεῖτε!... Γιὰ μέ, νὰ φλυαρῶ εἶνε ἡ μεγαλύτερη εὐτυχία... Θὰ κακολογήσουμε ὅλον τὸν τόπο...

Μαρία. Θᾶπρεπε νὰ φλυαρήσουμε μιὰν ὀλάκαιρη μέρα.

Τζίνα. Λέμε καλὸ.

Μαρία. Τότε ἀρκοῦν πέντε λεπτά.

(*Ἀρχίζει τὸ φτωχικό της πρόγευμα ἀπὸ ψωμί, βούτυρο καὶ ζάχαρι*).

Τζίνα. Ἀλήθεια, ξέρετε, δεσποσύνη Μαρία, ἔχετε

ἄδικο νὰ μένετε πάντα μόνη... Στὰ μικρὰ μέρη εἶνε μιὰ ἀνάγκη, σχεδὸν ἕνα καθῆκον, νὰ ξέρης τί κάνουν οἱ ἄλλοι καὶ γιὰ τὰ δικά σας καμώματα κανεῖς δὲν ξέρει τίποτε.

Μαρία. Εἶνε τόσο μικρὰ!

Τζίνα. Καὶ νὰ γιατί ἀρέσει σὲ ὅλους νὰ τὰ μεγαλώνουν.

Μαρία. Ἄς τὸ κάνουν. (*Κράζει πρὸς τὰ δεξιὰ.*) Ἰουλία!

Τζίνα. Καταλαβαίνω... καταλαβαίνω... μ' ἀφήστε με νὰ σᾶς τὸ πῶ γιὰ τὸ καλὸ σας: σεῖς θυμώνετε λιγάκι ὅλους μὲ τὴ μοναξιά σας, μὲ τὴ σιωπή σας, μὲ τὴν κομψότητά σας.

Μαρία. Μὲ τὴν κομψότητά μου; μιὰ μαύρη φοῦστα.

Τζίνα. Πολὺ κοντή.

Μαρία. Ἔνα πουνκαμισάκι ἄσπρο.

Τζίνα. Πολὺ ἀνοιχτὸ στὸ λαιμό.

Μαρία. ὦ! ξέρετε... σᾶς τὸ λέω μυστικὰ: τὸ πιὸ πολὺ θὰ μποροῦσα νὰ δείξω τὴ θέση, ποῦ θᾶπρεπε νᾶνε κᾶτι. (*Κράζει πάλι πρὸς τὴν ἀντιπρόμονα*) Ἰουλία! (*Σηκώνεται, πηγαίνει στὸ γραφεῖο, παίρνει τὸ καλάθι τοῦ ψωμοῦ, γυρίζει στὴν θέση της.*)

Ἔχω μιὰ πείνα... τρομερή, σὰ δασκάλα σκολεϊοῦ. Σηκώθηκα γρήγορα, γιὰ νὰ πάω στὴν λειτουργία τῶν ἔξι.

Τζίνα. Ἄλλο λάθος! Γιατὶ νὰ πηγαίνεται σὲ κείνη τὴ λειτουργία, ποῦ δὲν πάει κανεὶς;

Μαρία. Ἰσια-ἴσια, γιατί δὲν πάει κανεὶς.

Τζίνα. Φυσικά!... Κ' ἔτσι, ἀφοῦ δὲ σὰς βλέπουν στὶς ἄλλες, κανεὶς δὲν πιστεύει πῶς πήγατε στὴν ἐκκλησία...

Μαρία. Μ' ἀφοῦ πήγα...

Τζίνα. Μ' ἀφοῦ κανεὶς δὲν τὸ ξέρει, δὲ λογαριάζεται.

Μαρία. Εἶνε κάποιος ποὺ τὸ ξέρει καὶ ποὺ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τζίνα (Περίεργη). Ποιός;

Μαρία. Ὁ Θεός!... Θέλετε ἓνα ποτῆρι φρέσκο γάλα;

Τζίνα. Εὐχαριστῶ.... Μὰ βγάλτε μου μιὰ ἀπορία: ποιά εἶνε ἡ Ἰουλία;

Μαρία. Ἡ καμαριέρα μου.

Τζίνα (Μὲ μεγάλη κατάπληξη.) Ἔχετε καμαριέρα;

Μαρία. Ναί.

Τζίνα. Μὰ εἶναι κουφή, καθὼς φαίνεται.

Μαρία. Ὅχι ἢ καυμένη.

Τζίνα. Καὶ τότε γιατί δὲν ἀπαντᾷ;

Μαρία. Γιατί δὲν εἶνε.

Τζίνα. Κατέβηκε;

Μαρία. Ὅχι δὲν εἶνε. Δὲν ὑπάρχει.

Τζίνα. Μὰ τί λέτε;

Μαρία. Τίποτα παράδοξο. Ἐπειδὴ εἶμαι πάντα, πάντα μόνη, ἢ ἰδέα πῶς ἔχω μιὰ καμαριέρα μου κά-
νει συντροφιά: ζῶ μαζί της, φλυαρῶ μαζί της, συ-
ζητῶ μαζί της...

Τζίνα. Αὐτὸ πιά!...

Μαρία. Καὶ τὸ βράδυ, ξέροντας, πῶς ἔχω τὴν

Ἰουλία, φοβᾶμαι λιγώτερο... Κοιτᾶτε, ἐδῶ καὶ λίγες μέρες, μπῆκα στὸ σπῖτι νύχτα, ἀρκετὰ ἀργά... Ἀνοίγω τὴ θύρα, μπαίνω καὶ ζητάω, ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ ἐπιπλο, τὸ κουτὶ μὲ τὰ σπύρτα, ποὺ χίλιες φορὲς σύστησα στὴν Ἰουλία νὰ μοῦ τᾶχει πρόχειρα... Στὸ σκοτάδι χτυπῶ, σκοντάφτω ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ, ψάχνω, ξαναψάχνω... Τίποτε... Τὰ σπύρτα δὲ βρίσκονταν... Ἔ! λοιπόν' ἀν δὲν εἶχα καταφέρει νὰ ξεθυμᾶνω μὲ τὸ φόβο μου, θετικὰ θὰ λιποθυμοῦσα. Ἀντὶς μὲ τὸ νὰ μιλῶ, μὲ τὸ νὰ γκρινιάζω γιὰ τὴν ἀφροντισιὰ τῆς ὑπηρεσίας, ψαχουλεντὰ ἔφθασα στὸ κρεβάτι γδύθηκα καὶ πλάγιασα, χωρὶς ὅμως νὰ πάψω νὰ μουρμουρίζω. Κι' ἔτσι, σὰ νᾶχα τραγουδήσει ἓνα νανούρισμα, ἀποκοιμήθηκα.

Τζίνα. Αὐριο παίρνω μιὰ καμαριέρα καὶ γώ...

(Γελοῦν. Μὰ τὸ ἄτονο βιολὶ ποὺ σημαίνει πάλι τῆ
Musica proibita, τίς διακόπτει). Καὶ μουσική;

Μαρία. Εἶνε ὁ Παλλόνης.

Τζίνα. Ὁ ἐπιστάτης μας; Ἄ, ναί, εἶνε ἀλήθεια...
κάθεται κι' αὐτὸς ἐδῶ...

Μαρία. Ἐδῶ πάνω.

Τζίνα. Καὶ παίζει συχνά;

Μαρία. Ναί, μὰ δὲν διαρκεῖ πολὺ. Ἀκοῦστε. (Συν-
τροφεύει τὴ μουσικὴ μὲ τὸ τραγοῦδι).

«Τὰ χεῖλη σου, τὰ σοβαρά σου μάτια
Θᾶθελα νά...

Ἐδῶ εἶνε ἡ διακοπή... Τάκ!... Νά την! Δὲ λεί-
πει ποτέ... Τώρα σταματᾶει μιὰ στιγμὴ καὶ ξαναρχί-
ζει. (Ὁ ἦχος παύει).

«Τὰ χεῖλη σου, τὰ σοβαρά σου μάτια·

Θάθελα νὰ... θάθελα νὰ... θάθε...»

Καὶ σβύνει!... Πάντα ἔτσι... Δὲν κατάλαβα ποτὲ γιατί.

Τζίνα. Ἴσως δὲν ξέρει πῶς ἔχομε διακοπές.

Μαρία. Τώρα τοῦ τὸ τηλεφωῶ. (Ἀπαντῶντας σ' ἕνα κίνημα θαυμασμοῦ ποὺ κάνει ἡ Τζίνα). Ἀκριβῶς! Καὶ τηλέφωνο.

(Πηγαίνει στὸν τοῖχο δεξιά, ὅπου κατεβαίνει ἕνας μέγας σωλήνας, ποὺ στὶς ἄκρες διπλώνεται). Αὐτὸς ὁ παλιὸς σωλήνας, ποὺ θὰ χρειάστηκε, γιὰ νὰ περνάει τὸ γκάζ, μᾶς χρησιμεύει γιὰ νὰ συγκοινωνοῦμε. (Μιλεῖ στὸ σωλήνα).

Ἄσοο!... Παλλόνη!... ἔτοιμος... Παλλόνη!... ἔτοιμος!... Παλλοοόνη! Δὲν εἶνε κανεῖς; Ἄ! Νά τον!... Εἶστε σεῖς;... Εὐχαριστῶ... Καλημέρα!... Πῶς; Πῶς; Μὰ μὴ φυσᾶτε τόσο δυνατά, γιατί μὲ σκονίζετε ὅλην. Πῶς; (Στὴ Τζίνα). Δὲν καταλαβαίνει κανεῖς τίποτε... εἶνε ἕνα ἀληθινὸ τηλέφωνο! (Στὸ σωλήνα). Πῶς; Ἄ! τὸ ξέρατε; Ναί... ναί... ἔλατε... (Στὴ Τζίνα). Λέει, πῶς ἔρχεται νὰ μᾶς φέρῃ τὰ τελευταῖα νέα ἀπὸ τὴν καταστροφή...

Τζίνα. Ποιὸς ξέρει σὲ τί ἀπελπισία εἶνε ἡ διευθύντρια! Φανταστῆτε νὰ μείνῃ δυὸ-τρεῖς μέρες, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ βρῖσῃ, νὰ προσβάλλῃ, νὰ ταπεινώσῃ, κάποιον... Ὅ! ἀρρωστήσῃ... ἄς ἐλπίσουμε νᾶνε σοβαρά!

Μαρία. Δὲν τὴν πιστεύω τόσο κακή...

Τζίνα. Θὰ τὸ καταλάβετε! Ἐγὼ τοὐλάχιστον θὰ

προτιμοῦσα νὰ μὲ δάγκανε ἕνας λυσσασμένος σκύλος, παρὰ νὰ μὲ φιλοῦσε κείνη... Θέλεις ν' ἀκούσεις κάτι; τὸ τελευταῖο; Μοῦ τὸ διηγήθηκε ἡ Κυρία Μάρδη, ἡ γυναῖκα τοῦ Φαρμακοποιοῦ. Λοιπόν, ἐδῶ καὶ λίγες μέρες στὸ φαρμακεῖο... (Χτυποῦν).

Μαρία. Ἐμπρός. (Μπαίνει ὁ Παλλόνης. Ἕνας γεροντᾶκος ὁδοκόκκνος, στορογγυλὸς καὶ σιγαλός. Εἶνε ντυμένος μ' ἕνα μακρὸν ἑπανωφόρι· ἔχει στὸ κεφάλι ἕναν παλιὸ μαῦρο σκοῦφο καὶ κάτου ἀπὸ τὴν μασχάλη τοῦ ἕνα βιολλί).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Μαρία—Τζίνα—Παλλόνης.

Παλλόνης (Πολὺ δειλός). Δεσποσύνη Μαρία... εἰρήνη καὶ χαρά!

Μαρία. Εὐχαριστῶ, μὰ ἔμπρός., μὴ μένετε κεῖ νὰ κάνετε τὴν καρνατίδα... ἡ θύρα εἶνε σίγουρη. Ἐμπρός.

Τζίνα. Θάρορος, Παλλόνη.

Παλλόνης. Ὡς καὶ σεῖς, δεσποσύνη Τζίνα! Μὰ τί ὄμορφη συντροφιά!

Μαρία. Μπῆτε μέσα... καθῆστε...

Παλλόνης Μεγάλη... μεγάλη τιμὴ!

Τζίνα. Καὶ λοιπόν; τὰ νέα;

Παλλόνης. Νερό! νερό! νερό!

Τζίνα. Αὐτὸ τὸ ξέρουμε... Κ' ἔπειτα;

Παλλόνης. Καὶ πάλι νερό... νερό παντοῦ... Τ' ἀνώγεια στάζουν... οἱ τοῖχοι συντριβονται... Φαίνεται, πῶς θὰ χρειαστοῦν ἀκόμα δεκαπέντε μέρες, γιὰ νὰ διορθωθοῦν.

Τζίνα (Σὰν ξετρολλαμένη). Πῶς εἶπατε; Δεκαπέντε μέρες; Ἄν τὸ ξαναπῆτε, σᾶς δίνω ἓνα φιλί! (Χτυπάει τὰ χέρια ἀπὸ εὐχαρίστηση). Δεκαπέντε μέρες!

Μαρία. Μὰ κανένα δυστύχημα;

Παλλόνης. Κανένα... δηλαδή... ναί... Ἡ διευθύντρια ἔπρεσε καθιστῆ ἐπάνω σ' ἓνα λάκκο νερό... μὰ μπόρεσαν νὰ τὴν ψαρέψουν...

Τζίνα. Κοῖμα! Καὶ τί λέει;... Μὲ ποιὸν τᾶβαλλε;

Παλλόνης. Μὲ τοὺς σοσιαλιστές;... Λέει πῶς οἱ σοσιαλιστές, μὲ τὴν ἀσέβειά τους ἔχουν τραβήξει στὸν τόπο αὐτὴν τὴν τρικυμία, ποὺ φαίνονταν σὰ μιὰ τιμωρία τοῦ Θεοῦ...

Τζίνα. Σοσιαλιστές ἢ ὄχι, αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶνε, πῶς θᾶχουμε δεκαπέντε μέρες διακοπές. Καὶ ξέρετε τί ἔπρεπε νὰ κάμετε, γιὰ νὰ γιορτάσετε τὸ γεγονός; Θᾶπρεπε νὰ παίξετε κίτι.

Παλλόνης (Σὰν φοβισμένος). Ὅχι... μὰ τί νομίζετε;... Δὲ θὰ τολμοῦσα... σὲ ξένο σπίτι... Ἐγὼ παίζω, ὅταν εἶμαι μόνος... ἔτσι, γιὰ νὰ ξεχνῶ, πῶς εἶμαι μόνος..

Τζίνα. Εἶνε πολὺς καιρὸς, ποὺ παίζετε βιολί;

Παλλόνης. Πενήντα χρόνια! Ναί!... Τὸν περασμένο μῆνα γιόρτασα τοὺς χρυσούς μου γάμους μὲ τὴ μουσικὴ! Τοὺς μοναδικούς στὴ ζωὴ μου.

Τζίνα. Πενήντα χρόνια! Μὰ σεῖς πρέπει νὰ παί-

ζετε καλύτερα ἀπὸ τὸν Παγανίνη.

Παλλόνης. Δὲν τὸν ἄκουσα τὸν Παγανίνη, μὰ εἶμαι βέβαιος, πῶς αὐτὸς ἔπαιζε καλύτερα. Κ' ἔπειτα εἶνε συνάδερφος καὶ δὲ θέλω νὰ πῶ κακὸ γι' αὐτόν. Καὶ δὲν εἶνε διόλου, γιὰτὶ μοῦ λείπει ἡ διάθεση! Τὸ ἐναντίο!... Μὰ εἶνε ὁ ὕπνος, ποὺ μὲ καταστρέφει... Ἡ μουσικὴ μὲ ἀποκοιμάει... Συμβαίνει σὲ πολλούς, μὰ δὲν τὸ λένε... Ἐγὼ κάθουμαι νὰ παίξω, καὶ λίγες στιγμὲς κατόπι μὲ πιάνει ὁ ὕπνος καὶ ἀποκοιμῆμαι... Πολεμῶ... παίζω πῶς δυνατὰ... μὰ ἀποκοιμῆμαι τὸ ἴδιο... Ἐ! ἂν δὲν ἦτανε ὁ ὕπνος αὐτὴν τὴν ὥρα θὰ ἤμουν ἴσως ἓνας περίφημος κοντσερτίστας... Καὶ αὐτὲς... κοιτάχτε...

(Δείχνει στὶς τσέπες τοῦ ἐπανωφοριοῦ του ἀκανόνιστες μεγάλες τρύπες).

Εἶνε αὐτὰ τὰ παληόπαιδα στὸ σκολεῖο... Συχνά, γιὰ νὰ καπνίσω λιγάκι τὴν πίπα, ποὺ εἶνε τὸ πάθος μου, τ' ἀφήνω νὰ καπνίσουν ἓνα σιγαράκι μὰ ξάφνου ἓνα φωνάζει «Ἡ Διευθύντρια! Ἡ Διευθύντρια!» Τότε φοβισμένος, βάζω στὴν τσέπη τὴν ἀναμμένη πίπα καὶ καίομαι.

Μαρία. Καῦμένη Παλλόνη!

Παλλόνης. Εἶνε μιὰ παληοζωή!

Τζίνα. Ἐλᾶτε! Ἐλᾶτε! μὴν παραπονήστε.

Παλλόνης. Δὲν παραπονοῦμαι... Γιὰ πῶς σκοπό; Μὰ πρὶν ἤμουν καθηγητὴς στὰ Λατινικά... Ἦξερα ἀπ' ἔξω ὅλο τὸν Ὅρατιο καὶ ὅλο τὸ Βιργίλιο... Ἐχασα κατόπι τὴν μνήμη καὶ οἱ ὄμορφοι στίχοι ἔφυγαν ἀπὸ

τὸ κεφάλι μου καὶ πέταξαν μακριὰ σὰν πουλιὰ κουρασμένα, ποὺ στάθηκαν μέσα στὸ κλουβί... Κατόπι ἤρθε αὐτὸς ὁ ὕπνος... καὶ κατόπι σιγὰ-σιγὰ γίνηκα ἐπιστάτης! Ὡς στάδιο δὲν εἶνε κακὸ.

Μαρία. Δὲν πρέπει νὰ τὸ συλλογίζεστε!

Παλλόνης. Ἔχασα τὴ μνήμη γιὰ τοὺς στίχους, μὰ ὄχι καὶ γιὰ τὶς στενοχώριες.

Τζίνα. Γιὰ νὰ λησμονήσετε, πρέπει νὰ μᾶς παίξετε κάτι.

Μαρία. Ναί, ναί...

Παλλόνης. Ἄν ἀληθινὰ ἐπιμένετε... ξέρετε τὴ «Musica proibita». Εἶνε τὸ μοναχὸ κομματάκι τῆς συλλογῆς μου. Ὡ! δὲν εἶνε κάτι καινούριο...

Τζίνα. Ν' ἀκούσουμε... (Ὁ Παλλόνης ἀρχίζει τὴ Musica proibita, μὰ ἀμέσως μὰ φωνὴ τραχειὰ καὶ ξερὴ ἀπ' ἔξω τὸν διακόπτει).

Ἡ φωνή. Ἡ δεσποσύνη Μπίνη κατοικεῖ ἐδῶ;

Τζίνα. Ἡ Διευθύντρια! Ἡ Διευθύντρια!

(Ὁ Παλλόνης, ἀπὸ ἔνστικτο θέλει νὰ κρύψῃ τὸ βιολετὸν ἀνάμεσα στὶς τσέπες τοῦ ἐπαγωγιοῦ του. Καὶ ἡ Τζίνα ἔχει δυνατὴ ταραχὴ. Μόνο ἡ Μαρία διατηρεῖ μὴ κάποια ἀταραξία. Ἐπειὶ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ταραχῆς, πηγαίνει ν' ἀνοίξῃ).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Μαρία—Τζίνα—Παλλόνης—Διευθύντρια.

Μαρία. Κυρία Διευθύντρια!

Διευθύντρια. (Ἀφοῦ ρίξει γρήγορο κι' αὐστηρότατο βλέμμα στὸ δωμάτιο). Βλέπω μ' εὐχαρίστηση, δεσποινίδες, πῶς ἐδῶ δὲν στενοχωρεῖστε.

Παλλόνης. Ἐγὼ ἤμουν ἐδῶ γιὰ...

Διευθύντρια (Μὲ τραχύτητα). Σεῖς νὰ σωμαίνετε! Πολὺ ὠραῖα, δεσποινίδες, πολὺ ὠραῖα. Δὲ θὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν προθυμία σας σὲ μιὰ ὥρα τόσο σοβαρὴ γιὰ τὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση τοῦ Ἔθνους.

Τζίνα. Ἐγὼ ἦλθα στὸ σχολεῖο.

Μαρία. Ἐγὼ πήγαινα κεῖ τώρα...

Διευθύντρια. Ἐνῶ κεῖ κάτου ἐργάζονται μέσα στὰ ἑρείπια, στὸ νερό, καὶ στὴ λάσπη, ἐδῶ τρῶνε, πίνουν, παίζουν καὶ χορεύουν.

Παλλόνης. Ἐγὼ δὲν ἐχόρευα...

Διευθύντρια. Σιωπὴ, κύριε Παλλόνη... καὶ μὴ μοῦ μιλήσετε παρὰ ὅταν σᾶς κάμω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς ἀποτείνω τὸν λόγον. (Στὴν Τζίνα). Ἀπορῶ γιὰ σᾶς δεσποινίς... τόση ἐλαφρότης δὲν ταιριάζει οὔτε μὲ τὴν ἡλικία σας, οὔτε μὲ τὸ ἐξωτερικὸ σας. (Στὴ Μαρία, ποὺ θᾶθελε νὰ μιλήσῃ). Γιὰ σᾶς, δεσποινίς Μπίνη, δὲν ἀπορῶ καθόλου. Ἡ συνήθειές σας...

Μαρία. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ πῇ γι' αὐτὲς τίποτε

Διευθύντρια. Λέγουν αὐτὲς πάρα πολλά. Εἶνε μιὰ ἐπίσκεψη, πὺ ἀπὸ καιρὸ ἤθελα νὰ σᾶς κάμω... Τώρα ἔχω σχηματίσει πεποιθήση!... Ὅταν κανεὶς τρώει καὶ κοιμᾶται ἀνάμεσα σὲ λουλούδια καὶ μα-
σκαραλήκια δὲν μπορεῖ νᾶχει οὔτε ἀληθινὴ σοβα-
ρότητα, οὔτε ἀληθινὴ θρησκεία... Σεῖς ζήτε...

Μαρία. Ζῶ ὅπως θέλω, στὸ σπίτι μου...

Διευθύντρια. Μὴ μοῦ ἀπαντᾶτε.

Μαρία. Εἶστε ἄδικη, κυρία διευθύντρια.

Διευθύντρια. Δὲν ἐπιτρέπω νὰ τολμᾶτε νὰ μὲ κρίνετε.

Μαρία. Αὐτὸς ὁ ἔρεθισμὸς σας, κυρία διευθύντρια, δὲν ἔχει ἄλλη ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν ἀντιπάθεια, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ τιμῆσατε ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα, καὶ πὺ σιγὰ-σιγὰ, δίχως αἰτία, μετεβλήθη σὲ μιὰ πραγματικὴ καταδίωξη.

Διευθύντρια. Αὐτὰ τὰ λόγια δὲ θὰ λησμονη-
θοῦν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐκθεσιν, πὺ θὰ κάμω τοῦ
γεγονότος.

Μαρία. Καὶ ὅπου δὲ θὰ μπορέσετε νὰ πῆτε, ὅτι
δὲν ἔκαμα πάντα τὸ καθῆκόν μου... Ὅσο γιὰ τὴν
ιδιωτικὴ ζωὴ μου, κυρία διευθύντρια, αὐτὴ εἶνε κα-
θαρὴ, ἀπλὴ καὶ διάφανη, σὰν ἓνα ποτήρι νερό... καὶ
εἶνε ἀγνή, ὅπως κι' ἡ δική σας.

Διευθύντρια. Δεσποινίς!

Μαρία. Οὔτε περισσότερο, οὔτε λιγότερο.

Διευθύντρια. Ἄπ' ὅσα λένε στὸ σπίτι τοῦ κυ-
ρίου κόμητος κοὶ δημάρχου, τίποτα δὲν εἶνε σωστό.

Μαρία. Ἀπόδειξις, πῶς στοῦ κυρίου κόμητος
καὶ δημάρχου, μὲ συκοφαντοῦν.

Διευθύντρια. Σᾶς κρίνουν.

Μαρία. Ἄδικα.

Διευθύντρια. Σᾶς κοιτάζουν προσεχτικά.

Μαρία. Μὲ κατασκοπεύουν.

Διευθύντρια. Εἶστε πάρα πολὺ μοναχὴ.

Μαρία. Εἶνε μιὰ θλίψη, ὄχι λάθος.

Διευθύντρια. Δὲ λαβαίνετε ποτὲ ἓνα γράμμα.

Μαρία. Γιατ' εἶμαι μόνη κι' ἀπὸ μακρὰ.

Διευθύντρια. Θέλετε νᾶχετε τὴν τελευταία λέξη.

Μαρία. Μὲ ὄλο τὸ σεβασμὸ, πὺ σᾶς χρωστάω,
ναί...

Διευθύντρια (φουσκωμένη). Ἄρκεῖ... Μάθετε ὡς
τόσο, πῶς τὸ γλέντι τέλειωσε. Ἄν καὶ τὸ σχολεῖο
εἶνε κλεισμένο, ἔχω προβλέψει... Τὰ μαθήματα θὰ
γίνουν τὸ ἴδιο στὰ δωμάτια τοῦ Δημάρχου, πὺ ὁ
κόμης-Δήμαρχος εὐγενικὰ μᾶς τᾶχει προσφέρει, Δε-
σποινίδες: αὐριο στὴν ὄρισμένη ὥρα. (Στὸν Παλλόνη).
Καταλάβετε σεῖς ;

αλλόνης. Ναι... κυρία...

Διευθύντρια. Καὶ κρύφτε αὐτὸ τὸ ὄργανο... Δὲν
ντρέπεστε! Εἶστε ἓνας δημόσιος υπάλληλος καὶ ὄχι ἓνας
πλανόδιος κακὸς οργανοπαίχτης... Νὰ ντραπῆτε!... Καὶ
τώρα, μείνετε τὸ ἴδιο νὰ γιορτάσετε τὴν καταστροφή.
Στὴν ἐκθεση τίποτα δὲν θὰ λησμονηθῆ. (Καὶ φεύγει
μὲ ἀπότομη ἀξιοπρέπεια).

Τζίνα (ἔπειτ' ἀπὸ μακροὴ σιωπῆ). Στριγγλα!

Παλλόνης. Monstrum horrendum, informe, ingens...

Διευθύντρια (ξαναμπάινοντας ἔξαφρα). Οὐτε αὐτὸ δὲ θὰ λησμονηθῆ. (Καὶ φεύγει βιαστικῆ. Ἔλλη μαζουρή σιωπῆ).

Τζίνα. Αὐτὴ... θὰ ἐνεργήσῃ νὰ παυθοῦμε κι' οἱ τρεῖς.

Παλλόνης. Πολὺ δίκαιο θᾶνε. (Στὴ Μαρία πὸν λυπημένη σωπαίνει). Θάρρος, δεσποσύνη Μαρία· μὴν ἀπελπίζεστε· δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζεται κανεὶς ποτέ... Εἶδατε; Ἐγὼ ξαναβρῆκα ἓνα στίχο τοῦ Βιργιλίου, γιὰ νὰ στείλω στὴν κόλαση τὴ διευθύντρια... Θάρρος!

Μαρία. Συλλογίζομαι σᾶς... Ὅ,τι ἔγεινε, ἔγεινε λιγάκι ἐξ αἰτίας μου...

Τζίνα. Εἶπες πάρα πολλά.

Παλλόνης. Ἔκαμε καλὰ!

Τζίνα. Δὲ λέω ὄχι... μὰ θὰ παυθοῦμε.

Μαρία. Μὴ τὸ λέτε... θᾶτανε γιὰ μένα μιὰ τέτοια τύψη.

Παλλόνης. Ἄν με παύσῃ... γίνομαι σοσιαλιστής... καὶ τότε... ἀλλοίμονό της... ἀλλοίμονο σὲ ὄλους...

Τζίνα. Πηγαίνω στὴ διευθύντρια... θὰ προσπαθήσω νὰ τὴν ἡσυχάσω.

Μαρία. Ναί... ναί... σᾶς παρακαλῶ., ζητήστε της ἀπὸ μέρους μου νὰ με συγχωρήσῃ.

Τζίνα. Μὴν ἀμφιβάλλετε... Κι' ἄς ἔχουμε καλὲς ἐλπίδες. (Φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Μαρία—Παλλόνης

Μαρία (ἀπελπισμένη, σχεδὸν κλαίοντας). Δὲν εἶνε δίκαιο... δὲν εἶνε δίκαιο! Μὰ τί κάνω, γιὰ νὰ ἐρεθίζονται ὅλοι ἐναντίον μου;

Παλλόνης. Σᾶς τὸ λέω γὼ κεῖνο ποῦ κάνετε! Εἶστε πάρα πολὺ χαριτωμένη... αὐτὸ εἶνε ὄλο! Ζήλεια! Μὰ μὴν τὸ συλλογίζεστε... θάρρος! τελειώστε τὸ πρόγευμά σας κ' ἐγὼ πάω νὰ τελειώσω τὸ δικό μου. Ποιὸς ξέρει πόσο θὰ κρύωσε ἡ μυζήθρα μου. Θάρρος!

Μαρία (ζωογονημένη). Ναί, ἔχετε δίκιο! Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ θλιβεται γιὰ τέτοιες ἀνοησίες! Ἄρκεϊ! Σεῖς πᾶτε νὰ προγευματίσετε; Πέστε· σᾶς ἀρέσουν τὰ ροδάκινα;

Παλλόνης. Ἄν μοῦ ἀρέσουν; Μὰ εἶνε ἀκριβὰ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ.

Μαρία. Θέλετε ἓνα; μὰ ἓνα μεγάλο τόσο; Ἐλᾶτε μαζί μου, πᾶμε στὸν κῆπο.

(Τὸν πᾶνει ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν παίρνει στὸ παράθυρο, τὸ ἀνοίγει, κ' ἓνας ὄρατος κλώνος μὲ ροδάκινα, πὸν ἀκκουμποῦσε πάνω στὰ τζάμια μπαίνει μέσα στὸ δωμάτιο, φορτωμένος θαυμάσια φρούτα).

Παλλόνης. ὦ! φρούτα μέσα στὸ σπίτι!

Μαρία. Κοιτᾶτε τί θαυμάσιο πράγμα!... Θέλετε αὐτό;

Παλλόνης. Μοῦ τὸ δίνετε... ἀλήθεια;

Μία φωνή (ἀπὸ τὸν κήπο). ὦ Δασκαλίτσα!

Παλλόνης (φοβισμένος). Ὁ Κόντε-Δήμαρχος!

Τώρα εἵμαστε καλά.

Ἡ φωνή. Δασκαλίτσα!

Μαρία (σκύβοντας ἔξω). Καλημέρα σας, κύριε Δήμαρχε...

Ἡ φωνή. Θὰ μπορούσα νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια;

Μαρία. Καὶ τρία, κύριε Δήμαρχε...

Παλλόνης. Φεύγω τρέχοντας!

Μαρία. Μὰ πάρτε τὸ ροδάκινο!

Παλλόνης. Ὅχι... ὄχι...

Μαρία. Πάρτε... (Τοῦ τὸ δίνει διὰ τῆς βίας. Ὁ Παλλόνης φεύγει. Στὸ κατῶφλι ἀπαντιεῖται μὲ τὸν κόντε Φίλιππο· ὑποκλίνεται βαθειά, μουρμουρίζει κάποια λέξη καὶ φεύγει βιαστικά).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Μαρία—Φίλιππος.

(Ὁ κόντε Φίλιππος εἶνε καλοντυμένος μὲ τὸ δικό του τὸν τρόπο· ἔχει μὰ καλαισθησιὰ κάπως ὑπερβολική. Εἶνε μὲ κουστοῦμ ἱππασίας. Μπότες καὶ σπιρουνία. Γραβάτα φανταχτερή. Γάντια πάρα πολὺ τῆς ὥρας. Πάρα πολὺ μεγάλη ἡ χρυσῆ ἀλυσίδα, μὲ πάρα πολλὰ μπρελόκ. Κασκέτο ἀυτοκίνητου μὲ τὸ γνῶρισμα ποῦ δὲν πρέπει νὰ λείψη τοῦ Touring Club.

Καμτίσιμ στὸ χέρι, σιγάρο στὸ στόμα, λουλοῦδι στὴν μπουτονιέρα. Μπαίνει καὶ μένει σιμὰ στὴ θύρα, μὲ στάση ἐξουσιαστοῦ. Δὲ βγάζει τὸ κασκέτο).

Μαρία (μὲ λίγη ἀπορία). Σᾶς παρακαλῶ... κύριε Δήμαρχε... ἐμπρός... καθίστε...

Φίλιππος. Αὐτό, ποῦ ἔχω νὰ σᾶς πῶ, μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ κι' ἀπὸ δῶ... καὶ ὀρθός.

Μαρία. Ὅπως θέλετε.

Φίλιππος. Θέλω ἔτσι.

Μαρία. Βλέπω πῶς δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς θυμίσω, πῶς σεῖς εἶστε ὁ νοικοκύρης!

(Πηγαίνει στὸ κρεμαστήρι τῶν ρούχων, παίρνει τὸ καπέλλο, ποῦ εἶνε κεῖ κρεμασμένο καὶ μὲ κίνημα ἀποφασιστικὸ καὶ ἀντρίκιο, τὸ βάζει στὸ κεφάλι τῆς λιγάκι πρὸς τὸν κρόταφο, ὅπως ὁ Φίλιππος φορεῖ τὸ κασκέτο).

Φίλιππος. Βγαίνετε;

Μαρία. Καθόλου.

Φίλιππος. Τότε;... γιατί;...

Μαρία. Μά!... ἔτσι... ἀπὸ μιμητικὴ διάθεση.

Φίλιππος (πειραγμένος). Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, δεσποσύνη, πῶς δὲν εἶμαι μαθημένος νὰ δέχωμαι μαθήματα.

Μαρία. Εἶνε κοῖμα, κύριε Δήμαρχε, γιατί ἔχετε ἀνάγκη. Καὶ τώρα, ἂν θέλετε νὰ μοῦ πῆτε σὲ τί χρωστάω τὴν τιμὴ μᾶς τέτοιας βίζιτας...

Φίλιππος (στενοχωρημένος γιὰ τὸ μάθημα, ποῦ ἔλαβε, μὰ πεισματάρης, δὲ βγάζει τὸ κασκέτο). Καλά, ἔ;

Μαρία. Τί πράμα;

Φίλιππος. Τὰ ροδάκινά μου.

Μαρία. Θαυμάσια! Ὅταν τρώγω ἓνα, μῦ φαίνεται πῶς δαγκάνω ἓνα μεγάλο ἀρωματισμένο λουλουῖδι, γεμᾶτο γλυκειά δροσιά...

Φίλιππος. Χαίρω πολύ, πού εἶνε τοῦ γούστου σας... Γιατί... ξέρετε; θὰ μπορούσα κιόλας ν' ἀλλάξω τὸ δέντρο... ἂν δὲ σᾶς ἄρεσαν... χωρὶς κομπλιμέντα.

Μαρία. Εὐχαριστῶ... μ' αὐτὰ δὲν ἔχουν τὸ ταῖρι τους.

Φίλιππος. Καὶ λέω, δασκαλίτσα θὰ μπορούσα νὰ μάθω, πότε θὰ πάψετε νὰ τὰ τρῶτε;

Μαρία. Ὅταν τὸ δέντρο πάψει νὰ μπαίνει στὴν κάμαρά μου.

Φίλιππος. Πῶς εἶπατε;... Μὰ... μὰ ξέρετε, πῶς αὐτὸ εἶνε μιὰ ἀδιαντροπιά...

Μαρία. Ποιά; Ἄ! αὐτὴ τοῦ δέντρου, πού μπαίνει ἔτσι μέσα στὴν κάμαρα μιᾶς γυναικός, μόλις ἴδῃ ἀνοιχτὸ τὸ παράθυρο;

Φίλιππος. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴν ἀστειεύσετε καὶ νὰ μὴ λησμονεῖτε μὲ ποιὸν μιλεῖτε.

Μαρία. Θᾶτανε δύσκολο νὰ τὸ λησμονήσω.

Φίλιππος. Ἐπὶ τέλους... ἄς κόψουμε αὐτὴ τὴ συζήτηση.

Μαρία. Κόψτε τὸ δέντρο.

Φίλιππος. Μὴ παραλείπετε τὸν ὀφειλόμενο σεβασμό... εἶμαι ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ τόπου!

Μαρία. Δυστυχισμένε τότε!

Φίλιππος. Δεσποσύνη!

Μαρία. Κύριε Δήμαρχε!

Φίλιππος. Σᾶς νοίκιασα τὸ δωμάτιο, καὶ ὄχι τὸν κῆπο.

Μαρία. Δὲν πηγαίνω ποτὲ στὸν κῆπο· αὐτὸς ἔρχεται σὲ μένα.

Φίλιππος. Καὶ ἂν ἀγγίξετε πάλι τὰ ροδάκινά μου...

Μαρία. Κόψτε τὸ δέντρο.

Φίλιππος. Θέλετε νὰ σωπάσετε;

Μαρία. Εἶμαι στὸ σπίτι μου.

Φίλιππος. Καὶ εἶστε ἀποφασισμένη νὰ μὴν ὑπακούσετε;

Μαρία. Εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ μὴ δέχωμαι αὐθάρδεις.

Φίλιππος. Τότε, στὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἀέρα. Θέλω τὸ δωμάτιο ἐλεύθερο...

Μαρία. Ἐχω συμβόλαιο...

Φίλιππος. Τὸ ἀκυρώνω...

Μαρία. Ὑπάρχουν τὰ δικαστήρια.

Φίλιππος. Ἡ δικαιοσύνη εἶμαι γώ· ἡ δύναμη εἶμαι γώ· τὸ Κράτος εἶμαι γώ.

Μαρία. Σὰν τὸ Λουδοβίκο δέκατο τέταρτο.

Φίλιππος. Ἀκριβῶς. Καὶ μάθετε, μιὰ φορὰ πού τὸ θέλετε, πῶς ἂν σᾶς διώχνω, δὲν εἶνε γιὰ τὰ ροδάκινα μόνο, ἀλλὰ γιὰ πολλὰς ἄλλες λεπτὲς καὶ πολυπλοκὲς αἰτίες... Εἶνε, γιατί πρέπει νὰ προστατεύσω τὴν τάξη καὶ τὴν ἠθικὴ τοῦ τόπου· γιατί ὀφείλω νὰ ξέρω σὲ ποιὸν ἔχουμε ἐμπιστευθεῖ τὴν πνευματικὴ

ἀνατροφὴ τῶν πλασμάτων, ποῦ αὔριο θᾶνε οἱ γυναῖ-
κες καὶ οἱ μητέρες τοῦ τόπου· καὶ γιὰ σᾶς δὲν ξέρω
ἄλλο παρὰ ὅτι ψιθυρίζεται καὶ ποῦ θετικά δὲν εἶνε
πρὸς τιμὴ σας. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ μάθημα, κάθε μέρα,
ταχτικώτατα, σεῖς χάνεστε καὶ γυρίζετε ἀργά, πολλές
φορὲς πολὺ ἀργά. Τὶς Κυριακὲς δὲ φαίνεστε ποτέ,
οὔτε στὴν ἐκκλησιά, οὔτε στὴν πλατεῖα, οὔτε στὸ
φαρμακεῖο. Γιατί; Τί κάνετε; Ποῦ πάτε;

Μαρία. Σ' ἕνα κοιμητήριο.

Φίλιππος. Τί;

Μαρία. Οἱ ἄνεργοι στὸ φαρμακεῖο καὶ οἱ ὑπη-
ρέτριες στὴν ἀγορὰ νὰ διασκεδάσουν μιλιώντας ἐναν-
τίον καὶ συκοφαντῶντας, τὸ καταλαβαίνω. Τί θᾶλε-
γαν ἂν δὲν ἔλεγαν λιγάκι κακό; Μὰ σεῖς, κόντε, ... σεῖς
ποῦ ἔχετε ὅλα, γιὰ νᾶστε καλός, σεῖς, ὡς καὶ σεῖς νὰ
ἐνώνεστε μὲ τὶς ὑπηρετέτριες καὶ μὲ τοὺς ἀκαμάτηδες,
γιὰ νὰ βασανίζετε, μιὰ δυστυχημένη σὰν ἐμένα... αὐτό,
μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν μπορῶ νὰ τὸ νοιώσω...

Φίλιππος. Ἐγὼ δὲ βασανίζω κανένα.

Μαρία. Γιατί μὲ μεταχειρίζεστε ἔτσι; Τὰ ροδάκινα
δὲν ἦτανε παρὰ μιὰ πρόφραση, γιατί δὲ θέλω νὰ σᾶς
πιστέψω φιλάργυρο ὡς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖο... Λοι-
πόν, ποιὲς εἶνε οἱ πραγματικὲς αἰτίες, ποῦ ἦρθατε νὰ
μὲ προσβάλετε μὲ αὐτὸ τὸ ὕφος καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς
τρόπους ποῦ ταιριάζουν σὲ μανάβη;

Φίλιππος. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐγὼ δὲ σᾶς πρόσβαλα.

Μαρία. Ναί, πολὺ!

Φίλιππος. Θὰ εἶχατε ἴσως τὴν ἀξίωση νὰ σᾶς
ζητήσω συγγνώμη;

Μαρία. Δὲν ἔχω καμμιάν ἀξίωση.

Φίλιππος. Ὡ! τόσο τὸ καλύτερο! Γιατί ὅταν θέ-
λουν νὰ μὲ ὑποχρεώσουν νὰ κάμω κάτι, ποῦ δὲν τὸ
αἰστάνομαι νὰ τὸ κάμω, γίνομαι ἐντελῶς ζῆο. Ἄν
πίστευα, πῶς σᾶς πρόσβαλα, θὰ σᾶς ζητοῦσα συγ-
γνώμη μόνος μου, ἀπὸ δική μου θέληση... μὰ διὰ τῆς
βίας τίποτε! ἤρθα σὲ σᾶς γιὰ νὰ σᾶς πῶ... καὶ σᾶς
εἶπα... αὐτὸ πού... Καὶ ἂν φέρθηκα λιγάκι... λιγάκι...
τῶκαμα γιατί... ἀκριβῶς... ἐπὶ τέλους... (Βγάζοντας τὸ
κασκέτο). Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε.

Μαρία (βγάζοντας τὸ καπέλλο καὶ κάνοντας μιὰν
ὑπόκλιση). Εὐχαριστῶ.

Φίλιππος. Μὰ σεῖς δὲν ξέρετε ἢ κάνετε πῶς δὲν
τὸ ξέρετε, πῶς ὑπάρχει ἕνα ἀληθινὸ κόμμα ἐναντίο
σας, μιὰ ἀληθινὴ ὀργανωμένη ἐχθρότητα...

Μαρία. Μὰ γιατί, θεέ μου, γιατί;

Φίλιππος. Γιατί δὲν μποροῦν νὰ παραδεχτοῦν
στὸν τόπο, πῶς σεῖς μέσα στοὺς ὄχτῶ μῆνες, δὲν ἔχετε
κάμει φιλίες μὲ κανένα, πῶς δὲν ἐλάβετε ποτὲ ἀνάγκη
κανενός, οὔτε ἀπὸ τὸ γιατρό τοῦ δήμου, πῶς δὲν πή-
γατε, οὔτε μιὰ φορὰ, στὸ φαρμακεῖο.

Μαρία. Μ' ἀφοῦ εἶμαι τόσο καλὰ ἀπὸ υγεία!

Φίλιππος. Δὲ σημαίνει! Πρέπει νὰ πηγαίνει κα-
νεὶς στὸ φαρμακεῖο, ὅπως οἱ Ρωμαῖοι πήγαιναν στὴν
ἀγορὰ, ἀπὸ δημόσιο καθῆκον. Κι' ἔπειτα ἡ διευθύν-
τριά σας δέχεται κάθε Κυριακὴ· σεῖς πήγατε μιὰ φορὰ

καὶ κατόπι δὲ σᾶς ξαναεῖδαν.

Μαρία. Βαρέθηκα τόσο αὐτὴ τὴ φορὰ!

Φίλιππος. Στὴ μουσικὴ στὴν πλατεῖα δὲν πᾶτε ποτέ.

Μαρία. Παίζουν τόσο ἄσκημα!

Φίλιππος. Καὶ ὅλες αὐτὲς οἱ βλακεῖες σχολιασμένες καὶ μεγαλωμένες ἔχουν σηκώσει τὴν, ἄς τὴν ποῦμε ἔτσι, κοινὴ γνώμη ἐναντίον σας· καὶ νά, γιατί ἀναγκάστηκα νὰ ἀσχοληθῶ μὲ σᾶς, σὰ δήμαρχος, ἐννοεῖται... γιατί ἰδιωτικά, προσωπικά δὲν ἔχω τίποτε ἐναντίον σας... μάλιστα!... προσωπικά, μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ, γιατί εἶνε ἡ ἀλήθεια, μοῦ εἶστε πολὺ συμπαθητικὴ.

Μαρία. Δὲ φαίνεται.

Φίλιππος. Καὶ ὅμως εἶνε ἔτσι!... γιατί ἐπὶ τέλους, σεῖς εἶστε ἡ μόνη γυναῖκα ποὺ ἀξίζει, συγχωρῆστε μου τὴ λέξη, ποὺ τρώγετε μέσα στὸν τόπο... εἶστε ἡ μοναχὴ γυναῖκα μὲ πολιτισμένο ἔξωτερικό, ποῦ φτάνει στὴν καλαισθησία... Ναι... ναι... ξέρω τί λέω... καταλαβαίνω ἀπὸ αὐτά... Λοιπόν, γιατί θᾶπρεπε νὰ σᾶς εἶμαι ἐχθρός, ἂν δὲν ἦμουν ὑποχρεωμένος;... Ἐγὼ μένω ἐδῶ, γιατί ἔχω τὸν πύργο μου, τὸ κυνηγι μου, πολλὰ συμφέροντα, καὶ ἦμουν δήμαρχος, ὅπως πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προγόνους μου στάθηκαν προεστοί... Μὰ μολονότι δήμαρχος, μένω ὅσο τὸ δυνατὸ λιγότερο σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ σφηκοφωλιά τῆς κουσκουσουριάς... Τὴν ξεφεύγω ὅσο περισσότερο μπορῶ. Πάω στὴ Ρώμη, ὅπου ἔχω σπίτι, καὶ τί σπίτι! Κι' ἔπειτα χάρις στὸ

Θεὸ καὶ στὴ θέληση τοῦ Ἐθνους, κάθε χρόνο... φερῶ... ἓνα ὄμορφο πέταγμα στὸ Παρίσι... Καταλαβαίνετε, ἀγαπητὴ μου δασκαλίτσα; Παρίσι... Καὶ σεῖς δὲν ξέρετε τί εἶνε τὸ Παρίσι!

Μαρία. Τὸ ξέρω.

Φίλιππος. Δηλαδή τὸ φαντάζεστε.

Μαρία. Τὸ ξέρω· ἔχω μείνει ἐκεῖ.

Φίλιππος. Σεῖς;

Μαρία. Ἐγώ!

Φίλιππος. Στὸ Παρίσι;... ἀκριβῶς στὸ Παρίσι;

Μαρία. Τῆς Γαλλίας.

Φίλιππος. Τί περίεργο! Βλέπετε... πῶς νὰ σᾶς πῶ;... Ἐχω τὴν ἐντύπωση, πῶς αὐτὸ τὸ γεγονὸς τὸ τόσο ἀπλό, μὲ φέρνει πιδ κοντά σας... Ναι... Μοῦ φαίνεται, πῶς σᾶς γνωρίζω καλύτερα... Δὲν μπορείτε νὰ φαντασθῆτε πόσο εἶμαι εὐχαριστημένος, ποὺ εὐρηκα κάποιον νὰ μιλῶ γιὰ τὸ Παρίσι... Θὰ μιλοῦμε γι' αὐτὸ... θὰ μιλοῦμε γι' αὐτὸ συχνά... Μοῦ φαίνεται πῶς ὅταν μιλοῦν γιὰ τὸ Παρίσι, αἰστάνεται κανεὶς ἀμέσως, πῶς εἶνε πιδ κομψός.

Μαρία. Θᾶτανε δύσκολο νὰ εἶνε κανεὶς περισσότερο κομψὸς ἀπὸ σᾶς.

Φίλιππος. Πιστεύετε;

Μαρία. Μυρρίζεται boulevard.

Φίλιππος. Ἄ!... τὸ boulevard! Ὁ ἀνθρώπινος Σηκουάνας! τὸ πλῆθος, ὁ θόρυβος, ἡ λάμψη! Εἶνε τὸ Παρίσι!... τὸ Παρίσι! Τί χώρα!... Ἡ χώρα σύνθεση! Ἡ χώρα θαῦμα!

Μαρία. Ένας κόσμος!

Φίλιππος. Τί λούσο!

Μαρία. Καί τί φτώχεια!

Φίλιππος. Τί restaurants!

Μαρία. Καί πόση πείνα!

Φίλιππος. Καί τί κάνατε στού Παρίσι;

Μαρία. Δέν ἀπόκτησα ούτε λύπη, γιατί δέ γνώριζα κανένα...

Φίλιππος. Άσκημες ἀναμνήσεις!

Μαρία. Οἱ ἀναμνήσεις μου εἶνε ὅλες ἔτσι, κι' ἂν εἶνε κάποια λιγώτερο κακή, εἶνε γιατί τήν ἔχω πλάσει. (Συνερχομένη). Δέν πρόπει νά τά συλλογίζωμαι.

Φίλιππος. Καί ὁμως ξέρετε, ὅταν σᾶς ἔβλεπα νά διαβαίνετε κάτω ἀπό τά παράθυρά μου, συλλογίζομουν. «Μά πόση χάρη, πόσο chic ἔχει αὐτή ἡ μικρούλα δασκαλίτσα! Καί πόσο πρόθυμα θά γινόμουν μαθητής της».

Μαρία. Κύριε Φίλιππε!

Φίλιππος. Άκριβῶς ἔτσι! Καί καταλαβαίνω ἀπό αὐτά, ξέρετε! Ἔχω τὸ μάτι γυμνασμένο... J'ai l'œil, ὅπως λέμε στού Παρίσι... Δέν τὸ λέω, γιά νά τὸ πῶ, μὰ γιά μένα ἡ γυναῖκα εἶνε μιὰ μικρὴ μηχανή, ποὺ τὴ γνωρίζω καλά.

Μαρία. Ποιὸς ξέρει πόσες ἔχετε χαλάσει!

Φίλιππος. Μά!...

Μαρία. Ὅχι γιά τίποτε σᾶς λένε: Πίππος ὁ ὄραϊος!

Φίλιππος. Εἶστε σεῖς... τὸ ξέρω... εἶστε σεῖς, ποὺ

μοῦ κολλήσατε αὐτὸ τὸ παρατσοῦνι.

Μαρία. Δέν εἶστε πειραγμένοι;

Φίλιππος. Ναί: πολὺ μὰ συγχωρῶ. Εἶμαι γενναῖος.

Μαρία. Ὅχι γιά ῥοδάκινα.

Φίλιππος. Καί γιά ῥοδάκινα... ἂν αὐτὰ μποροῦσαν νά γίνονν les pêches du pêché!... τὰ ῥοδάκινα τῆς ἁμαρτίας! Ὅμορφο ἀλήθεια! (Γελάει πολὺ εὐχαριστημένος).

Τί λέτε σεῖς γι' αὐτό;... Δέν τὸ βρίσκετε νόστιμο; Μὰ εἶχате δίκη... τὸ ὁμολογῶ... τὰ ῥοδάκινα δέν ἦτανε παρὰ ἡ πρόφαση... Μὴ γνωρίζοντας ναῦρω ἓνα στήριγμα στή δημαρχιακή μου αὐστηρότητα, βρῆκα τὰ ῥοδάκινα... Τὸ ῥοδάκινο στάθηκε... τὸ μῆλον τῆς ἔριδος!... Ὅμορφο κι' αὐτό! Εὐγε, Φίλιππε. (Καί γελάει ἀκόμα πὺ εὐχαριστημένος). Ἐγὼ φιλάργυρος; Ἀληθινὰ δέ με γνωρίζετε... Ρωτήστε ὅποιον θέλετε, ἂν εἶμαι φιλάργυρος... Ἀρκεῖ νά σᾶς πῶ, πῶς τὸν προηγούμενο χρόνο εἶχανε σκεδιάσει ἓνα γάμο γιά μένα... Ἦτανε ἓνα μικρὸ ἑκατομμύριο... στρογγυλὸ... στρογγυλὸ... ἓνα ἑκατομμύριο! Τὸ ἀρνῆθηκα.

Μαρία. Χωρὶς ἄλλο θά τὴν ἔπαθε.

Φίλιππος. Ποιὸς;

Μαρία. Τὸ ἑκατομμύριο. Δέ θά τοῦ συμβαίνει συχνὰ νά τὸ ἀρνοῦνται.

Φίλιππος. Ὅμορφο. Ἐχετε πνεῦμα καὶ σεῖς...

Μαρία. ὦ! ὄχι. Εἶνε τὸ δικό σας, ποὺ εἶνε κολλητικὸ.

Φίλιππος. ("Επειτ' ἀπὸ μιᾶ στιγμῆ κοιτάζοντάς την). Δασκαλίτσα!

Μαρία. Δήμαρχε!

Φίλιππος. Μὰ τὴν τιμὴ μου... μου ἀρέσετε!

Μαρία. Εὐτυχεστάτη!

Φίλιππος. Καὶ ἐγὼ σᾶς ἀρέσω;

Μαρία. Ὅχι.

Φίλιππος. Δὲν πειράζει. Ça viendra, ὅπως λέμε στὸ Παρίσι. Δεσποσύνη... ἔχω μιὰν ἰδέα.... Σεῖς βαρύνετε δᾶ' ἐγὼ βαρύνομαι περισσότερο ἀπὸ σᾶς... Λοιπόν· τέσσερα καὶ τέσσερα...

Μαρία. Ὅχι.

Φίλιππος. Πῶς φαίνεται, πῶς εἶστε δασκάλα! Νὰ κάμουμε ἓνα πρᾶμα· ν' ἀγαπηθοῦμε.

Μαρία. Καὶ οἱ κακὲς γλώσσες;

Φίλιππος. Τίς κάνω νὰ σωπάσουν.

Μαρία. Καὶ τὸ φαρμακεῖο;

Φίλιππος. Τὸ κλειῶ. Δεσποσύνη Μαρία... ἐν ὄνοματι τῆς πλήξης μας... (Θέλει νὰ τῆς πιάσει τὸ χέρι).

Μαρία (ἀποτραβιέται). Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Φίλιππε...

Φίλιππος. Μὰ εἶμαι γὼ ἐκεῖνος, ποῦ σᾶς παρακαλεῖ...

Μαρία. Ἀρκεῖ!... Μὴν περνᾶτε ἀπὸ μιὰ προσβολὴ στὴν ἄλλη! Αὐτὸ δὰ μᾶς ἔλειπε! Ἐγὼ ἓναν ἐραστή;... Ὠραῖα θὰ ἤμουν!

Φίλιππος. Θὰ δημιουργοῦσαμε ἓνα μυστηριώδη καὶ ἡδονικὸ παράδεισο... κανεὶς δὲ θὰ μάθαινε τίποτε.

Θὰ γελοῦσαμε ὅλο τὸν τόπο... Καὶ σεῖς δὲν ξέρετε τί εὐχαρίστηση εἶνε νὰ κοροϊδεύεις ἓναν δόλακαιρο τόπο... Σεῖς δὲν τὸ ξέρετε, γιατί δὲ σταθήκατε ποτὲ δήμαρχος... Σεῖς δὲ ξέρετε πῶς...

Μαρία. Ξέρω... ξέρω... μάλιστα πάρα πολὺ... Ὅχι! μὴν ἐπιμένετε! Θὰ κάναμε πολὺ κακὴ φιγούρα· καὶ γενῆτε φίλος μου. Εἶμαι τόσο μόνη... Σὲ σᾶς ἀρέσει νᾶστε ἰδιόρρυθμος... μὰ κοιτᾶχτε τί ὄμορφη περίσταση σᾶς προσφέρω, γιὰ νὰ γίνετε... Μὰ ναί... Δὲ σᾶς φαίνεται πρᾶμα ἰδιόρρυθμο νὰ εἶστε καλός, γενναῖος καὶ ἱπποτικὸς μὲ μιὰ δυστυχισμένη γυναῖκα, ποὺ δὲν εἶνε οὔτε ὠραία, οὔτε χαρούμενη· ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ δώσει τίποτε, ποῦ δὲν ἀντιπροσωπεύει τίποτε, ποὺ εἶνε χαμένη καὶ λυπημένη, ἴσως, γιὰ πάντα; Πιστεῦτε, εἶνε πολὺ ἰδιόρρυθμο... Εἶμαι θετική, πῶς ὅταν εἶστε στὸ τραπέζι, ἂν ἓνα σπουργιτάκι πετύχει στὸ παράθυρό σας, τοῦ ρίχνετε κάποιο ψίχουλο ψωμοῦ, ἔτσι, χωρὶς οὔτε νὰ τὸ συλλογιστήτε... Λογαριάστε, πῶς εἶμαι κι' ἐγὼ ἓνα δυστυχισμένο σπουργιτάκι, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ μακρυνά, ποὺ πέταξε στὸν ἀέρα, στὸ κρῦο, στὴ βροχή, καὶ ποὺ κουρασμένο, ἀποκαμωμένο, μὲ τὰ φτερά σπασμένα ἔτυχε νὰ βρεθῆι στὸ παράθυρό σας... Ρίχτε μου ἓνα ψίχουλο καλωσύνης... Εἶνε τόσο εὐκόλο! γιὰ σᾶς... Δοκιᾶστε, θὰ ἰδῆτε πόσο εἶνε εὐκόλο!

Φίλιππος. Μὲ κάνετε νὰ γίνωμαι σοβαρός.

Μαρία. Εἶνε σημάδι, πῶς γίνεστε καλός...

Φίλιππος. Ρωτᾶω τὸν ἑαυτὸ μου, τί σχέση ἔχουν τὰ σπουργίτια μὲ μᾶς;...

Μαρία. Σᾶς κακοφάνηκε πού σᾶς μίλησα ἔτσι;

Φίλιππος. Μὴν τὸ λέτε... μὴν τὸ συλλογίζεστε...

Μὰ τί παραδόξη γυναικούλα εἶστε σεῖς... Καὶ δὲ σᾶς γνωρίζω καθόλου... Ὅταν ἤλθατε σεῖς ἐδῶ, ἤμουν στὴ Ρώμη... Δὲν ἔμαθα οὔτε τὸ διορισμό σας. Μὰ ἀπὸ ποῖο μέρος εἶστε;

Μαρία. Ἐκτὴν Altamira.

Φίλιππος. Altamira; τὴν Altamira in Monte;

Μαρία. Ναί... Τὴν Altamira in Monte.

Φίλιππος. Τόσο κοντά... καὶ δὲν σᾶς εἶχα ἰδεῖ ποτέ...

Μαρία. Λεῖπω ἐννῆὰ χρόνια καί...

Φίλιππος. Πέστε... πέστε... Ἡ Altamira εἶνε κάτου στὴ δικαιοδοσία μου... μ' ἐνδιαφέρει... Ἐχετε ἐμπιστοσύνη... Γιὰ νὰ γίνουμε φίλοι, πρέπει λιγάκι νὰ γνωριστοῦμε, ἂν ὄχι γιὰ τίποτε ἄλλο, μὰ γιὰ νὰ ξέρουμε, ἂν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ εἴμαστε φίλοι... Λέγετε...

Μαρία. Ὡ !... Εἶνε μιὰ ἱστορία...

Φίλιππος. Διηγηθῆτε την...

Μαρία. Ἀλήθεια;... Θέλετε;...

Φίλιππος. Ἀπαιτῶ.

Μαρία. Ἦτανε μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό... Μὰ ὄχι... δὲν σᾶς ἐνοχλῶ;

Φίλιππος. Μὲ ξανανειώνετε.

Μαρία. Ἦτανε μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ἕνα κορίτσι δεκάξη χρόνων, καλὸ, ταπεινὸ καὶ ἀγνό· μιὰ μέρα, στὸ δρόμο της τὸ λουλουδοσπαρμένο, μὲ χίμαιρες καὶ ὄνειρα, ἀπάντησε τὸ δράκοντα, πού εἶχε μα-

σκαρωθεῖ σὲ ἄνθρωπο... καὶ γεννήθηκε μιὰ...

Φίλιππος. Ἄι!

Μαρία. Μὰ δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν στεφανωθεῖ.

Φίλιππος. Γιατί;

Μαρία. Ἦτανε πλούσιος.

Φίλιππος. Καὶ τὸ κορίτσι;

Μαρία. Ὅχι. Ἦτανε ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια, ὅπως συνηθίζουν νὰ λένε, μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ οἰκογένεια δὲν ἐστάθηκε καλὴ κι' ἔδιωξε τὸ κορίτσι μὲ κατάρες· δὲν ἠθέλησε οὔτε νὰ φροντίσει γιὰ τὸ πλάσματάκι. Ὁ δράκοντας τῶστελε σὲ μιὰ του ἐξοχή, ὅπου πέθανε λίγες μέρες κατόπι... Φυσικά... ἔφυγε γρήγορα... Ἦτανε τόσο μικρούλα !... Μιὰ πνοὴ ζωῆς, πού διάβηκε, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ καταλάβει... Ἡ μητέρα δὲν ἔλαβε οὔτε τὸν καιρὸ νὰ τῆς δώσει ἕνα ὄνομα... Καὶ τώρα, ὅταν τὴ θυμᾶται, δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν κρᾶξει... Ὁ δράκοντας εἶπε στὴ νέα, πῶς ἦτανε ἀνάγκη ν' ἀφήσουν κι' οἱ δυὸ τὸν τόπο καὶ νὰ πᾶνε μακριά, γιὰ νὰ λησμονήσουν, ἢ νὰ κάμουν νὰ λησμονηθεῖ τὸ σκάνδαλο. Πήγανε στὴ Γενόβα καὶ μπαρκαρίστηκαν μ' ἕνα πλῆθος κόσμου, πού ἔκλαιγε... Τὸ καράβι ἔφυγε κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἡ κόρη παρατήρησε, πῶς ἦτανε μόνη... Στάλθηκε σὰ δέμα, πού λησμόνησαν νὰ βάλουν ἐπάνω του τὴ διεύθυνση... Γιατὶ ἀληθινὰ δὲν ἤξερε, ποῦ πήγαινε...

Φίλιππος. Τὸν παληάνθρωπο!

Μαρία. Καὶ ὅμως τὸ κορίτσι δὲν ἔλαβε οὔτε τὸ θάρρος νὰ ριχτεῖ στὴ θάλασσα... Ἴσως, γιὰτ' ἦτανε

πάρα πολύ, και φοβήθηκε πάρα πολύ. Πήγε μπρός, μόνη, ανάμεσα σ' ένα πλήθος από άγνωστους, που δέν έκλαιγαν πιά, μὰ πού συχνὰ τραγουδοῦσαν... Και τὴν ἀναούλα και τὸν ἔμετὸ δέν τὸν ἔδωσε ἡ θάλασσα στὸ κορίτσι, μὰ ἡ ἐνθύμηση τοῦ τί τῆς εἶχανε κάμει, και πού ἦτανε σταματημένο μέσα στὴν καρδιά της σὰ μιὰ ἀηδία και μιὰ ντροπὴ!... Κακοί! Πόσο στάθηκαν κακοί!

Φίλιππος. Ἄν σᾶς κάνει κακό, πού τὰ θυμᾶστε...

Μαρία. Μοῦ κάνει κακό... μὰ δέν πειράζει... Μὴ φοβείστε... δέν κλαίω... μὰ ἔχω ἀνάγκη κάποιος νὰ ξέρει, κάποιος νὰ μὲ λυπεῖται... θᾶμαι λιγώτερο μονάχη... Ἐφτασα στὸ Μπουένος Ἄγρες, μιὰ χώρα δίχως ὄρια, σὰν ἔρημος, και ὅ,τι ἓνα μυρμηγκι μπορεῖ νὰ κάμει σὲ μιὰν ἔρημο, γιὰ νὰ μὴν πεθάνει τῆς πείνας, τῶκαμα γώ. Γιατί; Δέν τὸ ξέρω... Γιατί δέν ἠθέλησα νὰ πεθάνω, ἐνῶ εἶχα τόσες αἰτίες και τόσην ἀνάγκη, αὐτὸ δέν τὸ ξέρω! Τὸ ἐναντίον μάλιστα, ἔκαμα ἀπ' ὅλα, γιὰ ν' ἀνθέξω! Ὑπόφερα ὅλα. Στὴν ταπεινωση και στὴ δυστυχία ἔφτασα ὡς ἐκεῖ, πού μπορεῖ νὰ φτάσει μιὰ ἀνθρώπινη ὕπαρξη. Κατόπι, ὅλο μὲ μιᾶς, ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ θυμηθεῖ και μένα. Μ' ἔκαμε νὰ γνωρίσω τὴ γυναῖκα τοῦ Ἰταλοῦ προξένου, πού στάθηκε καλὴ και πονετικὴ σὰν ἄγγελος. Γεῖνηκα ἡ ὑπηρετρία και λιγάκι ἡ δασκάλα τῶν μικρῶν της κοριτσιῶν. Ἄρχιζα νὰ στέκω καλά και μιὰ ἀρρώστεια τρομερὴ κι' ἀκατανόητη ἄρχισε νὰ μὲ τρώγει: ἡ μανία νὰ γυρίσω στὴν Ἰταλία, νὰ γυρίσω ἐδῶ, γιὰ νὰ γυ-

ρέψω, γιὰ ναῦρω, τὸ τετραγωνάκι τῆς γῆς, ὅπου εἶνε θαμμένη ἡ μικρούλα μου... Κι' αὐτὴ ἡ μανία κατάντησε σὰν τρέλλα. Δέν εἶχα πιά γαλήνη· και ὅταν ἡ καλὴ κυρία ἤθελε νὰ μὲ παρηγορήσει, ἀποκρινόμουν· «Θάθελα νὰ φύγω, ἢ θάθελα νὰ πεθάνω»... Κατόπι, μετᾶθεσαν τὸν πρόξενο στὴ Λόντρα. Μὲ ὠδήγησαν στὸ Παρίσι κι' ἔμεινα κεῖ, γιὰ νὰ μὴ ξαναβάλω πιά τὴ θάλασσα ἀνάμεσα στὴν ἀνάμνησή μου και σὲ μένα. Ἄκόμα δυὸ χρόνια στερεμένα, και κατόπι, μὲ θέληση, παρακάλια, συστάσεις, θαύματα, πέτυχα νὰ γυρίσω στὴν Ἰταλία και νὰ λάβω αὐτὴ τὴ θέση... Τώρα, ὅταν μὲ βλέπουν νὰ χάνωμαι ἀπὸ τὸν τόπο, δέν εἶνε γιὰ τίποτε κακό... Κάνω κάμποσα χιλιόμετρα, γιὰ νὰ πάω στὸ μικρὸ κοιμητήριό τῆς Altamira, γιὰ νὰ γονατίσω ἐπάνω στὸν τάφο μικρῆς κόρης, πού δέν εἶνε ἡ δική μου... Μὰ τί πειράζει; Κεῖ κάτου εἶνε ὅλοι ὅμοιοι, εἶνε ὅλοι δικοί μας... Και ὅταν προσεύχομαι κεῖ, μόνη, αἰστάνομαι πῶς εἶμαι λιγάκι ἡ μαμὰ ὅλων τῶν πεθαμένων παιδιῶν. Νὰ! ἡ ἱστορία τέλειωσε!

Φίλιππος (εἶνε συγκινημένος. Δέν ξέρει νὰ πεῖ τίποτε· κατόπι ἀπότομα, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ μεγάλη διακοπή).

Νὰ τρώτε, ὅσα θέλετε.

Μαρία. Εὐχαριστῶ.

Φίλιππος. Καὶ θάρρος!

Μαρία. Ἐχω πολὺ... Μὰ ἔχει κανεὶς πάντα ἄδικο νὰ ξυπνάει τὴν ἀνάμνηση... Βλέπετε, ὅταν ἤμουν στὴν Ἀμερικὴ, ἔνοιωσα τὴ νοσταλγία τοῦ τόπου μου· τώρα

εἶμαι δῶ καὶ μοῦ φαίνεται πῶς ἔχω τὴ νοσταλγία τοῦ παραδείσου, γιατί ἡ μικρούλα μου δὲν μπορεῖ νᾶνε παρὰ στὸν παράδεισο, καὶ ὅπως πρὶν, μοῦ ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία νὰ πῶ· «θᾶθελα νᾶφευγα ἢ θᾶθελα νὰ πεθάνω»...

(Ἐδῶ ἀκούεται τὸ βιολι ποῦ παίζει ἀκόμα τὴν ἴδια Musica proibita, ποὺ προκαλεῖ στὴ Μαρία ἓνα γέλιο νευρικό, σχεδὸν σπασμωδικό).

᾽Ω! αὐτὸ πιά... εἶνε ἀλήθεια περιέργο... Ἄκουτε; Τώρα «Θᾶθελα νὰ πεθάνω» πρέπει νὰ σᾶς τὸ πῶ μὲ τὴ μουσικὴ... νὰ σᾶς τὸ τραγουδήσω... Δὲν εἶνε κωμικό;

(Τραγουδάει, γελῶντας πάντα μὲ περισσότερη ἀγωνία).

«Θᾶθελα νὰ πεθάνω!» Καὶ δῶ εἶνε ἡ διακοπὴ... Τάκ! Ἄκουσατε; ... ὅπως στὴ ζωὴ μου... ἓνα ξέσκισμα... Εἶνε ἀλήθεια γιὰ γέλια... Δὲ σᾶς φαίνεται; Ἔχει μιὰν ἀκαταμάχητη κωμικότητα!

(Μὰ νικημένη ἀπὸ τὴ συγκίνησι ποὺ ἀυξάνει σὰ φουσκοθαλασσιά, δὲν μπορεῖ πιά νὰ κρατηθεῖ καὶ ξεσπάει σὲ κλάμα καὶ κλαίει ἀκράτητα).

᾽Οχι... ξέρετε... θᾶθελα, ἀλήθεια, νὰ πεθάνω... ἔχω τόση, τόση ἀνάγκη

(᾽Ο Φίλιππος τὴν ἀφίνει νὰ κλάψει, συγκινημένος καὶ κείνος· τοῦ ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία νὰ τῆς χαϊδέψει τὰ μαλλιά, νὰ τῆς πεῖ μιὰ λέξη, μὰ δὲν τολμάει· τὴν κοιτάζει ἀκόμα, διστάζει καὶ φεύγει, ἐνῶ κλεῖ ἡ σκηνή.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Φίλιππος—Κλητῆρας.

Στὸ Δημαρχεῖο. Τὸ γραφεῖο τοῦ Δημάρχου. Δωμάτιο μὲ ὄχι μεγάλες ἀναλογίες, καλὰ ἐπιπλωμένο, μὰ πολὺ δημαρχικά. Δεξιὰ ἓνα μεγάλο τραπέζι, πολὺ φορτωμένο· στοίβες ἀπὸ φακέλλους μ' ἔγγραφα, ἀπὸ γράμματα, ἀπὸ τηλεγραφήματα. Πίσω ἀπὸ τὸ γραφεῖο ἓνα τζάκι, ὅπου καίει μιὰ δυνατὴ φωτιὰ ἀπὸ ξύλα. Καρέκλες καὶ πολυθρόνες σκόρπιες ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ. Στὸς τοίχους ἀρμόγια καὶ βιβλιοθήκη. Ἡ θύρα τοῦ βάνθους ὀδηγᾷ σ' ἓνα διάδρομο εὐρύχωρο καὶ λευκό. Ἄλλες θύρες δεξιὰ κι' ἀριστερά. Στῆ πιδ μακρυνῇ γωνίᾳ ἀριστερά, στὸ βάνθος, διάφορα θρανία σκολειοῦ στημένα τὸ ἓνα πάνω στ' ἄλλο. Στὸν τοῖχο, ἐπάνω ἀπὸ τὰ θρανία χάρτες βοτανικῆς, φυσικῆς καὶ ζωολογίας.

(Ὁ Φίλιππος, καθισμένος στὸ γραφεῖο δίχνει μιὰ ματιὰ βιαστικὰ καὶ ὑπογράφει χαρτιά. Ἐνῶ ὑπογράφει, μιλεῖ μὲ τὸν κλητῆρα, πὸν ὀρθός, κοντά του, παίρνει ὑπογραμμένα χαρτιά, τὰ στεγνώνει μὲ τὸ στουπόχαρτο καὶ τὰ βάζει σὲ τάξι.)

Φίλιππος. Ὁ ἱππότης Γουϊδότη δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα;

Ὁ κλητῆρας. Ὁχι, κύριε δήμαρχε.

Φίλιππος. Πόσο εἶνε ἀργοκίνητα αὐτὰ τὰ λαγωνικά τῆς ἀστυνομίας! Λαγωνικά.... τὸ ἐναντίο, χελῶνες!.... Καὶ εἶνε οἱ....

Ὁ κλητῆρας. Σαράντα ἐφτά!....

Φίλιππος. Τί διάβολο λές;

Κλητῆρας. Οἱ ὑπογραφές, κύριε δήμαρχε.... οἱ ὑπογραφές εἶνε σαράντα ἐφτά.... Τίς μέτρησα, τίς μετρώ πάντα καὶ δὲ λαθεύω ποτέ, οὔτε ὅταν ὁ κύριος δήμαρχος φλυαρῶντας μὲ κάνει καὶ ἀφαιροῦμαι.... γιατί ὁ κύριος δήμαρχος λέει, εἶνε ἀλήθεια, πράματα ἐνδιαφέροντα, μὰ φλυαρεῖ.... Ἡ ὀμιλία σας μὲ κάνει καὶ ἀφαιροῦμαι, μὰ δὲ λαθεύω ποτέ.

Φίλιππος. Καὶ ἂν σοῦ «ἀφαιροῦσα» γιὰ ἓνα μῆνα τῆ θέση, τί θάλλεγες;

Κλητῆρας. Πῶς ἡ διασκέδαση θάτανε ἄσκημη, ἂν ὁ κύριος δήμαρχος μοῦ ἀφαιροῦσε καὶ τὸ μισθό.

Φίλιππος. Ἀρκεῖ ὡς ἐδῶ. (Διακοπή)

Περιμένει κανείς;

Κλητῆρας. Ὁ ἀρχιμουσικὸς Ἀλμπίνης.

Φίλιππος. Μὰ τί θέλει;

Κλητῆρας. Εἶνε τώρα τρεῖς μέρες, πού εἶνε ἔτοιμος νὰ φύγει γιὰ τὸν ἐπαρχιακὸ μουσικὸ διαγωνισμό.

Φίλιππος. Καὶ γιατί δὲ φεύγει; Τί περιμένει;

Κλητῆρας. Περιμένει ἓνα τηλεγράφημα πού....

Φίλιππος. Κοίτα ἐδῶ εἶνε ντουζίνες τηλεγραφήματα δὸς του ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ νὰ φύγῃ νὰ μὴ μὲ ἐνοχλήσῃ πιά.

Κλητῆρας. Τοῦ κυρίου δημάρχου τοῦ ἀρέσει νὰ ἀστειεύεται! Ὁ θεὸς νὰ τοῦ φυλάει τὸ καλό του τὸ κέφι! Ἕνας διασκεδαστικὸς δήμαρχος εἶνε πράγμα τόσο σπάνιο.... Ἔπειτα εἶνε ὁ Παῦλος Βαρότσης....

Φίλιππος. Ποιὸς εἶνε ὁ Παῦλος Βαρότσης;

Κλητῆρας. Αὐτὸς πού θᾶθελε νὰ ἐκδώσει μιὰν ἐφημερίδα καὶ λέει πῶς θὰ ἦτανε τὸ καλύτερο ὄργανο τῆς Ἰταλίας, ἀπ' ὅλα τὸ πιὸ καθημερινό.

Φίλιππος. Καὶ γὰρ τοῦχω κιόλας πεῖ, ὅτι ἐδῶ τὶς φλυαρίες τὶς λέμε προφορικά, καὶ πῶς πραγματικὰ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὶς τυπώνουμε.

Κλητῆρας. Καὶ ὅμως, κύριε δήμαρχε, ὅπως λέει ὁ Παῦλος Βαρότσης, μιὰ χώρα χωρὶς ἐφημερίδα εἶνε μιὰ χώρα κοφάλαλη. Ἕνα καθημερινὸ ὄργανο θᾶτανε μιὰ πρόοδος, μιὰ πηγὴ....

Φίλιππος. Ἀπὸ κουσκουσουριές.... Γιὰ πηγὴ ἀρ-

κεῖ τὸ φαρμακεῖο. Δὲ θέλω ν' ἀκούσω νὰ μιλοῦνε γιὰ ντόπιες ἐφημερίδες. Πὲς στὸν κύριο Βαρότση, πῶς ἀπουσιάζω.

Κλητῆρας. Μὰ τοῦ εἶπα, πῶς ὁ κύριος δήμαρχος εἶνε δῶ....

Φίλιππος. Πὲς, πῶς ἔσφαλες.... πῶς πῆγα στὴ θάλασσα....

Κλητῆρας. Μὰ πῶς μπορεῖ, κύριε δήμαρχε; Ποιὰ θάλασσα;

Φίλιππος. Ὅποια θέλεις, διαλέχτε σεῖς οἱ ἄλλοι.

Κλητῆρας. Μά....

Φίλιππος. Ἀρκεῖ! Πόσοι ἄλλοι ἄνθρωποι περιμένουν;

Κλητῆρας. Ἐξήντα τρεῖς.... Ὅχι.... μὲ συγχωρεῖτε, εἶνε οἱ ὑπογραφές.... Δὲν εἶνε κανένας ἄλλος.

Φίλιππος. (Τέλειωσε νὰ ὑπογράφει, σηκώνεται).

Λοιπόν, γλύτωσέ με ἀπὸ τὸν ἀρχιμουσικὸ κι' ἀπὸ τὸν δημοσιογράφου καὶ μάθε λίγο καλύτερα τὸ ἐπάγγελμά σου, πού εἶνε νὰ μὲ κάνεις ν' ἀποφεύγω τοὺς ἐνοχλητικούς. Κατάλαβες; Ἕνας δήμαρχος, πού σέβεται τὸν ἑαυτό του, πρέπει νᾶνε σὰν τὸν Ἀραβικὸ φοίνικα.... «Τὸ ὅτι ὑπάρχει καθένας τὸ λέει....»

Κλητῆρας. «Τί χροιάζεται δὲν ξέρει κανείς....»

Φίλιππος. (Διορθώνοντος αὐστηρῶς). Ποῦ βρίσκεται δὲν ξέρει κανείς!

Κλητῆρας. Ὁ κύριος δήμαρχος εἶνε ὁ ἐξυπνότερος ἄνθρωπος σ' αὐτὴ τὴ χώρα τῶν ἡλιθίων!

Φίλιππος. Εὐχαριστῶ... Τώρα πῆγαινε νὰ πῆς

στον Πάρεδρο νὰ μοῦ κάμει λίγη θέση στὸ γραφεῖο του, γιατί ἐδῶ ἔρχονται οἱ μικροῦλες...

Κλητῆρας (μὲ κατάπληξη). Ἐδῶ; !... Στὸ γραφεῖο τοῦ κυρίου δημάρχου;

Φίλιππος. Ἐδῶ... ἀκριβῶς ἐδῶ... ὅπου δὲ θὰ πεθάνουν ἀπὸ κρυο σ' αὐτὴ τὴν παγωμένη ἀνοιξη... Ἐδῶ! Τὸ βρῖσκεις τόσο παράδοξο;

Κλητῆρας. Σὰν ἓνα χορὸ στὴν ἐκκλησιά! Μ' ἀφοῦ ὁ κύριος δήμαρχος... θέλει ἔτσι...

Φίλιππος. Ἄ, τόσο τὸ καλύτερο! Πήγαινε στοῦ παρέδρου καὶ εἰδοποιήσέ με, μόλις ἰδῆς τὸ λαγωνικό.

(Ὁ κλητῆρας φεύγει ἀριστερά. Ὁ Παλλόνης ἀπὸ τὸ βάθος).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Φίλιππος—Παλλόνης.

Φίλιππος. Πιστεύω, πῶς ἐδῶ οἱ μικροῦλες θὰ βρεθοῦν καλά.

Παλλόνης. Καὶ πῶς, κύριε δήμαρχε! Ἔχει μιὰ ζέστη παραδεισένια.

Φίλιππος. Αὐτὰ τὰ θρανία ἀρκοῦν;

Παλλόνης (μετρῶντάς τα). Ὁχι, κύριε δήμαρχε.

Φίλιππος. Πέστε νὰ φέρουν τ' ἄλλα καὶ ὅ,τι χρειάζεταιαι στὴ δεσποσύνη Μαρία... ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πολυθρόνα... Γιὰ κείνη θὰ φροντίσω ἐγὼ.

Παλλόνης (κοιτάζοντας γύρω του, μουσικά). Κύριε δήμαρχε...

Φίλιππος. Τί συμβαίνει;

Παλλόνης. Ἡ διευθύντρια γεῖνηκε πράσινη...

Φίλιππος. Νόστιμη εἶνε... γιατί;

Παλλόνης. Γιατὶ βάζετε τὴ δεσποσύνη Μαρία στὸ ὠραιότερο δωμάτιο τοῦ Δημάρχου... Ἡ διευθύντρια ζητάει νὰ σᾶς βρεῖ, κύριε Δήμαρχε.

Φίλιππος. Μὰ ὀρκίζομαι, πῶς δὲ θὰ μ' εὔρει... Κι' ἂν σᾶς ξαναρωτήσῃ γιὰ μένα, πέστε της, πῶς ἔχω χαθεῖ, πῶς κανεὶς δὲν ξέρει, ποῦ εἶμαι, πῶς ἴσως εἶμαι πεθαμένος.

Παλλόνης. Naί, κύριε δήμαρχε, ... πηγαίνω. (Κάνει νὰ φύγει).

Φίλιππος. Παλλόνη!

Παλλόνης. Παρών!

Φίλιππος. Ποῦ εἶνε ἡ πῖπα;

Παλλόνης (ταπεινότητος). Εἶνε στὸ σπίτι... μονάχη... μονάχη...

Φίλιππος. Ἐξω τὴν πῖπα!

Παλλόνης (φοβισμένος). Μπορῶ νὰ ὀρκισθῶ... ὀρκίζομαι... Δὲ θὰ τολμοῦσα...

Φίλιππος. Μοῦ κακοφαίνεται, γιατί ἤθελα νὰ σᾶς τὴ γεμίσω μ' ἓναν καπνὸ... μὰ μ' ἓναν καπνὸ!...

Παλλόνης. Νά την. (Βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του πελώρια ξύλινη πῖπα).

Φίλιππος (προσφέροντας τὸν καπνὸ). Μ' αὐτὴ εἶνε ἓνα βουτσὶ! Δὲν πειράζει... Γεμίστε τὴν τὸ ἴδιο...

κι' ἄλλο ἀκόμα... στριμῶχτε...

Παλλόνης. Δὲ χωράει πιά... Κροῖμα! Ἡ πίπα θ' ἄπρεπε νά'χε τὴν ἀποθήκη της... ὅπως τὸ αὐτοκίνητό σας... Εὐχαριστῶ, κύριε δήμαρχε.

Φίλιππος. Τώρα ἀνάψτε.

Παλλόνης. Ὅχι... τί νομίζετε;... Ἄν με ἴδει ἡ διευθύντρια!...

Φίλιππος. Θὰ τῆς πῆτε, πῶς σᾶς ἔδωκα ἐγὼ τὴν ἄδεια, γιατί μιὰ πίπα μὲ αὐτὲς τὶς διαστάσεις εἶνε σχεδὸν μιὰ θερμάστρα καὶ συντελεῖ γιὰ νὰ ζεσταίνονται τὰ δωμάτια. Ἐμπρός... θάρρος!... Ὅριστε τὴ φωτιά...

(Ἐνῶ βοηθεῖ τὸν Παλλόνη ν' ἀνάψει τὴν πίπα, ἡ Διευθύντρια ἀδυστηρῶ καὶ ἀπότομη παρουσιάζεται ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ βάρους).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Φίλιππος—Παλλόνης—Διευθύντρια.

Διευθύντρια (μὲ φωνὴ πὸν βρονταίει). Κύριε Δήμαρχε!

Φίλιππος. Βοήθεια! (Ὁ Παλλόνης κρούβει τὴν πίπα καὶ φεύγει).

Διευθύντρια. Κύριε Δήμαρχε... σᾶς παρακαλῶ...

Φίλιππος. Καὶ γὰρ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ ξαφνιαζετε ἔτσι.

Διευθύντρια. Ἐχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς ζητήσω δέκα λεπτῶν συνομιλία.

Φίλιππος. Μὰ φανταστεῖτε!... Μετὰ χαρᾶς! μὲ ἐνθουσιασμό!... Μόλις γυρίσω, γιατί τώρα φεύγω θὰ σᾶς παραχωρήσω ὄχι δέκα λεπτά, μὰ δέκα μέρες, μὰ ἓνα μῆνα, γιὰ κουβέντα...

(Μπαίνει πάλι ὁ Παλλόνης καὶ ζυγώνει τὸ Φίλιππο).

Παλλόνης. Ἡ ἀστυνομία, κύριε Δήμαρχε...

Φίλιππος (δυνατά). Ἄ!... ναί!... πὲς νὰ περάσει ἡ ἀστυνομία... πράματα σοβαρά!

Διευθύντρια. Θὰ περιμείνω... κύριε δήμαρχε...

Φίλιππος. Εὔγε, κυρία διευθύντρια... νὰ περιμείνετε...

(Ἡ Διευθύντρια φεύγει μὲ ἀξιοπρέπεια).

Περίμενε καθισμένη...

Παλλόνης (σὰ νὰ μιλοῦσε μόνος). Ἡ Ἀστυνομία!

Φίλιππος. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πεῖ, Παλλόνη, πῶς δὲν ἔχετε ἤσυχη τὴ συνείδησή σας.

Παλλόνης. Τὴν ἔχω ἤσυχη... μὰ μπροστά στὴν ἀστυνομία... δὲν ξέρω... μοῦ φαίνεται, πῶς εἶμαι ἔνοχος, δὲν ξέρω γιατί πρᾶμα... Εἶνε μιὰ ἐντύπωση...

Φίλιππος. Πέστε τοῦ ἱππότη Γουϊδόττη νά'λθει.

Παλλόνης. Ναί, κύριε δήμαρχε. (Φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Φίλιππος—Γουϊδότσης.

Φίλιππος. Καλημέρα, ἰπλότη μου... Ἔτσι εἶνε ;... Ὅχι... μιὰ στιγμή... (Κλειῖ τὴν θύρα). Φαίνεται, πῶς ἢ διευθύντρια, ἔτσι... γιὰ νὰ περάσει τὴν ὥρα της, κρυφακούει στὶς θύρες.

Γουϊδότσης. Ἡ τρομερὴ διευθύντρια!

Φίλιππος. Εἶνε μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες θεομηνίες, πού ὁ Θεὸς ἔστειλε στὸν τόπο μας... Εἶνε μιὰ φούρια, μιὰ μουρμούρα, μιὰ ταραχή, πού κάνει ὅλα καὶ ὅλους νὰ τρέμουν.

Γουϊδότσης. Σεισμός!

Φίλιππος. Χειρότερα! Γιατὶ τοῦλάχιστο ὁ σεισμός σταματάει... Αὐτὴ ὄχι! αὐτὴ εἶνε καθημερινή, δὲ λείπει ποτέ, αἰώνια... Καὶ ἔπρεπε νὰ μοῦ πέσει ἀκριβῶς στὸ δικό μου τὸ κεφάλι. Ὑπομονή! Καὶ τώρα ἐμπρός, ν' ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ὑπόθεσή μας. Μάθατε τίποτε!

Γουϊδότσης. Ἐμαθα, ποιὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπός μας.

Φίλιππος. Εὖγε! Συγχαρητήρια! Καὶ εἶνε;

Γουϊδότσης. Κάποιος Ἰάκωβος Μάκκιας.

Φίλιππος. Δὲν τὸν γνωρίζω.

Γουϊδότσης. Ὅριστε καὶ τὶς σωστὲς πληροφορίες. (Διαβάζει σ' ἓνα σημειωματάριο). «Ἰάκωβος Μάκκιας τοῦ Βαρθολομαίου, τριανταεφτά χρόνων, παντρεμένος ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια μὲ τὴ Ρόζα Καρράρα, δίχως παιδιά. Πιστοποιητικὸ τῆς Εἰσαγγελίας καθαρό,

ἐκτὸς ἀπὸ κάποια παραβίαση κληρονομίας, γιὰ κάποιο λαγὸ σκοτωμένο, πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχή... Τὸ ἐναντίον, πολλὲς κακὲς πληροφορίες γιὰ τὴν ἰδιωτικὴ του ζωὴ... μολονότι πρόκειται γιὰ τὸν πιὸ εὐκατάστατο χτηματία τῆς Altamira...»

Φίλιππος. Δηλαδή;

Γουϊδότσης. Ὅριστε... Θύματά του δὲν εἶνε μονάχα οἱ λαγοί... μὰ κι' οἱ γυναῖκες... διάφορες... πολλὲς γυναῖκες... καί... πῶς νὰ πῶ;

Φίλιππος. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχή, καὶ κείνες;

Γουϊδότσης. Μᾶλλον!... Ὅριστε ἓνας κατάλογος ὄχι ἀκόμα τέλειος. (Διαβάζει). «Μαρία Μπίνη Λουκιάνη ἀπὸ τὴν Ἀλταμίρα, πού ἦταν μονάχα δεκάξη χρόνων ὅταν... χτυπήθηκε... Στάλθηκε στὴν Ἀμερικὴ. Ὅχι μῆνες κατόπι ἢ Λάουρα Μόντη, κι' αὐτὴ δεκάξη... Στάλθηκε στὴν Ἀμερικὴ...»

Φίλιππος. Μ' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἔχει εἰδικούς λογαριασμοὺς μὲ τὶς Ἀτμοπλοικὲς ἐταιρεῖες!

Γουϊδότσης. Κατόπι παντρεύτηκε.

Φίλιππος. Καὶ τὴν ἔστειλε στὴν Ἀμερικὴ.

Γουϊδότσης. Ὅχι.

Φίλιππος. Λιγότερο τὸ κακό! Ἐμπρός!

Γουϊδότσης. Φιλάργυρος στὸ σημεῖο νὰ τσιγγουεύεται τὸ φαγητὸ πού δίνει στοὺς ἀνθρώπους του καὶ στὰ ζῶα του. Δὲν ἔχει φίλους ἀπὸ οἰκονομία χρόνου· μιλεῖ λίγο, γιὰ οἰκονομία φωνῆς· παίζει ἀπελιπσμένα στὶς λοτερίες καὶ δέρνει τὴ γυναῖκα του, ὅταν δὲν κερδίζει...»

Φίλιππος. Κάθε Κυριακή...

Γουϊδότης. Ἀκριβῶς... Αὐτὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπος!

Φίλιππος. Χαριτωμένος!... Καὶ τὸν εἶδατε;

Γουϊδότης. Ὅχι, γιατί πῆγε σ' ἓνα του χτήμα ἀρκετὰ μακρυνὸ καὶ δὲν μπόρεσα νὰ μάθω, πότε θὰ γυρίσει. Μὰ πηγαίνω τώρα σὲ μιὰ κάποια Λουκία Τόνινη, ὑφάντρα, πού στάθηκε πολλὰ χρόνια στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἰάκωβου Μάκκινα καὶ πού τᾶχει τρομερὰ ἐναντίον του, λένε...

Φίλιππος. Πρέπει νὰ τὴν ἀνακρίνετε ἀμέσως... Καὶ μὴ λογαριάσετε τὸ χρῆμα... Δόστε, χωρὶς οἰκονομία, ἀρκεῖ νὰ μάθουμε. (Μπαίνει ὁ Παλλόνης φέροντας μὲ κόπο μιὰ ὄραιότατη ἀρχαία πολυθρόνα). Μιὰ στιγμή, Παλλόνη! (Στὸν Γουϊδότη). Για νὰ κάμετε πιὸ γλήγορα πᾶρτε τὸ αὐτοκίνητο... (Στὸν Παλλόνη). Μὰ βάλτε χάμου αὐτὴν τὴν πολυθρόνα. Θᾶλεγε κανεὶς πῶς τὴν κλωτοῦτε. (Στὸν Γουϊδότη). Κάμετ' ἓνα πρᾶμα· πηγαίνετε στὸ σπίτι, πέστε στὸ σωφὲρ νὰ ετοιμαστῆ καὶ σὲ μιὰ στιγμή ἔρχομαι καὶ γώ.

Γουϊδότης. Πηγαίνω.

Φίλιππος. Νὰ μὴ χάνουμε καιρό. (Συντροφεύει τὸν Γουϊδότη ὡς τὸ διάδρομο καὶ γυρίζει).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Φίλιππος—Παλλόνης—Μαρία.

Παλλόνης. Ἐφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι σας αὐτὴν τὴν πολυθρόνα.

Φίλιππος. Πιστεύω, πὼς ἡ δεσποσύνη Μαρία θὰ τὴν βρεῖ ἀναπαντική.

Παλλόνης. Πάρα πολύ... Ὁ ἀποκοιμηθεὶ ἐπάνω της ὦ νά την ἡ δεσποσύνη Μαρία μας! (Φεύγει, κάνοντας στὴ Μαρία ὑποκλίσεις ὅσο τὸ δυνατό ὑπερβολικῶς).

Μαρία. Δὲν ξέρω ἀλήθεια πῶς νὰ κάμω, γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

Φίλιππος. Κι' ὅταν κανεὶς δὲν ξέρει νὰ κάμει ἓνα πρᾶμα, δὲν τὸ κάνει. Μὴ μ' εὐχαριστήτε.

Μαρία. Δὲ σᾶς εὐχαριστῶ.

Φίλιππος. Εὐχαριστῶ... Συλλογίστηκα νὰ βάλω δῶ τίς μικρὲς σας, γιατί χωρὶς ἄλλο θὰ κρυώνουν σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο δωμάτιο...

Μαρία. Τόσο κρῦο! Πολλὲς φορές, ἀντὶ νὰ κάνω μάθημα, πρέπει νὰ κάνω ἀληθινὲς ἐντριβὲς στὰ μελανιασμένα χεράκια τους, παραλυμένα ἀπὸ τὴν παγωμένη ὑγρασία αὐτῆς τῆς παγωμένης κάμαρας.

Φίλιππος.—Ἐδῶ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά δὲ θὰ λείψουν ποτέ. Ἐχω κιόλας δώσει διαταγήν.

Μαρία. Μπορῶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τίς μικροῦλες μου;

Φίλιππος. Ναί...

Μαρία. Εὐχαριστῶ...

Φίλιππος. Τίποτε...

Μαρία. Σὲ σᾶς, κύριε Δήμαρχε, βρίσκεται μιὰ ὑπαρξη πολὺ καλή, ποὺ σεῖς ὁ ἴδιος δὲν τὴ γνωρίζετε...

Φίλιππος. Μὰ ναί!... Μοῦ τὴν παρουσιάσατε σεῖς ἐκείνη τὴν ἡμέρα μὲ τὰ ῥοδάκινα. Εἶνε ἀλήθεια μιὰ ἀξιόλογη ὑπαρξη καὶ ἤμουν πολὺ εὐτυχῆς νὰ τὴ συναντήσω.... Καὶ τώρα κοιτᾶτε.... αὐτὴ ἢ πολυθρόνα....

Μαρία. Τί πολυτέλεια!

Φίλιππος. Τοῦ πεντακόσια σωστά! Ξύλο, ὕφασμα, χρύσωμα, ὄλα αὐθεντικά... Εἶνε οἰκογενειακὸ κειμήλιο... Αὐτὴ ἢ πολυθρόνα ἔχει ζεσταθῆ ἀπὸ τὴν ἅγια ζέστη ἐνὸς καρδινάλιου προγόνου μου! Δοκιμάστε τὴν!

Μαρία. Θᾶτανε μιὰ ἱεροσουλία! Δὲ θὰ τολμήσω ποτέ! Αὐτὴ ἢ ἅγια ζέστη... μὲ κάνει ἄτολμη!...

Φίλιππος. Ὡ ἔπειτ' ἀπὸ τέσσερες αἰῶνες!... Οὔτε θὰ τὸ καταλάβει! Δοκιμάστε τὴν ἀμέσως... (Γελῶντας τὴν ἀναγκάζει νὰ καθήσῃ).

Μαρία. (Σχεδὸν ξαπλωμένη). Νομίζεις, πῶς εἶσαι στὸ κρεβάτι.

Φίλιππος. Θέλω νὰ τὴν προτείνω στὴν Κυβέρνηση γιὰ μιὰ καινούρια Βουλὴ. Οἱ βουλευταὶ χωμένοι σὲ πολυθρόνες, σὰν αὐτὴ, δὲ θᾶτανε πιά ἐπικίνδυνοι.

Μαρία. Γιατί;

Φίλιππος. Γιατί θὰ κοιμώντανε!... Καὶ τώρα ν' ἀκούσουμε... Τί θέλετε; Τί σᾶς χρειάζετε; Θέλετε

λουλούδια; φυτὰ; Ναί... εἶνε μιὰ ἰδέα... Ἔτσι ἀντὶς νὰ διδάσκετε τὴ βοτανικὴ ἀπάνω σ' αὐτοὺς τοὺς φοβερὺς χάρτες, θὰ τὴ διδάσκετε ἀπὸ τὸ φυσικό. Θὰ σᾶς στέλνω κάθε μέρα φρέσκα λουλούδια... κάθε μέρα... Δὲν εἶνε τίποτε κακό... θὰ χρειάζονται γιὰ τὰ μαθήματά σας. Θᾶπρεπε πάντα νὰ διδάσκει κανεὶς ἀπὸ τὸ ἀληθινό.

Μαρία. Καὶ τὴ ζωολογία; Τί θὰ βάλομε στὴ θέση αὐτῶν τῶν ζωγραφισμένων ἄγριων θηρίων;

Φίλιππος. Τὴ διευθύντρια... Θὰ ἔχουμε ἓνα ὄμορφο κλουβὶ μὲ ῥόδες καὶ τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος τῆς φυσικῆς ἱστορίας, θὰ κάμουμε τὰ παιδιὰ νᾶνε μπροστὰ στὸ γεῦμα, ποὺ θὰ κάνει ἢ τίγρις.

Μαρία. Ἀλήθεια, κύριε δήμαρχε, μπορῶ νὰ μιλήσω καὶ νὰ μεταχειριστῶ τὴν καλωσύνη σας;

Φίλιππος. Νὰ τὴν μεταχειριστῆτε, σὰ νᾶταν δική σας.

Μαρία. Θᾶθελα νὰ σᾶς ζητήσω....

Φίλιππος. Λέγετε.

Μαρία. Θᾶθελα νὰ σᾶς ζητήσω... νὰ μὴν ἐνοχλήστε πιά γιὰ μέ....

Φίλιππος. Μά....

Μαρία. Μὴ σᾶς κατοφαίνεται...

Φίλιππος. Αὐτὸ δὲ λέγεται νὰ κάνετε χρῆση τῆς καλωσύνης μου· λέγεται νὰ κάνετε κατάχρηση. Σεῖς ζητῆτε πάρα πολλὰ

Μαρία. Εἶνε καλύτερα, πειστήτε.

Φίλιππος. Μὰ γιατί;

Μαρία. Γιατί ἀπὸ μέρα σὲ μέρα αἰσθάνομαι τὴν ἐχθρότητα νὰ μεγαλώνει γύρω μου.... Καὶ οἱ ὑποκλίσεις, οἱ πάρα πολὺ βαθεῖες, τοῦ δύστυχου Παλλόνη, μοῦ εἶνε πρὸ πειραχτικῆς ἀπὸ τὶς κακίες τῶν ἄλλων. Τρέμω γιὰ ὅλα... Εἶνε τρεῖς μέρες, πού ἡ Διευθύντρια δὲν μοῦ μιλεῖ....

Φίλιππος. Παραπονεῖστε γι' αὐτό;

Μαρία. Κ' ἔπειτα τόσες ἄλλες μικρότητες μὲ βασανίζουν. Αἰσθάνομαι, πῶς εἶμαι τριγυρισμένη ἀπὸ φθόνο, μαντεύω μορφασμούς κάτω ἀπὸ τὰ χαμόγελα.... Δὲν μπορῶ νὰ ζήσω ἔτσι.... Ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ συμπάθεια καὶ ἀπλότητα τριγύρω μου... Καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ μείνω σ' αὐτὴ τὴ θέση... Γιατί ἂν μὲ ἔδιωχαν, ἂν δὲν εἶχα πιά κάθε μέρα αὐτὰ τὰ κεφαλάκια νὰ τὰ χαϊδεύω, αὐτὰ τὰ μεγάλα μάτια, πού μὲ ἀγαποῦν... ἂν τᾶχανα... δὲν ξέρω.... θὰ εἶχα τὴν ἐντύπωση, πῶς ἡ μικρούλα μου πέθανε μιὰν ἄλλη φορά.... Πιστεῦτε, ἡ καλωσύνη σας, ἂν τὴ σπρώξετε ἀκόμα λίγο, θὰ μποροῦσε νὰ μοῦ κάμει πολὺ κακό... Μὰ δὲν ξέρετε, πῶς ἔλαβα δυὸ γράμματα ἀνώνυμα;

Φίλιππος. Μὰ πῶς; Τί λένε;

Μαρία. Λένε, πῶς τώρα τὸ μυστήριό τοῦ συχνοῦ ἔξαφανισμοῦ μου ἀπὸ τὸν τόπο ἔχει γίνεи γνωστό, γιατί ξέρουν, μὲ ποιὸν τὸν κάνω.... Λένε, πῶς μὲ τὴν προστασία σας θὰ γίνω γλήγορα διευθύντρια....

Φίλιππος. Τί ἀνόητον!

Μαρία. Καὶ τώρα σᾶς κάνω νὰ γελάσετε: λένε πῶς εἶστε ἐρωτευμένος, τρελλά, μαζί μου... Δὲ γελάτε;

Φίλιππος. Ὁχι.

Μαρία. Γέλασα τόσο ἐγώ.

Φίλιππος. Εἴχατε ἄδικο.

Μαρία. Γιατί; Τί ἔχετε;

Φίλιππος. Τίποτε... Ρωτοῦσα ἂν αὐτοὶ οἱ παληάνθρωποι, μαζί μὲ τὶς ψευτιές, δὲν ἔχουν πῆ καὶ μιὰν ἀλήθεια.

Μαρία. Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ.... μὴν πῆτε....

Φίλιππος. Δὲ λέω τίποτε.... Εἶνε οἱ ἄλλοι, πού εἶπαν.... Καὶ εἶνε μιὰ βεβήλωση νὰ λέγουν οἱ ἄλλοι ἐκεῖνο πού ἓνας θέλει νὰ κρύψει.

Μαρία. Σεῖς ὑποσχεθήκατε νᾶστε φίλος μου...

Φίλιππος. Δὲν εἶμαι ἴσως;

Μαρία. (Μ' ἓνα εἶδος τρόμου). Μείνετε ἔτσι.... Φίλος καὶ τίποτε ἄλλο.... σᾶς παρακαλῶ.... σᾶς παρακαλῶ....

Φίλιππος. Ἦσυχᾶστε, Μαρία....

Μαρία. Μὴν προσθέσετε τίποτε, οὔτε μιὰ λέξι... οὔτε τώρα, οὔτε ποτέ... Ὑποσχεθῆτε τό μου.... Εἶμαι τόσο συγκινημένη!.. Μὴ μοῦ πῆτε πιά τίποτε, καὶ μὴν ἀσχολῆστε γιὰ μένα, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Ἀφήστε με στὴν ταπεινότητα καὶ στὴ μοναξιά μου... Δὲν εἶμαι πιά γυναῖκα ἐγώ.... Εἶμαι ἡ μητέρα ἑνὸς θυμητικοῦ τόσο μικροῦ, τόσο εὐκολόσπαστου, τόσο μακρυνοῦ, πού ἂν κάποιος ἢ κάτι ἤθελε μὲ τραβήξει ἀπὸ αὐτό, μοῦ φαίνεται, πῶς δὲ θὰ εἶχα πιά κανένα σκοπό... πῶς ἤθελα ἀρνηθῆ τὸ τάξιμο, πού ἔκαμα νὰ μὴ συλλογιστῶ τὸν ἑαυτό μου, πρὶν νὰ βρῶ αὐτὸ τὸ τε-

τραγωνάκι γῆς, γιὰ νὰ τοῦ στήσω ἓνα σταυρό... Ἴσως σεῖς δὲ νοιώθετε... Ὑπάρχουν θυσίες, πού οἱ ἄντρες δὲν τὶς ξέρουν, δὲν μποροῦν νὰ τὶς καταλάβουν... Καὶ μὴ μοῦ μιλήστε ποτὲ γιὰ ἔρωτα... Μὲ τρομάζει περισσότερο ἀπὸ τὸ θάνατο... Μοῦ κατάστρεψε τὴ ζωὴ μου γιὰ πάντα... Μὴ μοῦ μιλήστε ποτέ... Νᾶστε καλὸς μαζί μου, μὰ δίχως κανεὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, κρυφά, σὰ νὰ κάνετε μιὰ κακὴ πράξη... Δὲν θέλω οὔτε νὰ μὲ ζηλεύουν, οὔτε νὰ μὲ περιφρονοῦν... δὲν τὸ ἀξίζω... Νᾶχετε γιὰ μένα τὸ αἶσθημα, πού ἔχω γὼ γιὰ τὴ μικρούλα μου... ἓνα αἶσθημα ἀχάλαστο μὰ ἄγνό, καλὸ καὶ τρυφερὸ σὰ ψυχοπόνια! Θέλετε; Πέστε πὼς θέλετε... πέστε το χαμογελῶντας...

Φίλιππος. Ναί... μὴν ἀμφιβάλλετε...

Μαρία. (Πιάνοντας τὸ ἓνα του χέρι). Λοιπόν, φίλοι; Ναί... φίλοι...

(Τῆς φιλεῖ τὸ χέρι. Πάλι ξαφαίνεται ἡ Διευθύντρια στὴ θύρα τοῦ βάνου καὶ εἶδε τὸ φίλι).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Μαρία—Φίλιππος—Διευθύντρια.

Διευθύντρια. Κύριε Δήμαρχε! (Ἡ Μαρία φεύγει φοβισμένη).

Φίλιππος. Μὰ σεῖς θέλετε ἀληθινὰ νὰ μὲ κάμειτε νὰ λάβω μιὰν ἀρρώστεια τῆς καρδιάς.

Διευθύντρια. Ἐλαβα τὴν τιμὴ νὰ σᾶς ρωτήσω...

Φίλιππος. Καὶ γὼ τὴν τιμὴ νὰ σᾶς ἀπαντήσω...

Διευθύντρια. Θέλω νὰ μιλήσω μαζί σας...

Φίλιππος. Μὰ εἶνε μιὰ μανία...

Διευθύντρια. Εἶνε ἓνα καθήκον, κύριε δήμαρχε. (Μπαίνει ὁ Παλλόνης, φέροντας δύο θρανία, πού τὰ βάζει σιμὰ στ' ἄλλα καὶ φεύγει).

Κύριε Δήμαρχε, εἶνε τρεῖς ὥρες καὶ θὰ ἤθελα....

Φίλιππος. Τρεῖς;... Μὰ ὄχι, εἶνε ἀδύνατο...

Διευθύντρια. Καὶ πιστεύω, πὼς εἶνε ὦρα...

Φίλιππος. Νὰ πάω νὰ συναντήσω αὐτὸν τὸ δύστυχο τὸν ἱππότη Γουϊδότη. Εἶνε πέρσοτερο ἀπὸ μισὴ ὥρα, πού μὲ περιμένει.

Διευθύντρια (δεσποτικῆ). Κύριε Δήμαρχε, σεῖς ὀφείλετε...

Φίλιππος. Νὰ φύγω.

Διευθύντρια. Σεῖς, κύριε δήμαρχε...

Φίλιππος. Φεύγω... (Φεύγει τρέχοντας).

Διευθύντρια (ἔξω φρενῶν). Κύριε... Ἄ! ἔτσι εἶνε, ἔτσι εἶνε;...

(Μπαίνει ὁ Παλλόνης μ' ἐν ἄλλο θρανίῳ).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Διευθύντρια—Παλλόνης

Διευθύντρια. (Εὐτυχισμένη πὺ μπορεῖ νὰ ξεθυμάνει). Τί κάνετε σεῖς;

Παλλόνης. Τὸ χαμάλη, κυρία διευθύντρια.

Διευθύντρια. Πᾶρε ἀπὸ δῶ αὐτὸ τὸ θρανίῳ...καὶ ὅλα τ' ἄλλα.... Καὶ ἀπαγορεύω στοὺς κατωτέρους μου νὰ κάμουν ἓνα βῆμα, χωρὶς τὴ διαταγὴ μου.

Παλλόνης. Μάλιστα, κυρία.

(Ἐπὸ τὴ θύρα τοῦ βάνθους ἔρχεται, σὰ χαρούμενη φουσκοθαλασσιά, ἡ χαρακτηριστικὴ βαβυλωνία ἐνὸς σκολειοῦ σὲ διάλειμμα).

Διευθύντρια. Γιατὶ φωνάζουν ἔτσι, σήμερα; Τὸ κάνουν ἐπίτηδες!

Παλλόνης. Εἶνε τὸ διάλειμμα.

Διευθύντρια. Εἶνε τὸ πανδαιμόνιο. Κάμετε νὰ σταματήσουν ἀμέσως....

Παλλόνης. Μά....

Διευθύντρια. Τί; Ὡς καὶ σεῖς ἐπαναστατεῖτε; Ὡς καὶ σεῖς ποδοπατεῖτε τὴν ἔξουσία μου;

Παλλόνης. Ἐγὼ δὲν ποδοπατῶ.

Διευθύντρια. Μὴ μοῦ ἀπαντᾶτε! Δόστε τὸ πρῶτο σημεῖο τῆς ἐξόδου καὶ σὲ μισὴ ὥρα τὸ δεύτερο....Νὰ φύγουν! Δὲν μπορῶ ν' ἀκούω αὐτὸ τὸ θόρυβο.... Δὲν εἶνε σκολειὸ αὐτό, εἶνε ἀγορά!

(Ἐπὸ Παλλόνης πῆγε στὴ θύρα τοῦ βάνθους καὶ κάνει μεγάλα σχήματα δεξιά. Ἀκούεται ὁ ἦχος ἐνὸς κώδωνος. Ἐπὸ Παλλόνης κλεῖ τὴ θύρα. Δὲν ἀκούεται πιά ὁ θόρυβος).

Παλλόνης. Ὅριστε, γείνηκε.

Διευθύντρια (Ποὺ ὁ θυμὸς τῆς ἀνεβαίνει). Ἄ! Ἐτσι εἶνε;... Ἐνῶ ἐγὼ, ἡ διευθύντρια, εἶμαι περιορισμένη σὲ μιὰ βρώμικη καμαροῦλα, χωρὶς ἀέρα καὶ φῶς, τὴ δασκάλα τῶν μικρῶν...τὴν ὑστερη, τὴν κατωτέρη...τὴν ἔχουν ἐγκαταστήσει στὸ ὠραιότερο σαλόνι τοῦ Δημαρχείου!...Καὶ αὐτὸ γιατί τὸ θέλει ὁ κύριος, ὁ κόμης, ὁ δήμαρχος! Ἡ ἀναρχία ἔρχεται ἐκ τῶν ἄνω. Τί μουρμουρίζετε σεῖς;... τί ξαναμασσοῦτε;

Παλλόνης. Δὲν ξαναμασσοῦ.

Διευθύντρια. Καὶ λοιπὸν ἀπαντήστε.

Παλλόνης. Μάλιστα, κυρία.

Διευθύντρια. Σεῖς πρέπει νὰ διαμαρτυρηθῆτε γιὰ μιὰ τέτοια πράξι.

Παλλόνης. Μάλιστα, κυρία.

Διευθύντρια. Σωστὴ διαμαρτυρία.... Ὅφειλετε.... καταλαβαίνετε;...πρέπει νὰ γράψετε μὲ δική σας πρωτοβουλία, μιὰν ἔντονη διαμαρτυρία, σὰ νὰ εἶχατε σκανδαλιστεῖ....γιατὶ σεῖς ἔχετε τὸ καθῆκον νὰ σκανδαλισθῆτε γι' αὐτὴ τὴν ἀπόπειρα, πὺ γένεται ἐναντίον

τῆς ἀξιοπρεπείας μου καὶ ποῦ τὴ χρωστώ μόνο....

Παλλόνης. Στὸ κρύο.

Διευθύντρια. Τί λέτε; Ποιὸς κρυώνει; Ποιὸς τολμάει νὰ κρυώνει;...

Παλλόνης. Τὸ μεγάλο δωμάτιο, ὅπου ἔχουν βάλει τὴ δεσποσύνη Μαρία δὲν ἔχει θέρμανση.

Διευθύντρια. Ἄ! εἶνε ἡ δεσποσύνη Μαρία, ποῦ κρυώνει;

Παλλόνης. Καὶ οἱ μικροῦλες.

Διευθύντρια. Μὰ τότε ὁ κύριος δήμαρχος ἔκαμε πολὺ καλὰ νὰ τὴ βάλει δῶ στὸ γραφεῖο του...κι' ἐλπίζω, πῶς δὲ θὰ τσιγκουνευτεῖ τὰ ξύλα, πῶς θὰ κόψει ὅλα του τὰ δάση, γιὰ νὰ τὴ ζεστάνει καλὰ, τὴ δεσποσύνη του! Ἄλλοίμονο, ἂν ἔπαιρνε ἓνα κρυολόγημα! θᾶτανε μιὰ δημοσία δυστυχία, μιὰ ἐθνικὴ καταστροφή! Καὶ γὼ θὰ πρέπει νὰ ἐπιτρέψω ἓνα τέτοιο σκάνδαλο;... Πηγαίνετε νὰ μοῦ φωνάξετε τὴ δεσποσύνη Μπίνη...Νῦ ἀρχίσουμε ἀπὸ αὐτὴν...Πηγαίνετε νὰ μοῦ φωνάξετε τὴν δεσποσύνη Μπίνη...

Παλλόνης. Ναί, ναί...ναί, ναί... (Φεύγω).

Διευθύντρια. (Ἄνακατεύοντας τὰ χαρτιά, ποῦ εἶνε στὸ τραπέζι ἀριστερά). Θὰ ἰδοῦμε ποιὸς εἶνε ὁ πιὸ δυνατὸς ἐδῶ...θὰ ἰδοῦμε ἄν...

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Διευθύντρια—Μαρία—Φίλιππος.

Μαρία. Μὲ φωνάξατε, κυρία διευθύντρια;

Διευθύντρια. Μάλιστα, δεσποινίς.

Μαρία. Διατᾶχτε με.

Διευθύντρια. Δεσποινίς...γιὰ αἰτίες, ποῦ θὰ σᾶς ἀνακοινωθοῦν, ἔχω τὴν λύπη νὰ σᾶς πῶ, πῶς ἀπαλάττεστε ἀπὸ τήν...

Μαρία. Ὅχι... ὅχι...

Διευθύντρια. Ἄπὸ τὴν πρώτη τοῦ ἐρχόμενου μηνός.

Μαρία (ὠχρά). Μὰ ὅχι...κυρία διευθύντρια...ὅχι... δὲν εἶνε δυνατό...δὲν ἔκαμα τίποτε...Σεῖς τὸ ξέρετε...Μὴ μὲ διώξετε...Αὐτὲς οἱ μικροῦλες εἶνε ἡ οἰκογένειά μου, ὅλος μου ὁ κόσμος...ἂν μοῦ τὸν πάρουν, δὲ μοῦ μένει τίποτε, κανεῖς...

Διευθύντρια. Σᾶς μένει ὁ κύριος δήμαρχος...

Μαρία. Εἶνε μιὰ ἀτιμία, κυρία διευθύντρια, μιὰ ἀτιμὴ συκοφαντία! Ὁ κύριος κόμης εἶνε καλὸς μαζὶ μου...

Διευθύντρια. Πάρα πολὺ...

Μαρία. Μὰ τὸ λάθος δὲν εἶνε δικό μου...δὲν εἶμαι ὑπεύθυνη οὔτε γιὰ τὴν καλωσύνη, οὔτε γιὰ τὴν κακία τῶν ἄλλων.....Κυρία διευθύντρια.....Σεῖς δὲν πρέπει...

Ἄν ἤξέρατε, γιατί εἶμαι τόσο ἀπελπισμένα προσκολλημένη σ' αὐτὲς τὶς μικροῦλες, θ' ἀλλάζατε ἀμέσως...θὰ εἶχατε ψυχοπόνια γιὰ τὴ δυστυχησμένη μου τὴ ζωή... Ἐὰν θέλετε, σᾶς τὸ λέω ἀμέσως...ἂν θέλετε, γονατίζω, μπροστά σας...Μὴ μὲ διώξετε...μὴ μὲ πετάξετε...θὰ μοῦ κάνατε τόσο κακό...

(Ὁ Φίλιππος ἔχει μπεῖ, μὰ μένει πίσω. Εἶνε πολὺ σοβαρός, λιγάκι ὠχρός, φανερὰ συγκινημένος).

Θὰ μοῦ δίνατε μιὰ θλίψη θανάτου... καὶ κατόπι θὰ εἶχατε μιὰ μεγάλη τύψη γιὰ κεῖνο, ποὺ κάνετε τώρα σὲ μιὰ στιγμή θυμοῦ...

Διευθύντρια. Δικαιοσύνης. Ἄρκεϊ, δεσποινίς. Μάθετε, πῶς ὅταν κανεὶς ἔχει μιὰν ἀποστολὴ ἠθικῆς αὐστηρότητος, ὅπως εἶνε ἡ ἀποστολὴ μιᾶς δασκάλας, πρέπει νὰ ξέρει νὰ πνίγει τὴ γυναῖκα· πρέπει νὰ εἶμαστε παραδείγματα, σύμβολα, προγράμματα, καὶ ὄχι γυναῖκες...Κοιτᾶτε μένα. Εἶμαι ἴσως μιὰ γυναῖκα ἐγώ;

Φίλιππος. Μὰ οὔτε γιὰ ἰδέα!

Διευθύντρια (*Γυρίζοντας, σὰν ὀχιά*). Κύριε δήμαρχε...μὲ προσβάλλετε...

Φίλιππος. Ἄφοῦ σεῖς τὸ λέτε, πῶς δὲν εἶστε γυναῖκα... Τὸ καυχώσαστε... Ἐγὼ δὲν ἔκαμα ἄλλο, παρὰ νὰ ὑποστηρίξω τὴν ὀρθότατη, ἀσυζήτητη, γνώμη σας· σεῖς δὲν εἶστε γυναῖκα.

Διευθύντρια (*Τρέμοντας ἀπὸ θυμό*). Κύριε Δήμαρχε!

Φίλιππος. Σεῖς δὲν ἔχετε οὔτε τὸ σχῆμα, οὔτε τὰ

αἰσθήματα, οὔτε τὴν ποίηση...οὔτε τὴν ψυχοπόνια τῆς γυναικός...

Διευθύντρια. Κύριε δήμαρχε... μάθετε πῶς...Μὰ ὄχι! Δὲν ἔχω τὴ συνήθεια νὰ συζητῶ μπροστά στοὺς ὑφισταμένους μου...Γιὰ τελευταία φορὰ σᾶς ζητῶ νὰ ἔλθετε νὰ μιλήσετε μαζί μου, κεῖ πάνου, στὴ βρώμικη καμαρούλα ποὺ μὲ βάλατε...

Φίλιππος. Μ' ἀφοῦ σᾶς ἔβαλα στὸ Ἄρχειοφυλακεῖο!

Διευθύντρια. Κύριε Δήμαρχε!

Φίλιππος. Στὸ μουσεῖο!... μέσα στοὺς παπύρους, στοὺς κώδικες, στὶς περγαμινές, καὶ ὅλες τὶς δοξασιμένες ἀρχαιότητες τῆς κοινότητός μας.

Διευθύντρια. Σεῖς...κύριε δήμαρχε...σεῖς...

(*Μὴ γνωρίζοντας τί νὰ πῆ, γυρίζει στὴ Μαρία*).

Ὅπωςδήποτε, δεσποινίς, σᾶς εἰδοποιῶ πῶς ἡ ἀπόφασίς μου δὲν ἀλλάζει...Τώρα ἀφίνω τὰ πολυτελῆ διαμερίσματα στὶς εὐνοούμενές σας, κύριε δήμαρχε, καὶ γυρίζω στὴν τρύπα μου, στὸ τελευταῖο πάτωμα, ὅπου μπορεῖτε ν' ἄλθετε νὰ μοῦ ἐξηγήσετε...

Φίλιππος. Δὲ θάρθω.

Διευθύντρια. Τὸ καταλαβαίνω. Ἀποφεύγετε τὶς ἐξηγήσεις. Φοβεῖστε...

Φίλιππος. Ναί· μὴ σᾶς ρίξω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Διευθύντρια (*Στὸ κορόμφωμα τοῦ θυμοῦ*). Θὰ μοῦ τὸ πληρώσετε! (*Φεύγει*).

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

*Μαρία—Φίλιππος.**Μαρία.* Μὲ διώχνει!...*Φίλιππος.* Μὰ καθόλου!*Μαρία.* Θὰ ἰδῆτε... θὰ ἰδῆτε... θὰ καταφέρω νὰ μὲ βγάλει... Ἐμποδεῖστε νὰ γίνεῖ αὐτὴ ἡ ἀδικία... ἡ καλωσύνη σας μ' ἔχει ἐκθέσει... δὲν μποροῦσε νὰ γίνεῖ διαφορετικά... Μὰ δὲ φταίω ἐγώ...*Φίλιππος.* Σᾶς ἀρκεῖ ὁ λόγος τῆς τιμῆς μου; Σᾶς τὸν δίνω, σᾶς τὸν δοκίζομαι. Αὐτὴ ἡ μούμια δὲ θὰ διώξει κανένα... εἶνε δική μου ἡ φροντίδα. Ἐλάτε δῶ καὶ καθήστε ἡσυχῆ... Ἐχω ἀνάγκη νὰ σᾶς ἰδῶ ἡσυχῆ καὶ δυνατῆ... γιὰ νὰ μπορέσω νὰ σᾶς πῶ...*Μαρία (Κοιτάζοντάς τον).* Τί ἄλλο;... Νοιώθω... τώρα... δὲν ξέρω... πῶς εἶνε κάτι ἀλλαγμένο σὲ σᾶς... στὴ φωνή σας... στὰ μάτια σας. Τί συμβαίνει;*Φίλιππος.* Εἶμαι δῶ, γιὰ νὰ σᾶς τὸ πῶ... Μείνετε ἀτάραχη... καθήστε... Ἄ! ἔτσι... μὴν κουνιέστε... μὴ συλλογίζεστε τίποτε... γιατί τίποτε δὲ λογαριάζεται μπροστά σὲ κείνο, ποῦ πρέπει νὰ σᾶς πῶ... Λοιπόν... δορίστε... βλέπετε;... Μὲ τὴν ταραχή σας μοῦ ἀναποδογυρίσατε ὅλες μου τίς ἰδέες. Εἶχα ετοιμάσει μιὰν ὁμορφὴν ὁμιλία, σοβαρὴ καὶ ἔξυπνη... μὰ τώρα... πηγαίνετε νὰ τὴν ψαρέψετε... δὲν ξέρω πῶς ν' ἀρχίσω.*Μαρία (Ἀκολουθώντας τὴν ἰδέα της).* Ἄν λέγατε στὴ διευθύντρια...*Φίλιππος.* Μὰ μὴ μιλήτε γιὰ παληοπράματα... Καὶ ἀκοῦστέ με μὲ προσοχή. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα συχνὰ νὰ ζητήσω γῆς, γιὰ νὰ φυτέψω σανό, πατάτες ἢ λάχανα... μὰ δὲ μοῦ συνέβη ποτὲ νὰ ζητήσω νὰ βρῶ ἓνα κομματάκι γῆς, γιὰ νὰ στήσω ἓνα σταυρό...*Μαρία (Μὲ ἀγωνία).* Κύριε Φίλιππε...*Φίλιππος.* Σᾶς παρακαλῶ... σωπάτε.. διαφορετικὰ θὰ χάσω τὴ σειρὰ ἄλλη μιὰ φορὰ... Λοιπὸν βάλθηκα νὰ τὸ βρῶ αὐτὸ τὸ τετραγωνάκι γῆς...*Μαρία (Μὲ ἀγωνία).* Σεῖς;... Σεῖς;... Μὰ γιατί;*Φίλιππος.* Δὲν τὸ ξέρω... ἔτσι... ἀπὸ περιέργεια.*Μαρία (βουβὴ ἀπὸ συγκίνηση θέλει νὰ τοῦ φιλήσει τὸ χέρι, ποῦ αὐτὸς πάλι τὸ τραβάει).* Δόστε μου τὸ χέρι σας.*Φίλιππος.* Δὲν μπορῶ... μοῦ χρειάζεται... γιὰ νὰ κάνω χειρονομίες... Κι' ἔτσι ζητῶντας... εὔρηκα πολλὰ πράματα... Ἐμαθα ποῖς εἶνε ὁ δράκοντας τοῦ παραμυθιοῦ.*Μαρία.* ὦ!... Μὰ γιατί; γιατί... Ἐκάματε κακά... Αὐτὲς οἱ λύπες καὶ αὐτὰ τὰ ρημάδια δὲν εἶνε παρὰ γιὰ μένα... Γιατί νὰ ψάξετε ἔτσι μέσα στὴ ντροπὴ μου; Ἐπρεπε νὰ γυρέψετε ἀνάμεσα στοὺς πεθαμένους, ὄχι ἀνάμεσα στοὺς ζωντανούς...*Φίλιππος.* Ἐπρεπε νὰ κάμω ἐκεῖνο ποῦ ἔκαμα, καὶ πρὶν μὲ κρίνετε, πρέπει νὰ τὰ μάθετε ὅλα... Τὸ κοριτσάκι σας τὸ ἐμπιστεύθηκαν σὲ μιὰ χωρική...

Μαρία. Τοῦ Castel Romito, τὸ ξέρω...

Φίλιππος. Ποῦ τὸ συντήρησε πολὺ καλὰ, μὲ πολλὴν ἀγάπη...

Μαρία. Αὐτὲς τὶς λίγες μέρες...

Φίλιππος. Τρία χρόνια.

Μαρία (Σηκόνεται μ' ἓνα πῆδημα). Δὲν εἶνε ἀλήθεια!... Δὲν εἶνε ἀλήθεια!... Ἡ μικρούλα μου πέθανε ἀπὸ σπασμοὺς πέντε μέρες ἔπειτα ἀπὸ τὴ γέννησή της.

Φίλιππος. Μείνετε ἀτάραχη... ἀφῆστε με νὰ μιλήσω...

Μαρία. Σᾶς ἀπάτησαν...πέθανε ἀμέσως... Μὲ ἔβαλε στὸ πλοῖο, γιατί εἶχε πεθάνει...

Φίλιππος. Σεῖς τὴν εἶδατε πεθαμένη;

Μαρία. Ἐγώ;... Ὁχι, ὄχι, δὲν τὴν εἶδα...μὰ μὴ μοῦ δίνετε αὐτὴν τὴν τύψη...Θετικὰ σᾶς ἀπάτησαν...

Φίλιππος. Ἐπειτ' ἀπὸ τὰ τρία χρόνια τοῦ Castel Romito, καὶ δὲν ξέρω ἀκόμα γιὰ ποιῆς αἰτίες, τὴν ἔστειλαν ἀκόμα πολὺ μακρύτερα...

Μαρία. Σεῖς μὲ τρελλαίνετε... Σεῖς...Δὲν εἶνε ἀλήθεια...δὲν μπορεῖ νᾶνε ἀλήθεια!

Φίλιππος. Ἐπειτα, πάλε τὴν ξανάφεραν ἐδῶ, δηλαδή, στὰ περίχωρα... ὅπου...

Μαρία. Ὅπου...; Γιατί δὲν ἐξακολοθεῖτε;

Φίλιππος. Ὅπου ζῆ ἀκόμα.

Μαρία (Μὲ φωνή). Τί;... Τί λέτε;...Σεῖς... εἶπατε...πῶς...πῶς... Μὰ τὸ ξέρετε, αὐτὸ ποῦ εἶπατε; τὸ ξέρετε; (Δὲν μπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσει).

Φίλιππος. Ὁχι ἔτσι...ὄχι ἔτσι, Μαρία!

Μαρία. Ἡ μικρὴ μου...ἡ μικρὴ μου... Ὁχι! Ὁχι! Ὁχι! Μὰ ὄχι...καλέ!

Φίλιππος. Δεσποσύνη Μαρία... δὲν εἶστε καλὰ... Θέλετε νὰ φωνάξω;

Μαρία. Ὁχι, γιὰ τὸ Θεό...κανένα!...κανένα!...Τώρα περνάει!...Εἶμαι καλὰ...καὶ πνίγομαι... Θᾶθελα νὰ κλάψω...θᾶθελα νὰ φωνάξω...

Φίλιππος. Προσπαθεῖστε νὰ κλάψετε, θὰ σᾶς κάμει καλό...

Μαρία. Δὲν μπορῶ τώρα... Εἶμαι πάρα πολὺ... Μοῦ ἀναγγέλλετε τὴ ζωὴ...τοῦ πεθαμένου μου παιδιοῦ... καὶ αἰσθάνομαι πῶς εἶμαι χτυπημένη ἀπὸ κεραυνό, σὰ νᾶχατε ἔρθει νὰ μοῦ ἀναγγεῖλετε τὸ θάνατο τοῦ ζωντανοῦ παιδιοῦ μου... Ἴσως εἶνε πιὸ τρομερό... κάνει περσότερη ἐντύπωση... Μὰ κοιτᾶχτε... ἡσυχάζω... ἡσυχάζω ὅλη...Θέλω...θέλω ἡ καρδιά μου νὰ μένει ἀκίνητη καὶ σιωπηλή, γιὰ ν' ἀκούω σᾶς...Πέστε κι' ἄλλα... πέστε τα ὅλα... Ἡ μικρούλα μου... ἡ μικρούλα μου... Καὶ προσέχτε νὰ μὴ κάμετε λάθος· θᾶτανε τὸ τέλος... Μιλεῖστε... ὀρκίζομαι στή... ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου νὰ μὴ σᾶς διακόψω... Ναί!...Στὴ ζωὴ του!...μπορεῖτε νὰ τὰ πῆτε ὅλα!... ὡς κι' ἂν μοῦ πῆτε, πῶς δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ τὴν ἰδῶ, οὔτε νὰ τὴν ἐγγίξω, οὔτε νὰ τὴ φιλήσω... δὲν πειράζει! δὲν πειράζει!... φτάνει νὰ ζῆ... φτάνει νᾶχει γίνεῖ ἓνα ὄμορφο πλασματάκι τοῦ Θεοῦ... τὰ λοιπὰ δὲν ἔχουν σημασία, δὲν ἀξίζουν, δὲ λογαριάζονται.

Φίλιππος. Μὴ μιλάτε πιὰ, Μαρία... Μὴν ἐρεθί-

ξεστε με τὰ λόγια σας... Κλάψτε... κλάψτε...

Μαρία. "Επειτα ναι, θὰ κλάψω τόσο... Τώρα δὲν μπορῶ... εἶνε ἀδύνατο... Πέστε μου... πέστε μου... Ποῦ τὴ στείλανε; Πῶς ζῆ; Μὲ ποιὸν ζῆ; Πῶς εἶνε; πῶς τὴ λένε;... πῶς τὴν φωνάζουν; Θέλω νὰ τὰ ξέρω ὅλα... Νᾶστε καλὸς... πέστε τα ὅλα... Εἶνε πολὺ μακριά;

Φίλιππος. "Ὁχι πολὺ...

Μαρία. Καλύτερα... καλύτερα ἔτσι... Πέστε μου, ποῦ... Μὴν ἀμφιβάλλετε... δὲ θὰ κάμω τίποτε... δὲ θὰ ζητήσω νὰ τὴν εὔρω... "Ἄν ὁ πατέρας τῆς ἔχει λόγους νὰ μὴν τὴ γνωρίσω, δὲ θὰ τὴ γνωρίσω... Ὅθὰ πάω νὰ τὴν κοιτάξω ἀπὸ μακριὰ μιὰ φορὰ... Ὅθὰ τὴν πάρω μέσα στὰ μάτια μου καὶ κεῖ κανεὶς δὲ θὰ μπορεῖ νὰ τὴν πειράξει... κεῖ θ'ἄνε δική μου... Πέστε... πέστε... ποῦ εἶνε; Στὸν τόπο;

Φίλιππος. "Ὁχι... ἀκριβῶς... μὰ ξέρω πῶς ἔρχεται συχνά.

Μαρία. Μὲ ποιόν;

Φίλιππος. Δὲν ἤξερω ἀκόμα... θὰ ξέρω πιὸ ἀργά... σὲ λίγο, ἐλπίζω... "Ετρεξα, μόλις ἔμαθα τὸ πιὸ σπουδαῖο, δηλαδή, πῶς ἡ κόρη σας εἶνε ζωντανὴ καὶ γερὴ.

Μαρία. "Εκάματε καλά... εὐχαριστῶ. Μὰ περιμείνετε... Λοιπὸν... ἂν ἔρχεται συχνά... ἐδῶ... ἐγὼ θὰ μποροῦσα κιόλας νὰ τὴν ἔχω ἰδεῖ...

Φίλιππος. Εἶνε πιθανόν... εἶνε σχεδὸν βέβαιον... γιατί... ἔρχεται κάθε μέρα...

Μαρία. Κάθε μέ...

Φίλιππος. Κάθε πρωί.

Μαρία. Ποῦ;

Φίλιππος (*Πιάνοντάς τῆς τὰ χέρια*). Δεσποσύνη Μαρία!

Μαρία. Ποῦ; Ποῦ;... Γιατί φοβεῖστε;

Φίλιππος. "Ερχεται στὸ σκολειό...

Μαρία. "Ἄ!... ἐδῶ... Μὰ... μὰ... τότε... ἡ μικρούλα μου... θ'ἄταν τώρα... εἶνε τώρα... σχεδὸν ὀχτὼ χρόνων... καὶ ὅλες... ὅλες οἱ μικρὲς αὐτῆς τῆς ἡλικίας... ὅλες... εἶνε... εἶνε ὅλες...

Φίλιππος. Στὴν τάξη σας... (*Ἡ Μαρία ἔχει τὸ βλέμμα τρελλῆς. Δὲ μιλεῖ πιά. Σφίγγει τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στὰ χέρια· εἶνε ἀκίνητη, ἀλόγιστη*).

Μαρία! Μαρία! Μὴ μὲ τρομάζετε... θ'ἄπρεπε νὰ γελάτε καὶ νὰ κλαῖτε ἀπὸ χαρὰ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσετε τὸ Θεό! Μαρία, κάμετε θάρρος!

Μαρία. Ναι... ἔχετε δίκαιο... νὰ εὐχαριστήσω... τὸ Θεό... Δὲ θ'ἄπρεπε νὰ κάμω ἄλλο!... Μὰ μοῦ φάνηκε, πῶς πέθαινα... ἀληθινὰ πῶς πέθαινα... Μοῦλεπε ἡ γῆς καὶ τὸ φῶς καὶ ὁ ἀέρας... Καὶ κατόπι... τὸ κεφάλι μου... ἂν ξέρατε, τί εἶνε μέσα στὸ κεφάλι μου... Σὰ φωνές, σὰ γέλοια!... Σὰ φιλιὰ... Τὸ κεφάλι μου... φοβᾶμαι, πῶς θὰ μοῦ σπάσει ἀνάμεσα στὰ χέρια... Καὶ δὲ θέλω... κρατεῖστέ μου το... ἔχει μέσα του πάρα πολὺ θόρυβο... εἶνε βαρὺ... βαρὺ... Θεέ μου!... ναι... ναι... ἡ μικρούλα μου! ἡ μικρούλα μου! ἡ μικρούλα μου! (*Κλαίει ἐπὶ τέλους στὸν ὄμο τοῦ Φίλιππου*).

Φίλιππος. "Ἔτσι!... ἔτσι!... Καὶ μὲν μητερούλα, πάρα πολὺ εὐτυχισμένη!... "Ἔτσι!... ἔτσι!

Μαρία. Ναί...ἔτσι...μὰ περνάει γλήγορα...θὰ ἴδεϊτε, πῶς θὰ περάσει γλήγορα...καὶ θὰ μπορέσετε νὰ μοῦ πεῖτε...

Φίλιππος. Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ἄλλα.

Μαρία. Μὰ σεῖς ξέρετε.. σεῖς ξέρετε ὅλα...

Φίλιππος. Τίποτε...γιατὶ θὰ σᾶς βαστοῦσα σ'αὐτὴν τὴν κατάσταση; Θὰ ξέρω σὲ λίγο...Θάρθει σὲ μένα ἕνα πρόσωπο, ποὺ ξέρει...ποὺ θὰ πεῖ...ποὺ πρέπει νὰ πεῖ...

Μαρία. Πῶς νὰ περιμείνω;. Πῶς θέλετε νὰ κάμω;

Φίλιππος. Θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ ῥθῆτε μαζί μου...θὰ ἔξακολουθοῦσαμε μαζί κάθε ἀναζήτηση... Μὰ εἶνε καλύτερα ν' ἀποφύγουμε τίς κακογλωσσιές... Εἶνε ἀρκετὲς καὶ χῶρις αὐτό... Ἀφῆστε με μένα... ἔχετε πεποίθηση... (Ἀκούεται τὸ κουνδοῦνι τῆς ἐξόδου).

Μαρία. Ἀκούσατε;... Φεύγουν... Εἶνε τὸ κουνδοῦνι τῆς ἐξόδου... Φεύγουν... Μοῦ τὴν πέρνουν... Δὲ θέλω... δὲ θέλω...

(Σὰν τρολλὴ τρέχει στὴ θύρα τοῦ βάθους καὶ τὴν ἀνοίγει. Φαίνεται ἕνα σύμπλεγμα μικρῶν κοριτσιῶν, ἀπὸ ἕξη ὡς δέκα χρόνων, ποὺ προχωρεῖ πρὸς τ' ἀριστερά. Ἡ Μαρία τίς κοιτάζει μὰ σιγμὴ, κατόπι, μὴ μπορῶντας νὰ κρατηθῆ, καλεῖ τὴν πρώτην).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

Μαρία—Φίλιππος—Τὰ κοριτσάκια.

Μαρία. Λίτσα!...Λιζέττα!

(Τὸ πρῶτο κοριτσάκι πλησιάζει δειλὸ ἐξ αἰτίας τῆς παρουσίας τοῦ κόντε Φίλιππου. Οἱ ἄλλες περιέργως γιὰ τὴν ἀσυνήθιστη σκηνή, γιὰ τὸν τρόμο καὶ γιὰ τὴ φωνὴ τῆς δασκάλας των, πλησιάζουν ὅλες, σιγά, σιγά).

Λιζέττα!... παιδί μου... ἄκουσε... Ὅχι... ὄχι σουτ... γνωρίζω καλὰ τὴ Μαμά σου.... (Σὲ μὴν ἄλλη). Καὶ σύ... ἀγάπη μου... ὄχι... εἶσαι πάρα πολὺ μεγάλη. (Σὲ μὴν ἄλλη). Καρλόττα... Τοττίνα... δὲ γνωρίζω τὴ Μαμά σου... μὰ ξέρω ποιά εἶνε.... Ναί.... τὸ ξέρω. (Σὲ μὴν ἄλλη). Μαρία... Μαρικοῦλα!... Σὺ ἔχεις τ' ὄνομά μου... μὰ δὲ σημαίνει τίποτε... καὶ ξέρω πῶς τὴν ἔχεις καὶ σὺ τὴ μαμά σου.... τὴ βλέπω... σου μοιάζει τόσο.... (Σὲ μὴν ἄλλη). Μαμέ... εἶσαι πάρα πολὺ... μόλις εἶσαι ἕξη χρόνων... Ὁμορφιά μου, Ἀγάπη μου, Μικρούλα! εἶσαι ἢ πιὸ μικρὴ! Ἀννούλα! τὰ φωτεινά σου μάτια... μοῦ ἀρέσουν τόσο... φαίνονται ὅλα μέσα στὰ μάτια σου... Κάθεσαι μακρὰ... δὲν ξέρω σχεδὸν τίποτε γιὰ σένα... Πέες μου... πέες μου... Ὅχι, μὴν κλαῖς... θέλω νὰ μάθω, γιὰ νὰ σὲ λατρεύω... Ναί, καὶ σύ... ὅλες... ὅλες! Πόσες μητέρες, ποὺ σᾶς περιμένουν κεῖ ἔξω, γιὰ νὰ σᾶς παρουν! πόσες μητέρες! Καὶ γὰρ δὲ βλέπω... Θεέ! Θεέ!... Γιατί

δὲ μοῦ τὸ λὲς ἔσύ, χαμηλόφωνα, μέσα στὴν καρδιά!...
 Δὲν μπορῶ πιά! Δὲν ξέρω νὰ ψάξω... δὲν ξέρω νὰ
 βρῶ! Ὅλα ὅμοια αὐτὰ τὰ μάτια!...ὅλα ὅμοια αὐτὰ τὰ
 βλέμματα!...Δὲ βλέπω...δὲ βλέπω! (Ἀποκαμωμένη, πέ-
 φτει γονατιστή, παίρνει σὲ διάπλατη ἀγκυλιὰ ὅλα τὰ
 κοριτσάκια, τὰ σφίγγει, τὰ φιλεῖ, τὰ πνίγει ἀπὸ ἀγάπη).
 Δὲν ξέρω...δὲ μαντεύω...Μὰ δὲ σημαίνει...Εἶνε δῶ κι' ἡ
 δική μου...Εἶνε δῶ κ' ἡ δική μου!...(Ὁ Φίλιππος κλαίει
 παράμερα ἡ Μαρία ἐξακολουθεῖ νὰ φιλεῖ τὶς μικροῦ-
 λες τρελλὰ, ἐνῶ πέφτει ἡ σκηνή).

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Φίλιππος—Παλλόνης.

Στὸ σπίτι τοῦ κόντε Φίλιππου. Ἐνα σαλόνι σοβαρὸ καὶ κομρὸ, πολὺ ἀρχοντικό. Τουφέκια κάθε εἶδους, τρόπαια κυνηγιοῦ, ὄπλα ἀρχαῖα, συλλογὴ ἀπὸ πίπτες. Πολλὰ ἀνθοδοχεῖα, μὰ δίχως λουλούδια. Εἶνε ἕνα πλούσιο περιβάλλον, μ' ἀπ' ὅπου φανερὰ λείπει ἡ λεπτὴ φροντίδα μιᾶς γυναικός. Ἀριστερά, ἔμπρός, ἕνα μεγάλο τζάκι, ἐπάνω του ἕνα στέμμα εὐγενείας ζωγραφισμένο μὲ χρώματα κάτω ἀπὸ τὸ στέμμα τὸ ἑτήριον: beata solitudo. Κοντὰ στὸ τζάκι εὐρύχωρες καὶ ἀναπαυτικὲς πολυθρόνες. Δεξιὰ, σὲ σύμπλεγμα, ἕνα τραπέζι, ἕνας ναπαπές, κάποια καρέκλα. Θύρες δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ἡ μεγάλη τζαμωτὴ θύρα, στὸ βάθος, φέρνει ἴσια στὸν κήπο.

(Ὅταν σηκώνεται ἡ αὐλαία, ὁ κόντε Φίλιππος, χωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα κοντὰ στὸ τζάκι, διαβάζει ἕνα βιβλιαράκι).

Φίλιππος. Δὲν κάνει μιὰ δίπλα...Θάλεγε κανεῖς, ἀληθινά, πῶς ὁ νομοθέτης ἐπῆρε τὸ μέτρο τοῦ καλοῦ μας κύρ-Ἰάκωβου, πρὶν συντάξει αὐτὸ τὸ ἄρθρο...Σὰ γάντι; τοῦ πάει σὰ γάντι!

(Μπαίνει ὁ Παλλόνης, τρέχοντας, σχεδὸν ὡς τὴ μέση τῆς κάμαρας. Βλέπει τὸ Φίλιππο, σταματᾷ, διατάζει, γυρίζει πίσω. Ὅταν εἶνε πάλι στὴ θύρα, χτυπάει).

Παλλόνης. Ἐπιτρέπεται;

Φίλιππος (Σηκώνεται ζωηρά). Ἔτσι;.. Πῶς εἶνε;..

Παλλόνης (Δίγιο λαχανιασμένος). Εἶνε καλύτερα... Ἔτρεξα...

Φίλιππος. Καθῆστε.

Παλλόνης. Εὐχαριστῶ! Πάρα πολὺ μεγάλη τιμὴ!.. Ἄουφ! Εἶνε καλύτερα... Σχεδὸν δὲν ἔχει πιά πυρετό.

Φίλιππος. Δόξα σοι ὁ Θεός!.. Καὶ πῶς πέρασε τὴ νύχτα;

Παλλόνης. Ἄσκημα ὡς τις δύο...σὲ μιὰ ταραχί, πού ἔκανε φόβο... δὲν ἔλειψε ποτὲ νὰ φωνάζει μὲ τὰ

ὄνόματά τους ἓνα, ἓνα καὶ σιγά, σιγά, σὰ νὰ προσεύχονταν, τὰ ἄκορίτσια ποὺ εἶνε στὴν τάξη της... Κατόπι κοιμήθηκε γιὰ δύο ὥρες... Τώρα εἶνε καλά... μένει ἀκίνητη... Ἐγὼ ὄχι... ἔτρεξα, γιατί εἶνε ἓνα ἄλλο βάσανο...

Φίλιππος. Τί;

Παλλόνης. Ἔθελαι νὰ μιλήσει μαζί σας... Μ' ἔστειλε νὰ σᾶς τὸ πῶ...

Φίλιππος. Καὶ γὰρ στέλνω καὶ τῆς λέω, πῶς ἂν θελήσῃ νὰ κουνηθεῖ, πρὶν τῆς τὸ ἐπιτρέψει ὁ γιατρός, θὰ πῶ νὰ τὴ δέσουν... Μάλιστα, πηγαίετε νὰ τῆς τὸ πῆτε ἀμέσως, τρέχοντας.

Παλλόνης. Τρέχοντας!

Φίλιππος. Περάστε ἀπὸ τὸν κῆπο καὶ μαζεῦτε πολλὰ τριαντάφυλλα.

Παλλόνης. Πάντα τρέχοντας...

Φίλιππος. Κάμετε ἓνα ὄμορφο μπουκέτο καὶ πηγαίνετέ της το ἀπὸ μέρος μου... Πέστε της, πῶς ἐργάζομαι γι' αὐτήν, πῶς τὰ πράματα πάνε καλά... μὰ νὰ μείνει ἀκίνητη... νὰ μὲ περιμένει... (Ὁ Παλλόνης φεύγει τρέχοντας, ἀπὸ τὸν κῆπο. Χτυποῦν ἀριστερά). Ἐμπρός. (Μπαίνει ὁ ἱππότης Γουϊδότης).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Φίλιππος—Γουϊδότης.

Γουϊδότης. Κύριε Δήμαρχε, τὰ σέβη μου.

Φίλιππος. Προτιμῶ τὰ νέα σας, ἂν ὑπάρχουν.

Γουϊδότης. Ὑπάρχουν. Βοήκα τὸν ἄνθρωπο.

Φίλιππος. Εὖγε! μὰ τὸν Δι...ογένη! Τὸν ἀνακρίνατε;

Γουϊδότης. Πολύ.

Φίλιππος. Καί...;

Γουϊδότης. Τίποτε.

Φίλιππος. Εἶνε λίγο.

Γουϊδότης. Μὴ μὲ κατηγορήσετε. Δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὸν κάμει κανεὶς νὰ μιλήσει.

Φίλιππος. Μὰ τί λέει, γιὰ νὰ μένει ἔτσι ἀμίλητος;

Γουϊδότης. Μιλεῖ γι' ἄλλα... ἀποφεύγει τὸ θέμα... προσποιεῖται τὸ βλάκα... πέφτει πάντα ἀπὸ τὰ σύγνεφα καὶ δὲ σπάζει ποτὲ τὸ σβέροκο του... Ἐπειτα θὰ τὸ ἀντιληφθεῖτε καὶ σεῖς· σᾶς τὸν ἔφερα.

Φίλιππος. Εἶνε δῶ; ὦ! πολὺ λαμπρά; Σεῖς βάλτε στὴ τσέπη αὐτὸ τὸ χαρτί καὶ μὴν ἀπομακρυνθεῖτε. (Τοῦ δίνει ἓνα χαρτί, ποὺ εἶνε ἐπάνω στὸ τραπέζι).

Γουϊδότης. Ἐ; Ἐνα ἔνταλμα συλλήψεως.

Φίλιππος. Μὲ ὄλους τοὺς τύπους... Βλέπετε, πῶς δὲν ἔχασα τὴν ὥρα μου.

Γουϊδότης. Μὰ δὲν ὑπάρχει ἔγκλημα...

Φίλιππος. Ἰππότη... μοῦ κάνετε λύπη. (Τοῦ βάζε^ε κάτου ἀπὸ τὰ μάτια τὸ βιβλιαράκι πὸν διάβαζε). Διαβάστε... ἐδῶ... ὀρίστε... Ἄρθρο 361.

Γουϊδότης (Διαβάζει). «Ὅστις ἀποκρούπτων ἢ μεταβάλλον ἐν τέκνον του, ἀφαιρεῖ ἢ μεταβάλλει τὸ βιβλίον τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν πέντε μέχρι δέκα ἔτων...». Μά...

Φίλιππος. Μά... τί!.. Αὐτὸς ὁ κύριος Μάκκιας ἀπέκτησε, ναὶ ἢ ὄχι, ἓνα παιδί;

Γουϊδότης. ὦ! γι' αὐτὸ εἴμαστε πιδὲ παρὰ θετικοί.

Φίλιππος. Πολὺ καλά. Σε ποιδὲ ληξιαρχικὸ βιβλίον βρήκαμε ἓνα ἴχνος ἀπὸ αὐτὴ τὴ γέννηση;

Γουϊδότης. Σε κανένα.

Φίλιππος. Καὶ πιστεύω, πῶς ψάξαμε ἀρκετά. Λοιπὸν ἀφαιρέσεις ἢ ἀλλαγὴ τοῦ ληξιαρχικοῦ βιβλίου λοιπὸν πέντε ὡς δέκα χρόνια φυλάκιση.

Γουϊδότης. Ἴσως ὑπάρχει παραγραφή.

Φίλιππος. Ναί, μὰ δέκα χρόνια ἔπειτα ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ παιδιοῦ, ὅπως λέει ὁ Κῶδιξ... ἐδῶ, ὀρίστε..

Γουϊδότης. Κύριε δήμαρχε... πρόκειται γιὰ ἓναν ἀνθρωπο εὐκατάστατο, μὲ ἐπιρροή, βίαιο... πὸν ἔχει χῶσει τὰ χέρια του σὲ κάθε ζύμη. Τὸ σκάνδαλο θετικὰ θᾶτανε μεγάλο.

Φίλιππος. Καὶ τότε ἄς μιλήσει... Ἡ θὰ μιλήσει

τόρα, ἢ θὰ σωπάσει γιὰ πολὺν καιρό. Ἀποφάσισα ἔτσι καὶ δὲν ὑποχωρῶ οὔτε κατὰ ἓνα γιώτα.

Γουϊδότης. Λοιπὸν νᾶστε ἐπιδέξιος καὶ ὑπομονετικός, κύριε Δήμαρχε, ἂν θέλετε νὰ τὸν κάμετε νὰ μιλήσει. Μὴν τὸν κακομεταχειριστῆτε...

Φίλιππος. Νὰ τὸν κακομεταχειριστῶ; Μὰ οὔτε γιὰ ἰδέα! Γνωρίζω καὶ γὰρ αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ πείρα ξέρω, πῶς συχνὰ εἶνε πιδὲ εὐκόλο νὰ μάθεις τί γίνεται μέσα στὸ κεφάλι τοῦ μουλαριοῦ, παρὰ στὸ κεφάλι ἑνὸς χωριάτη. Ἀφήστε με νὰ κάμω γώ, καὶ στείλτε μου τὸν gentlemen farmer μας.

Γουϊδότης. Σᾶς τὸν στέρνω.

(Ὁ Γουϊδότης φεύγει καὶ μὰ στιγμὴ κατόπι μπαίνει ὁ Ἰάκωβος Μάκκιας. Χυδαῖο ἐξωτερικὸ πλοῦσιου χωριάτη. Δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα. Μένει κοτὰ στὴ θύρα μὲ τὸ σταχτὶ μεγάλο του καπέλλο ἀνάμεσα στὰ χέρια).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Φίλιππος—Ἰάκωβος.

Φίλιππος (Περιποιητικός). Μὰ ἐμπρός... ἐμπρός... ἀγαπητὲ κύριε Ἰάκωβε... καθῆστε... ὀρίστε... θὰ βρεθῆτε καλά. (Ὁ Ἰάκωβος δὺσπιστος κοιτάζει τὴν πολυθρόνα καὶ μένει ὀρθός). Τί κοιτᾶτε; Φοβεῖστε κάποια παγίδα; μείνετε ἡσυχος! (Κάθεται στὴν πολυ-

θρόνα και κάνει δυό-τρία πηδήματα επάνω στις σοῦ-στες). Τίποτε τρικλοποδιές! οὔτε μία... μπορείτε να καθήσετε. (Ὁ Ἰάκωβος μένει με πῆσμα ὀρθός, ἀμί-λητος, δύσπιστος, κλειστός). Τί μπορῶ νὰ προσφέρω στὴ θέση τῆς περιφρονημένης πολυθρόνας; Ἐνα σι-γάρο; ἕναν καφέ, ἕνα ποτηράκι παληὸ κρασί; δίχως κομπλιμέντα... καθήστε, ἂν θέλετε, ὀρθός, μὰ μὴν κά-νετε κομπλιμέντα... Στὸ σπίτι μου δὲ συνηθίζονται. (Διακοπή). Καὶ δώστε μου τὸ καπέλλο σας! αὐτὸ τὸ σταχτὶ ποὺ πλησιάζει στὸ μαργαριτάρι εἶνε πολὺ λεπτό-θὰ μπορούσατε νὰ τὸ λεκιάσετε, τρίβοντάς το ἔτσι με τὰ χέρια. (Τοῦ τὸ παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι). Παρακάλεσα τὸν ἱππότη Γουϊδότη νὰ σᾶς ὀδηγήσει ἐδῶ γιὰ δύο αἰτίες· πρῶτο, γιὰ νὰ κάμω τὴ γνωριμία σας, γιὰτὶ ξέρω, πῶς εἶστε ἕνας ἄνθρωπος με πολλὲς χάρες, ἕνας καλλιεργητῆς πρώτης γραμμῆς, ἕνας ἐπιχειρηματίας, ποὺ δὲν ἔχει τὸ ταῖρι του στὴν περιφέρεια... πρᾶμα ποὺ δικαιολογεῖ ἀρκετὰ τὴν ἐπιθυμία μου νὰ σᾶς γνω-ρίσω. (Μιὰ σιγή. Σὰν ὁ Μάγκιαις νᾶχε ἀποκριθεῖ στὸ κομπλιμέντο). ὦ! παρακαλῶ, ἡ εὐχαρίστηση εἶνε ὅλη δική μου... Δεύτερη αἰτία· ἡ ἀνάγκη ποὺ με σπρώχνει, ὅς ποῦμε ἔτσι, νὰ φλυαρήσω μαζί σας, ἔτσι, σὰν ἄντρας με ἄντρα, ἐμπιστευτικά.. καί, ἂν θέλετε, φιλικά. (Διακοπή). Ναί, ἀγαπητὲ Μάγκια, ἐπάνω σὲ κάποια γεγονότα ἔχω ἀνάγκη νὰ με φωτίσετε.

Ἰάκωβος. Μὲ παίρνετε γιὰ φανάρι;

Φίλιππος. Πολὺ ὄμορφο! Εὐγε! Ἦξερα, πῶς εἶστε κιόλας ἕνας ἄνθρωπος ἔξυπνος, ἕνας ἄνθρωπος...

Ἰάκωβος. Ποῦ ἡ ἀστυνομία δὲν ἔχει ποτὲ ἀσχο-ληθεῖ μ' αὐτόν... καὶ δὲν ξέρω νὰ σᾶς πῶ, ποιά ἦτανε ἡ κατάπληξή μου νά...

Φίλιππος. Θάρρος! Ἐνα καλὸ ποτήρι κρασί.

Ἰάκωβος. Ὅχι!

Φίλιππος. Τότε, ἔτσι, με τὸ στόμα στεγνό, θέλετε νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε κάποια ἐρώτηση;

Ἰάκωβος. Δὲν ξέρω, ἀλήθεια, τί ἐρωτήσεις...

Φίλιππος. ὦ, ἀπλούστατες... Θάθελα νᾶξερα...

Ἰάκωβος. Καὶ γὼ θάθελα νᾶξερα, ἂν κάνατε τὸ Δήμαρχο ἢ τὸν ἀνακριτῆ.

Φίλιππος. Οὔτε τὸν ἕνα, οὔτε τὸν ἄλλο... Κάνω τὸν τίμιον ἄνθρωπο.

Ἰάκωβος. Δὲν εἶνε τίτλος αὐτός, γιὰ νὰ με ἀνα-κρίνετε.

Φίλιππος. Δοκιμᾶστε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ τσιγάρα.

Ἰάκωβος. Ὅχι.

Φίλιππος. Θέλετε ἀληθινὰ νὰ κάμετε μαζί μου τὸ βλάκα; Σᾶς εἰδοποιῶ, πῶς ἂν τὸ κεφάλι σας εἶνε σκληρό, τὸ δικό μου δὲν εἶνε ἀπὸ βούτυρο!... Ἐμπρός λοιπόν! ὀλίγη εἰλικρίνεια, ὀλίγη καλὴ θέληση καὶ ἀπαντήστε.

Ἰάκωβος. Ὅχι.

Φίλιππος. ὦ! τόσο τὸ καλύτερο... Θυμᾶστε νᾶ-χετε γνωρίσει, ἐδῶ κ' ἑννέα χρόνια, μιὰ γυναῖκα...

Ἰάκωβος. Ὅχι!

Φίλιππος. Εἶνε μιὰ ἀληθινὴ εὐχαρίστηση νὰ φλυ-αρεῖ κανεὶς μαζί σας!... Πρόκειται γιὰ μιὰ κάποια

Μαρία Μπίνη Λουκιάνη. Μὰ ἴσως, δὲ θυμᾶστε... Καὶ τὸ καταλαβαίνω. Γνωρίσατε τόσες γυναῖκες καὶ νέες καὶ νεώτατες.

Ἰάκωβος. Ἴσως σὲ σᾶς ἀρέσουν οἱ γρηές;

Φίλιππος. Ἄ! ὄχι, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

Ἰάκωβος. Καὶ λοιπόν; Ἐξέρω πῶς καὶ σεῖς ἐκάματε περισσότερο ἀπὸ τὸ Μπερτόλδο...

Φίλιππος. Καὶ ποῖς τὸ ἀρνεῖται; Δὲ θέλω διόλου νὰ περάσω γιὰ ἅγιος... κ' ἔπειτα, ἀγαπητὲ Ἰάκωβε, ἅς τὸ ὁμολογήσουμε μιὰ φορὰ γιὰ πάντα, εἴμαστε ὅλοι ὅμοιοι.

Ἰάκωβος. Ὅλοι ὅμοιοι!

Φίλιππος. Ὅλοι χειρότεροι... καὶ γὼ εἶμαι σύμφωνος μὲ κείνον ποὺ εἶπε, ὅτι μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπο βρίσκεται ἓνα γουρουῖνι, ποὺ κοιμᾶται...

Ἰάκωβος (Γελάει δίχως νὰ τὸ θέλει). Καὶ κάθε φορὰ, ποὺ ξυπνάει...

Φίλιππος. Κάνει λίγο ἀπ' ὅλα! Καὶ τώρα, ποὺ μὲ τὸ λεπτό σας γέλοιο διαλύθηκε ὁ πάγος... πέστε μου, ἂν θυμᾶστε αὐτὴ τὴ Μαρία Μπίνη...

Ἰάκωβος. Μαρία... καί;

Φίλιππος. Μαρία Μπίνη Λουκιάνη.

Ἰάκωβος. Δὲν τὴν εἶδα ποτέ.

Φίλιππος. Ναί· τὴν εἶδατε.

Ἰάκωβος. Δὲν ξέρω ποῦ.

Φίλιππος (Γελῶντας). Ἴσως στὴν κάμαρά σας, κατρεγαράκο Ἰακωβάκη... Καὶ βάζω στοίχημα, πῶς δὲ θυμᾶστε οὔτε τὴ μικρούλα, ποὺ γεννήθηκε.

Ἰάκωβος. ὦ! ὦ! ὦ! μὴν κάνουμε ἀστεῖα, ἔ; Ἐγὼ ἤμουν πάντα στεῖρος... Νὰ μὴν κάνουμε ἀστεῖα... Καὶ ἔπειτα, μοῦ φαίνεται, πῶς θᾶτανε ὦρα νὰ μοῦ πῆτε, γιὰτί μοῦ μιλεῖτε γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ πράματα... μὲ τί σκοπό...

Φίλιππος. Μὲ τὸ σκοπὸ νὰ σᾶς γλυτώσω ἀπὸ μιὰ σοβαρὴ ἐνόχληση.

Ἰάκωβος. Μιὰ σοβαρὴ ἐνόχληση;

Φίλιππος. Καὶ μακρυνή... μακρυνή... πολὺ μακρυνή... Σεῖς ἔχετε πολλοὺς ἐχθροὺς, ἀγαπητὲ Ἰάκωβε... Εἶστε πάρα πολὺ πλούσιος, πάρα πολὺ τυχερός, πάρα πολὺ εὐτυχισμένος... Αὐτὰ ἀρκοῦν, γιὰ νᾶχετε ἐχθροὺς. Φανταστῆτε, πῶς μ' ἐκάμαν ὡς καὶ νὰ διαβάσω ἓνα ἄρθρο ἐναντίον σας...

Ἰάκωβος. Συκοφαντίες! Μὰ γιὰ ὅ,τι τυπώνεται στὶς ἐφημερίδες, ἐγὼ δέ...

Φίλιππος. Δὲν πρόκειται γιὰ ἄρθρο ἐφημερίδας, μὰ γιὰ ἄρθρο τοῦ Κώδικα.

Ἰάκωβος (Ταραγμένος). Τοῦ Κώδικα;

Φίλιππος. Τοῦ Ποινικοῦ. Θέλετε νὰ σᾶς τὸ διαβάσω; Μόλις εἶνε τέσσερες γραμμές.

Ἰάκωβος. Ἐχετε πραγματικὴ ὄρεξη, νὰ μὲ κοροϊδεύετε.

Φίλιππος. Μὰ ὄχι, ἀγαπητὲ Ἰάκωβε· εἶστε σεῖς ἐκείνος, ποὺ ἴσως ἔχει κοροϊδέψει λιγάκι πάρα πολὺ τὸν Κώδικα.

Ἰάκωβος. Ὅρρίζομαι, πῶς δὲν καταλαβαίνω οὔτε γρυῦ.

Φίλιππος. Καὶ τώρα ὁ Κώδικας θᾶθελε νὰ σᾶς ἐκδικηθῆ.

Ἰάκωβος. Δὲ φοβοῦμαι. Φέρθηκα πάντα σὰν τίμιος ἄνθρωπος.

Φίλιππος. Καὶ μὲ τίς γυναῖκες;

Ἰάκωβος. Μὲ τίς γυναῖκες φέρθηκα σὰν ἄντρας... φέρθηκα σὰν τοὺς ἄλλους... Εἴμαστε ὅλοι ὅμοιοι... Θυμηθῆτε τὸ γουροῦνι, ποὺ κοιμᾶται.

Φίλιππος. Τὸ δικό σας ὑπόφερεν ἀπὸ ἀγρόπνια.

Ἰάκωβος. Καὶ γὰρ δὲ χρωσιτᾶ νὰ δώσω λογαριασμὸ σὲ κανένα, γιὰ τὴν ἰδιωτικὴ μου ζωὴ. Δὲν ἀπαντᾶω πιά.

Φίλιππος. Ναί!...

Ἰάκωβος. Οὔτε, ἂν μὲ κάμετε κομμάτια.

Φίλιππος. Δὲ σᾶς κάνω κομμάτια, γιατί στῆ φυλακὴ θέλω νὰ σᾶς στείλω δλάκαίρο.

Ἰάκωβος. Πῶς;

Φίλιππος. Πῶς, δὲ ξέρω... Πεζό, μὲ ἀμάξι, μὲ αὐτοκίνητο...

Ἰάκωβος. Θέλετε νὰ μὲ στείλετε στῆ φυλακὴ; ἔμένα;

Φίλιππος. Γιὰ πέντε ὡς δέκα χρόνια... Μὰ λογαριάζω σὲ κάποιους φίλους ποὺ ἔχω νὰ κατορθώσω τὸ ἀνώτατο ὄριο.

Ἰάκωβος. Θᾶπρεπε νὰ ξέρετε—κι' ἂν ὑποθέσουμε, πῶς αὐτὰ τὰ παραμύθια εἶνε ἀληθινά—πῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος Κώδικας, ποὺ ἔχετε στὰ χέρια, ἀπαγορεύει τὴν ἀναζήτησιν τῆς πατρότητος.

Φίλιππος. Δὲ ζήτησα ἕναν πατέρα· βρήκα ἕνα παιδί.

Ἰάκωβος. Ὁχι δικό μου.

Φίλιππος. Δικό σας!

Ἰάκωβος. Ἀρνοῦμαι! Εἶνε πράματα τοῦ ἄλλου κόσμου!

Φίλιππος. Σωστά! Γιατὶ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ.

Ἰάκωβος. Τί μπαίνει ἡ Ἀμερικὴ;

Φίλιππος. Μπαίνει, γιατί ἂν ἀπὸ τὰ μικρά σας θύματα, σὰν τὴ Λάουρα Μπίνη καὶ σὰν τὴν Αἰμιλία Λούντο, δὲ μαθητεύτηκε πιά τίποτε, εἶνε αὐτὴ ἡ Μαρία Μπίνη Λουκιάνη, ποὺ εἶχε τὴν ἀπαίσια ἰδέα νὰ γυρίσει.

Ἰάκωβος (Ποὺ τοῦ ἔκαμε ἐντύπωση). Δὲν εἶνε ἀλήθεια!

Φίλιππος. Λοιπὸν τὴ γνωρίζετε!;

Ἰάκωβος. Δὲ γνωρίζω κανένα... Ἦθελα νὰ πῶ...

Φίλιππος. Τί;

Ἰάκωβος. Λέω...

Φίλιππος. Λέτε... λέτε... Μὴν πῆτε τίποτε, γιατί δὲν ἔχετε τίποτε νὰ πῆτε, οὔτε ν' ἀρνηθῆτε. Ἡ Μαρία Λουκιάνη γύρισε.

Ἰάκωβος. Καλὸ δικό της!

Φίλιππος. Καὶ μίλησε.

Ἰάκωβος. Φλυαρίες.

Φίλιππος. Γεγονότα.

Ἰάκωβος. Τίς ἀποδείξεις!

Φίλιππος. Θὰ τίς δώσουμε.

Ἰάκωβος. Δὲν ὑπάρχουν.

Φίλιππος. Ναί.

Ἰάκωβος. Οὔτε μία... οὔτε μισή.. (Χτυποῦν ἀρσιερά).

Φίλιππος. Ἐμπρός. (Μπαίνει ἡ Μαρία. Σιγὰ στὸν Ἰάκωβο). Ὅριστε μία... καὶ δλάκερη!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἰάκωβος—Φίλιππος—Μαρία.

Μαρία. Ἄ! δὲν εἶστε μόνος!... Συγγνώμην...

Φίλιππος. (Παίρνει τέτοια θέση πού νὰ ἐμποδίζει τὴ Μαρία νὰ ἰδεῖ τὸν Μάκκια). Εἶμαι μόνος...

Μαρία. Μά...

Φίλιππος. Τίποτε... μὴ σκοτιζέστε... εἶνε ἓνας... Σεῖς δὲν τὸν γνωρίζετε... Ἐκάματε κακὰ νὰ βγῆτε, Μαρία.. Σύστησα τόσο...

Μαρία (Νευρική, τρομασμένη). Συγχωρεῖστε με... Δὲν μποροῦσα πιά... Δὲν μπορῶ πιά νὰ μείνω ἀκίνητη... ἡ παραφορά μου μοῦ ἔκανε φόβο... Βγῆκα γιατί εἶμαι καλά... γιατί εἶμαι γιατρεμμένη... Μὴ μὲ μαλλώσετε καὶ πέστε μου πῶς μάθατε... Δὲ μοῦ λέτε τίποτε;

Φίλιππος. Λέω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τρέμετε ἔτσι...

Μαρία. Δὲν τρέμω... εἶνε ἀνατριχίλιες χαρᾶς ἢ

φόβου, δὲ ξέρω νὰ τὸ πῶ... μὰ εἶμαι καλά... γιατί εἶμαι γεμάτη ἐλπίδα... εἶμαι ὅλη μιὰ ἐλπίδα, ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια... Πέστε... μάθατε πῶς λέγεται ἡ...

Φίλιππος. Θὰ τὸ μάθουμε σὲ λίγο.

Μαρία. Ἀλήθεια;

Φίλιππος. Θὰ τὰ μάθουμε ὅλα.

Μαρία. Μὰ πότε;

Φίλιππος. Σὲ λίγο... Μίλησα μὲ τὸν πατέρα...

Μαρία (Σὰν τρομασμένη). Ἄ!

Φίλιππος. Εἶνε τὸ μοναχὸ πρόσωπο, πού ξέρει... πού μπορεῖ νὰ πεῖ... πού θὰ πεῖ...

Μαρία. Μὴ σᾶς γελάσει... αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἱκανὸς γιὰ ὅλα...

Φίλιππος. Πιστεύετε;

Μαρία. Γιὰ ὅλα... Εἶνε ὁ σκληρότερος παληάνθρωπος, πού βρίσκεται στὴν οἰκουμένη... δὲ λέω ὑπερβολές... Τώρα, πού εἶμαι θετική, πῶς θᾶχω ζωντανὴ τὴ θυγατέρα μου, θᾶμουν ἱκανὴ νὰ τοῦ συγχωρήσω ἀκόμα καὶ τὸ κακό, πού μῶχει κάνει... Μὰ μὴ σᾶς γελάσει... Εἶνε τόσο κακός... Νᾶχη κανεὶς γνωρίσει καὶ νᾶχη ἀγαπήσει ἓναν ἄνθρωπο σὰν αὐτόν, εἶνε τὸ ἴδιο σὰ νᾶχη κάμει ἔγκλημα καὶ ἡ τύψη του εἶνε ἀγιάτρευτη... Μὴ σᾶς γελάσει αὐτὸς ὁ ἄθλιος!

Φίλιππος. Θὰ εἶμαστε πιὸ δυνατοὶ ἀπ' αὐτόν... Σεῖς μείνετε ἤσυχη... Πηγαίνετε στὸν κῆπο... θὰ σᾶς φωνάξω... καὶ μὴν παρουσιαστεῖτε πρὶν... Πρέπει νὰ σᾶς πῶ τόσα πράματα κ' ἐγώ... Ἐλάβατε τὰ τριαντάφυλλα ἀπὸ τὸν Παλλόνη;

Μαρία. Κατέβηκα, πρὶν γυρίσει...

Φίλιππος. Θὰ πῶ νὰ σᾶς κόψουν πολλά... πού νὰ στρώσετε σὰ μὲ χαλί τὴν κάμαρά σας ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη, γιὰ ὅταν θὰ μπεῖ ἐκεῖ γιὰ πρώτη φορὰ ἢ...

Μαρία. Πῶς θὰ τὴ λένε;

Φίλιππος. Μὴ βασανίζεστε... Θᾶχει τ' ὠραιότερο ἀπ' ὅλα τὰ ὀνόματα...

Μαρία. Κρῖμα, πού δὲν ὑπάρχουν λόγια, καμωμένα μονάχα γιὰ νὰ εὐχαριστοῦμε. Δὲν ὑπάρχουν... γιὰ νὰ εὐχαριστήσω γιὰ ἓνα θαῦμα, σὰν ἐκεῖνο, πού κάματε σεῖς γιὰ μένα... δὲ βρίσκω παρὰ τὴ σιωπὴ καὶ τὰ δάκρυα... Μένω σιωπηλὴ καὶ κλαίω... Βλέπετε, αὐτὰ τὰ δύο δάκρυα, πού μὲ τυφλώνουν; εἶνε τὰ δυὸ ὁμορφότερα λόγια εὐγνωμοσύνης, πού ἔχω στὴν καρδιά καὶ πού ἡ φωνὴ δὲ θέλει νὰ τὰ πεῖ, ἴσως ἀπὸ φόβο, μὴν τὰ χαλάσει... Μὰ σεῖς τὰ καταλαβαίνετε... δὲν εἶνε ἀλήθεια;

Φίλιππος. Ναί... Τώρα νὰ μείνετε ἡσυχῆ... Ἡ σημερινὴ θᾶνε μιὰ μέρα καλὴ γιὰ σᾶς.

Μαρία. Μιὰ μέρα εὐλογημένη.

Φίλιππος. Λοιπὸν νᾶστε γεμάτη γαλήνη καὶ χαρὰ.

Μαρία. Εἶμαι... ναί... καὶ χαρούμενη... χαρούμενη κι' ἄς κλαίω... Μοῦ φαίνεται, πῶς ἔχω τὴν καρδιά μου σὲ ἔκσταση, σὲ γιορτὴ... κάτι περισσότερο... κάτι καλύτερο... μὰ δὲν ξέρω πῶς νὰ τὸ πῶ... μοῦ φαίνεται, πῶς ἔχω τὴν καρδιά μου σημαιοστολισμένη... Εὐχαριστῶ. Τώρα πάω στὸν κῆπο... περιμένω... Μὰ μὴ μὲ κάμετε

νὰ περιμένω... νὰ μὲ καλέσετε γλήγορα... γιατί, ἂν ὄχι, ὅταν θὰ μὲ καλέσετε δὲν θὰ ὑπάρχω πιά... θᾶμε λυπημένη, σβυμένη... Πηγαίνω... Εὐχαριστῶ. (Φεύγει τρέχοντας).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Φίλιππος—Ἰάκωβος.

Φίλιππος. Καὶ λοιπὸν; τὴν εἶδατε;

Ἰάκωβος (Ἀτάραχος). Ποιόν;

Φίλιππος. Τὴν ἀπόδειξη... Δὲν ἀναγνωρίζατε αὐτὴ τὴ γυναῖκα;

Ἰάκωβος. Δὲν μπορῶ ν' ἀναγνωρίσω, ὅποιον δὲν γνωρίζω.

Φίλιππος. Καὶ δὲν ἀναγνωρίζατε οὔτε τὸν ἑαυτό σας στὴ λεπτὴ εἰκόνα, πού σᾶς ἔχει ζωγραφίσει;

Ἰάκωβος. Δὲν ξέρω γιὰ ποιὸν μιλοῦσε.

Φίλιππος. Μὰ ξέρετε, Μάρκια, πῶς ἂν δὲν εἶχα γιὰ τὸ γάϊδαρο τὴν ἐκτίμηση καὶ τὴν ὑπόληψη, πού τοῦ ἔχω, θὰ σᾶς παρέβαλα μ' ἓνα γάϊδαρο;

Ἰάκωβος. Κύριε Δήμαρχε!...

Φίλιππος. Καὶ θᾶλεγα, πῶς εἶστε χειρότερος, πὶὸ χοντρός, πὶὸ πεισματάρης, πὶὸ τριχωτὸς ἀπὸ ἓνα γάϊδαρο.

Ἰάκωβος. Πάψετε.

Φίλιππος. Μὰ πῶς! Μὰ δὲν ἔχετε νοιώσει ἐκεῖνο, πού βρίσκονταν μέσα σ' ἐκείνη τὴ δύστυχη φωνή; Δὲν

ἔχετε νοιώσει τὴν ταραχὴ, τὸ φόβο, τὴν ἐλπίδα, αὐτῆς τῆς δυστυχιμένης, πὺ ζητάει, πὺ περιμένει, πὺ θέλει, τὸ πλασματάκι της; Γιατί, ἐπὶ τέλους δὲ ζητάει ἄλλο!... Μείνατε σιωπηλός! Σεῖς ξέρετε καὶ μένετε ἔτσι ἀπολιθωμένος; Ἄπο φόβο γιὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τίς εὐθύνες, στερεῖτε μιὰ μάννα ἀπὸ τὸ ἀγιώτερό της δικαίωμα· νὰ μπορεῖ ν' ἀγαπάει τὸ μικρό της παιδί· νὰ μπορεῖ νὰ τὸ σφίξει στὴν ἀγκαλιά της, νὰ μπορεῖ νὰ τὸ φιλεῖ, ὅπως ξέρει... Μά... μὰ εἶνε ἀπίστευτο!... Αὐτὴ ἡ δύστυχη γυναῖκα ξέρει, πῶς ἀνάμεσα στὶς μικρές της μαθήτριες, βρίσκεται καὶ ἡ μικρούλα της, ἡ θυγατέρα τῆς ἀγάπης της καὶ τοῦ πόνου της... Σεῖς μόνος ξέρετε ποιά εἶνε αὐτὴ ἡ μικρούλα... ξέρετε τὸ πρόσωπό της καὶ τ' ὄνομά της· ξέρετε σὲ ποιὸν τὴν ἔχετε ἐμπιστευθεῖ· ξέρετε ποῖος τὴν συντροφεύει κάθε μέρα στὸ σχολεῖο, στὴ δασκάλα της, στὴ μάννα της... Τὰ ξέρετε ὅλα καὶ δὲ μιλεῖτε, καὶ παρατείνετε τὸ σπαραγμὸ καὶ τὴν ἀγωνία σ' αὐτὸ τὸ δυστυχιμένο τὸ θῦμα!... Μὰ εἶνε ἀπλούστατα τερατῶδες αὐτὸ πὺ κάνετε! Καὶ εἶστε πῶς ἀναντρος τώρα, παρὰ ὅταν πέρνατε αὐτὸ τὸ κορίτσι καὶ τὸ κάνετε μητέρα κ' ἔπειτα τὰ ρίχνετε μέσα σ' ἕνα βαπόρι, ὅπως πετοῦν στὸν τενεκὲ τῶν σκουπιδιῶν τὰ κόκκαλα, πὺ τοὺς ἔγλειψαν τὸ κρέας! Μὰ τὴν τιμὴ μου! Κοιτάζοντάς σας, ντρέπομαι, πὺ εἶμαι ἄντρας καὶ γώ! Ἄ! γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Μὰ τί σᾶς ἔχουν βάλει σᾶς στὴ θέση αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου, πὺ τὸ λένε καρδιά, καὶ στὴ θέση αὐτῆς τῆς λαμπάδας, πὺ τὴ λένε συνείδηση; Θὰ ξέρατε νὰ

μοῦ τὸ πῆτε; Ἄλλο παρὰ γαῖδοῦρι! Μάλιστα, γάιδαρε, σοῦ ζητάω νὰ μὲ συγχωρήσεις, πὺ σ' ἐπαράβαλα μὲ ἕνα τέτοιο ζῷο! Συμπάθησέ με, δὲ θὰ τὸ ξανακάμω.

Ἰάκωβος (Μὲ κυνισμό καὶ χαμογελῶντας). Ἐχετε τελειώσει;

Φίλιππος. Προσέχτε!.. Ἡ ὑπομονή μου ἔχει ἔξαντληθεῖ...

Ἰάκωβος. Μὰ ξέρετε, πῶς εἶστε ἕνας ἱεροκήρυκας πρώτης γραμμῆς;

Φίλιππος. Προσέχτε, μὴ σᾶς κάμω νὰ πληρώσετε ἀκριβὰ τὸν κυνισμό σας!

Ἰάκωβος. Εἶνε λιγώτερο εὐκόλο ἀπ' ὅ,τι πιστεύετε, νὰ σταλθεῖ στὴ φυλακὴ ἕνας τίμιος ἄνθρωπος.

Φίλιππος. Δὲ στέλνω ἕναν τίμιον ἄνθρωπον· στέλνω σᾶς.

Ἰάκωβος (Σηκώνεται). Πολὺ καλά!... Περιμένω τὴν πρόσκληση στὸ σπίτι...

Φίλιππος (Σημαίνει τὸ κουδοῦνι). Ἀκίνητος, Ἰακωβάκη.

Ἰάκωβος. Πῶς;

Φίλιππος. Ἡ πρόσκληση εἶνε κιόλας τυπωμένη. (Μπαίνει ὁ ἱππότης Γουϊδότης).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Φίλιππος—Ίάκωβος—Γουϊδότης.

Φίλιππος. Ίππότη, σεις γνωρίζετε τὴν ὑπόθεση τοῦ ἐδῶ παρόντος Ίάκωβου Μάκκια γιατί σεις ἀνάλαβατε νὰ ζητήσετε τὶς αἰτίες καὶ τὰ καθέκαστα.

Γουϊδότης. Πραγματικά, κύριε Δήμαρχε...

Φίλιππος. Μεταχειρίστηκα ὅλα τὰ συμβιβαστικά μέσα, γιὰ νὰ κρύψω μέσα στὴ σιωπὴ αὐτὴν τὴ λίγο καθαρή ὑπόθεση, μὰ ὅλα σιάθηκαν ἀνώφελα. Ἡ ἀποστολή μου τέλειωσε. Ἀρχίστε τὴ δική σας.

Ίάκωβος. Μὰ τί σημαίνει;

Γουϊδότης (Ξεδιπλώνοντας ἕνα χαρτί). Ἐν ὄνοματι τοῦ κανονικοῦ τούτου ἐντάλματος συλλήψεως...

Ίάκωβος. Τί διάβολο ἔρχεστε νὰ μοῦ...

Γουϊδότης. ...καὶ ἐν ὄνοματι τοῦ νόμου, σᾶς συλλαμβάνω.

Ίάκωβος. Μὰ εἶστε μεθυσμένος!

Γουϊδότης. Πρόσεξε στὰ λόγια σου!

Ίάκωβος. Μὰ εἶστε τρελλός!

Γουϊδότης. Μπορῶ νὰ μεταχειριστῶ τὴ βία!

Φίλιππος. Τί προτιμᾶτε, ἀγαπητὲ Ίάκωβε, δύο ἀπλοῦς χωροφύλακες τῆς δημοσίας ἀσφάλειας ἢ ἕνα ὄμορφο ζευγάρι ἀτυνομικῶν; Διαλέχτε... τὸ ἔξοδο εἶνε τὸ ἴδιο...

Γουϊδότης. Ἀκολουθεῖστε με.

Ίάκωβος. Ἄν μ' ἐγγίξετε...

Γουϊδότης. Μὴν κάνετε παλληκαριές· εἶνε περιττό!

Ίάκωβος. Μιὰ μέρα θὰ μάθω ποιὸς μ' ἔχει καταγγεῖλει, καὶ τότε, θὰ τὸν ποδοπατήσω. Μὰ τώρα θέλω νὰ μιλήσω μὲ σᾶς, ἄλλα δύο λεπτά...

Φίλιππος. Γιὰ νᾶρθουμε σὲ συμπέρασμα.

Ίάκωβος. Ναί.

Φίλιππος. Ὅπως θέλω ἐγώ;

Ίάκωβος. Ναί.

Φίλιππος. Πηγαίνετε, Γουϊδότη, θὰ σᾶς φωνάξω πάλι. (Ὁ ἰππότης Γουϊδότης φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Φίλιππος—Ίάκωβος.

Φίλιππος. Ἐγγυῶμαι, πῶς δὲ θᾶξετε καμμιάν ἄλλην ἐνόχληση.

Ίάκωβος. Μὰ αὐτὴν τὴν καταγγελία;

Φίλιππος. Θὰ τὴν ἀποσύρω.

Ίάκωβος. Νὰ μοῦ τὸ δώσετε γραμμένο!

Φίλιππος. Σᾶς τὸ λέω· ἀρκεῖ. Καὶ τώρα νὰ κάμουμε γλήγορα. Ὑπῆρξατε ἐραστής αὐτοῦ τοῦ κοριτικοῦ;

Ίάκωβος. Ναί.

Φίλιππος. Καὶ ἀπὸ αὐτὸν—ἄς τὸν ποῦμε ἔτσι—τὸν ἔρωτά σας, γεννήθηκε ἕνα κορίτσι;

Ἰάκωβος. Ναί.

Φίλιππος. Ποῦ τὸ ἐξαφανίσατε.

Ἰάκωβος. Τῶκαμαν οἱ γονεῖς μου. Ἦμουν παιδί.

Φίλιππος. Τριάντα χρόνων σχεδόν... τὸ καῦμενάκι! Τὴ μητέρα τὴ στείλατε στὴν Ἀμερική.

Ἰάκωβος. Μὲ δεύτερη θέση· πεντακόσια σαράντα τρία φράγκα.

Φίλιππος. Ἡ γέννηση τῆς μικρούλας αὐτῆς δὲν ἐδηλώθηκε.

Ἰάκωβος. Γεννήθηκε στὴν ἐξοχή... μακριὰ ἀπὸ κάθε κέντρο..... Ἔκανε ἕναν καιρὸ δαιμονισμένο..... Κ' ἔπειτα, κανεὶς δὲν πίστευε, πῶς θὰ ζοῦσε περσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα, τόσο ἦταν ἀδύνατη..

Φίλιππος. Ποιὸς τὴν ἔχει τώρα;

Ἰάκωβος. Μιὰ κάποια Ῥόζα Ἀντρεάνη.

Φίλιππος. Δὲ μένει ἐδῶ.

Ἰάκωβος. Ὅχι. Κάθεται στὴ Ραντισέλλα, σχεδὸν δυὸ χιλιόμετρα μακριὰ.

Φίλιππος. Πῶς λέγεται ἡ μικρούλα;

Ἰάκωβος. Ὅριστε... νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια...

Φίλιππος. Δὲν ξέρετε τὸ ὄνομα τῆς κόρης σας; Θαυμάσια! Καὶ δὲν ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἀπὸ κανένα;

Ἰάκωβος. Ὅχι.

Φίλιππος. Εἶνε καιρός, πού δὲν τὴ βλέπετε;

Ἰάκωβος. Ναί... εἶνε καιρός...

Φίλιππος. Ἀπὸ πότε;

Ἰάκωβος. Μά... ἀπ' ὅταν γεννήθηκε... Καταλαβαίνετε· ἡ ἐργασία, οἱ ἀσχολίες, ἡ κοινωνικὴ μου

θέση... Μὰ δὲν τῆς ἔλλειψε ποτὲ τίποτε!... Πλήρωσα πάντα γι' αὐτὴν τριάντα φράγκα τὸ μῆνα.

Φίλιππος. Τί σπάταλος!

Ἰάκωβος. Θέλετε νὰ μάθετε ἄλλο;

Φίλιππος. Θέλω νὰ μάθω, ἂν εἶπατε τὴν ἀλήθεια.

Ἰάκωβος. Μπορῶ νὰ τὸ ὀρκιστῶ.

Φίλιππος. Ὅρκιστῆτέ το... δηλαδή, ὄχι... Προτιμῶ νὰ πειστῶ μὲ ἄλλο τρόπο. (Γράφει βιαστικά).

Ἰάκωβος. Δὲ μ' ἐμπιστεύεστε;

Φίλιππος (Γράφοντας πάντα). Καθόλου.

(Σημαίνει τὸ κουνδοῦνι. Ἐξακολουθεῖ νὰ γράφει. Μπαίνει ὁ ἱππότης Γουϊδότης).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Φίλιππος.—Ἰάκωβος—Γουϊδότης.

Φίλιππος (Γράφει, ἐνῶ μιλεῖ μὲ τὸν Γουϊδότη). Σᾶς παρακαλῶ ν' ἀκολουθήσετε κατὰ γράμμα αὐτὲς τὶς ὁδηγίες. Βάλτε σὲ ἀντιπαράσταση τὸν Μάκκια μ' αὐτὴν τὴν Ἀντρεάνη... Κάμετέ τὴν νὰ μιλήσει... Πάρτε τὴ μικρούλα, φέрте τὴν ἐδῶ. Εἶνε κι' ὅλα γραμμένα... Γλήγορα... Μεταχειριστεῖτε τὸ αὐτοκίνητό μου. Κατόπι ὁ Κύριος Μάκκιας ξαναγίνεται ἐλεύθερος πολίτης.

Ἰάκωβος. Εὐχαριστῶ, κύριε Δήμαρχε. (Τοῦ δίνει τὸ χέρι).

Φίλιππος. Ὅχι... καμμιά χειραψία ἐπὶ τοῦ παρόν-

τος... Πηγαίνετε. Ίπλότη, προσέχτε καλὰ αὐτὲς τὶς σημειώσεις. Περισσότερο στὸ τελευταῖο μέρος, στὸ πιὸ λεπτό... Σᾶς συνιστῶ.. ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ κήπου... τὴ μεγάλη σάλπιγγα...

Γουϊδότης. Μὴν ἀμφιβάλλετε, κύριε Δήμαρχε. (Φεύγει μὲ τὸν Ἰάκωβο).

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Φίλιππος—Μαρία.

Φίλιππος (Πηγαίνει στὴ θύρα τοῦ βάνου καὶ φωνάζει). Δεσποσύνη Μαρία!

Μαρία (Μπαίνει τρέχοντας, ὀρμητικῆ κοιτάζει γύρω της, σὰ νὰ ζητοῦσε κάποιον, καὶ δὲ βλέπει κανένα. Μὲ μεγάλη προσπάθεια ζητάει νὰ μείνει ἀτάραχη. Ἐπειτα ἀπὸ μιὰ μακρινὴ διακοπὴ, γεμάτη ἀνυπόμονες ἐρωτήσεις, στὸ Φίλιππο, μιλώντας γι' ἄλλο): Πόσα ρόδα στὸν κήπο σας! Δὲν εἶδα ποτὲ τόσα πολλά.

Φίλιππος. Θᾶνε ὅλα γιὰ σᾶς, Δεσποσύνη Μαρία.

Μαρία. Ὅχι... κρῖμα... μὴν τὰ κόψετε... ἀφήστε τα νὰ ζήσουν... εἶνε τόσο ὠραῖα, δροσερά, ζωηρά! Μὴν τὰ καταστρέφετε γιὰ μένα... Μοῦ ἔκαμαν συντροφιὰ... τᾶκραζα μὲ ἀνθρώπινα ὀνόματα... ζητοῦσα ἓνα πιὸ ἀρωματισμένο ἀπὸ τ' ἄλλα... ἢ ποὺ νᾶχει ἓνα ιδιαίτερο ἀρωμα γιὰ μένα... μὰ τίποτε!... Ὅλα ὅμοια! ὅλα ὠραῖα! (Δίχως νὰ τὸ θέλει γρυίζει, κοιτάζει τὴ θύρα, σὰ νὰ περιμενε μιὰν ἐμφάνιση). Μιλᾶμε γιὰ κάτι ἄλλο!

Θάθελα νὰ μιλήσω γιὰ κάτι ἄλλο.

Φίλιππος. Τί μπορεῖ νὰ σᾶς ἐνδιαφέρει;

Μαρία. Δὲν ξέρω... Ὅλα μ' ἐνδιαφέρουν...

Φίλιππος. Γιατὶ τίποτε δὲ σᾶς ἐνδιαφέρει... (Διακοπή). Πῆγαν νὰ τὴ φέρουν...

Μαρία (Σὰ φοβισμένη). Μὴ μοῦ πεῖτε τίποτε! Λυπηθῆτε με... Ἄν καθίσω νὰ περιμείνω, δὲ θὰ ξέρω πὰ νὰ περιμένω... Ὅτὰ μοῦ ξανᾶρθει ἡ πρώτη παραφορὰ καὶ δὲ θὰ μπορῶ πιά... Πρέπει νὰ περιμένω, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνω... Κάμετέ με νὰ ξεχάσω, πῶς περιμένω... Μιλεῖστε γιὰ ὅποιοδήποτε πρᾶμα... τὸ πιὸ ἀδιάφορο... μιλεῖστε μου γιὰ σᾶς..

Φίλιππος. Εὐχαριστῶ!

Μαρία (Κοιτάζοντας τον). Γιατί; Τί εἶπα;... Δὲ θυμοῦμαι... Πολλὲς φορὲς συλλογίζομαι καὶ λέω, δίχως νὰ τὸ θέλω... Δὲν εἶμαι γώ, ποὺ μιλῶ... εἶνε, ἴσως, ἡ μητρικὴ μου συνείδηση ποὺ μιλεῖ, μὰ εἶνε τόσο καινούρια σὲ μένα... ποὺ δὲ ξέρει τί λέει· δὲν τὴν καταλαβαίνω ἀκόμα. Προσβληθῆκατε;

Φίλιππος. Ὅχι, Μαρία...

Μαρία. Ἀληθινά, θάθελα νὰ μοῦ μιλούσατε γιὰ σᾶς, νὰ μοῦ λέγατε, τί κάματε, γιὰ νᾶστε τόσο καλός· γιατί;

Φίλιππος. Ἴσως, στάθηκα λιγώτερο καλός, ἀπ' ὅ, τι νομίζετε... Ἐ! ναί... Ἡ καλωσύνη, ποὺ ἔχει ἓνα σκοπὸ, ἐκτὸς ἀπὸ κεῖνον τοῦ νὰ κάμει τὸ καλὸ, εἶνε λιγώτερο καλή...

Μαρία. Δὲν καταλαβαίνω... Ποιὸ σκοπὸ;

Φίλιππος. Δὲν τὸν ξέρω... Εἶνε καλύτερα νὰ σωπάσω... Ἴσως, μιλιώντας, θὰ καταστρεφεῖ αὐτὸ τὸ λίγο ποὺ ἔχω κάμει...

Μαρία. Εἶνε περίεργο!... Μοῦ φαίνεται, πῶς δὲ νοιώθω...

Φίλιππος. Γιατ' εἶστε μακρυνὰ ἀπ' ὅλα κι' ἀπ' ὅλους... Εἶστε στὸ πέλαγος... Βλέπετε τὸ φῶς ἐνὸς φάρου, ποὺ σᾶς τραβάει καὶ δὲ βλέπετε τίποτ' ἄλλο... Δὲ βλέπετε οὔτε τ' ἀστέρια, ποὺ εἶνε ἀπὸ πάνω σας· δὲν ἀκοῦτε οὔτε τῆς θάλασσας τὸ μουρμουρητό... δὲ διακρίνετε οὔτε τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς ποὺ σᾶς περικυκλώνει... ποὺ εἶνε τόσο σιμά σας... Τίποτε! Τὸ καινούριο φωτεινὸ σημεῖο τῆς ζωῆς σας... καὶ τίποτ' ἄλλο! Ἴσως ἔχω, ἄδικο, Μαρία!

Μαρία. Μοῦ κάνει τόση εὐχαρίστηση, ὅταν μὲ λέτε Μαρία, ἔτσι, ἀπλά!

Φίλιππος. Θέλετε μὲ τὴν ἴδιαν ἀπλότητα νὰ σᾶς πῶ κι' ἄλλα πράγματα... γι' ἄλλα πρόσωπα... γιὰ ἕν' ἄλλο πρόσωπο, ποὺ σιγά, σιγά, ἀληθινὰ χωρὶς νὰ τὸ θέλει, σᾶς ζύγωσε, τόσο... μὲ τόσην ἀφοσίωση... μὲ τόση τρυφερότητα;

Μαρία. Μιλεῖστε... μιλεῖστε... πέστε μου... ἐξηγήστε μου... θέλω νὰ καταλάβω...

Φίλιππος. Κοιτᾶχτε, τί εἶνε γραμμένο κεῖ πάνου, πάνου στὸ τζάκι!

Μαρία (Διαβάζει). Beata solitudo... Εἶνε ἄληθινό;

Φίλιππος. Ὁχι. Δὲν εἶνε ἀληθινό, Μαρία. Ἡ μοναξιά εἶνε μακάρια, ὅταν κανεὶς τὴ ζητάει γιὰ τὴν

ἀνάγκη τῆς ἀνάπαυσης καὶ τῆς γαλήνης. Μὰ ὅταν, ἀπεναντίας, εἶνε κείνη, ποὺ μᾶς βρίσκει, ποὺ μᾶς πέρνει, ποὺ μᾶς τυλίγει καὶ μᾶς φυλακίζει... δὲν εἶνε πιά μακαριότης, μὰ καταντᾶει ἕνας φόβος...

Μαρία. Τότε, γιατί ἐκάματε νὰ γραφεῖ αὐτὸ τὸ ρητό;

Φίλιππος. Γιατὶ ἤμουν εἴκοσι χρονῶν... καὶ γιατί μέσα στὴ ζωὴ μου φώλιαζε μιὰ θαναταστὴ σύγχυση ἀπὸ ἐπιθυμίες, ἀπὸ αἰσθήματα, ἀπὸ γυναῖκες, ἀπὸ ἡδονές, ἀπὸ ἱκανοποιήσεις. Ἐκαμα νὰ γραφεῖ τὸ ἐγκώμιο τῆς μοναξιάς, γιατί δὲν ἤμουν ποτὲ μόνος...

Μαρία. Καὶ τώρα;

Φίλιππος. Τώρα, Μαρία, ὀρκίζομαι, πῶς δὲν εἶμαι πιά εἴκοσι χρονῶν... καὶ ἀρχίζω νὰ αἰσθάνομαι μιὰν ἀπίστευτην ἀνάγκη νὰ μὴν εἶμαι πιά μοναχός. Ἐπειτα ὅταν ἕνας ἄνθρωπος κάνει συλλογὴ ἀπὸ πίτες καὶ τουφέκια, τὸ κάνει, γιατί δὲν μπορεῖ πιά νὰ κάμει συλλογὴ ἀπὸ ἡδονές, γυναῖκες καὶ αἰσθηματικὲς ἐντυπώσεις· τὸ κάνει γιατί τὸ πνεῦμα γηράζοντας καταντᾶει μονότονο καὶ φοβιτσιάρικο... Κοιτᾶχτε αὐτὸ τὸ σπῆτι, Μαρία! Τί ἐγκατάλειψη! Τί ἐρημιά! Ὁ κῆπος εἶνε γεμάτος λουλούδια, μὰ δὲ βρίσκεται ποτὲ ἕνα χέρι, νὰ τὰ κόψει γιὰ μένα... Κι' ἀκοῦστε τὴ σιωπή... Πάντα ἔτσι! Ποτὲ μιὰ φωνή, ποτὲ μιὰ εὐθυμία, ποτὲ ἕνα γέλιο... Ποτὲ κανεὶς, γιὰ νὰ μοῦ εὐχηθεῖ καλὸ ταξίδι, ὅταν φεύγω· ποτὲ κανεὶς, γιὰ νὰ μοῦ πεῖ τὸ «καλῶς ἦρθες,» ὅταν γυρίζω. Ἀρχίζω ν'ἄχω λίγο φόβο, καὶ αἰσθάνομαι μέσα μου μιὰ μεγάλην ἀνάγκη ν'ἀγαπῶ...

ν' αγαπῶ τόσο... Καταλαβαίνετε, Μαρία;

Μαρία (Με τὰ μάτια προσηλωμένα στοῦ κενόν).
Καί γώ, ξέρετε; ἔχω τὴν ἀνάγκη ν' αγαπῶ... καί γώ!

Φίλιππος. Τὴν ἀνάγκη νάχω σιμά μου, πάντα ἕνα
λεπτό μικρὸ πλάσμα, εὐαίσθητο, ἔξυπνο καὶ καλό, γιὰ
νὰ τὸ προστατεύω, νὰ τὸ χαϊδεύω...

Μαρία (Σχεδὸν σὰ νὰ τῶλεγε σὶὸν ἑαυτὸ της,
σιγά). Καί γώ! Καί γώ! Ἕνα πλασματάκι δλόκληρο
γιὰ μένα.

Φίλιππος. Γνώρισα πολλὰ πλάσματα ὠραῖα, χα-
ριτωμένα, ξανθά, μελαχροινά, καὶ δὲν ἤξερα ποτὲ νὰ
μαντέψω, ἐκείνη ποῦ θ' αγαποῦσα... ἐκείνη ποῦ ἦταν
προσδιωρισμένη γιὰ μένα... τὴ δική μου...

Μαρία. Σὰν καὶ μένα! σὰν καὶ μένα! Δὲν ξέρω
νὰ μαντέψω!

Φίλιππος. Καὶ τὴ ζητοῦσα ἀπελπισμένα...

Μαρία (Σχεδὸν σὰ νὰ τῶλεγε σὶὸν ἑαυτὸ της,
σιγά). Ὅπως ζητάω ἐγώ.

Φίλιππος. Τὴ ζητοῦσα σὴν καρδιά μου...

Μαρία. (Σχεδὸν σὰ νὰ τῶλεγε σὶὸν ἑαυτὸ της,
σιγά). Ὅπως ψάχνω γώ σὴν δική μου!

Φίλιππος. Τὴ ζητοῦσα μέσα σὴν μοναξιά μου...

Μαρία. Καί γώ... ὅπως ἕνας τυφλὸς ζηταίε τὸ φῶς.

Φίλιππος. Καὶ τὴ βρῆκα, Μαρία... ἐπὶ τέλους!

Μαρία. (Κοιτάζοντάς τον). Ἐγώ, ὄχι!

Φίλιππος Μαρία!

Μαρία. Δὲν τὰ καταφέρνω... δὲν ξέρω νὰ μαν-
τέψω...

Φίλιππος. Γιατί δὲ θέλετε νὰ μὲ καταλάβετε,
Μαρία.

Μαρία (Σὰ νάχε πυρετό). Μὰ ναί, κατάλαβα! Σεῖς
βρήκατε... Ἐγὼ ζητάω ἀκόμα... Σᾶς συνέβη ποτὲ νὰ
ζητάτε ἕνα πρόσωπο γνωστὸ μέσα σ' ἕνα πλῆθος ἀπὸ
ἄγνωστες μορφές; Σὲ μένα συμβαίνει τὸ ἐναντίο....
Ζητάω μιὰν ἄγνωστη μορφή μέσα σ' ἕνα πλῆθος ἀπὸ
μορφές γνωστές... Ζητάω τὴν ἄγνωστη μορφή τοῦ
παιδιοῦ μου μέσα στὰ γνωστὰ πρόσωπα τῶν ἄλλων
παιδιῶν... Καὶ δὲν τὴ βροῖσκω ποτέ... Μοῦ ξεφεύγει....
καὶ αὐτὰ τὰ λίγα κοριτσάκια πολλαπλασιάζονται στοῦ
ἄπειρο... γίνονται πλῆθος... καὶ χάνομαι ἀνάμεσα... Ἄν
κάθε ἀστέρη εἶχε μιὰ μορφή, πῶς θὰ μπορούσε κανεὶς
νὰ βρεῖ τὴ μορφή, ποῦ ζητάει;... Ἐτσι ζητάω... ἐγώ...
καὶ κουράζομαι... κουράζομαι... κουράζομαι...

Φίλιππος. Δὲ θέλετε νὰ μὲ νοιώσετε.

Μαρία. Ἐννοίωσα ὅλα... καλά... Γεννήθηκε μέσα
σας μιὰ μεγάλη ἀνάγκη ν' αγαπήσετε...

Φίλιππος. Νὰ σᾶς αγαπῶ, Μαρία...

Μαρία (Με ἀόριστη κατάπληξη). Ἐμένα;

Φίλιππος. Σᾶς, Μαρία... Καὶ δὲν μπορείτε νὰ
φαντασιεῖτε πόση σοβαρότητα βροῖσκεται μέσα στὰ
λόγια μου.

Μαρία. Μὰ ὄχι... δὲ θέλω...

Φίλιππος. Γιατί;

Μαρία. Γιατί δὲν μπορεῖ νᾶνε... γιατί δὲν πρέπει
νᾶνε.

Φίλιππος. Περιμένετε... μὴν εἶστε τόσο ἀπότομα

ἀποφασιστική... Πέστε μου τὸ λόγο... Συλλογιστεῖτε...
Σεῖς εἶστε καλή, Μαρία; σεῖς εἶστε...

Μαρία. Εἶμαι μιὰ μάννα... τίποτ' ἄλλο. "Ἄν εἶμαι
κατάπληκτη, χαμένη, γιὰ ὅ,τι μοῦ λέτε... αὐτὸ εἶνε ση-
μεῖο, πῶς δὲν εἶμαι πιὰ γυναῖκα.

Φίλιππος. Ἀπεναντίας εἶσθε πάρα πολὺ!

Μαρία. "Ὀχι... ἤμουν... Αἰσθάνομουν, πῶς ἤμουν
γυναῖκα σὲ κάθε σκέψη, σὲ κάθε μου εὐαισθησία, σὲ
κάθε μου ἐπιθυμία... Μὰ τώρα; Πῶς θὰ μπορούσα
νᾶμαι; Σεῖς βρήκατε τὸ πλάσμα μου... τὴ θυγατερού-
λα μου, τὴ μικρούλα μου... καὶ εἶστε σεῖς, σεῖς ὁ ἴδιος,
ποῦ θᾶθελε... μὰ ἐγὼ δὲ ζῶ, μὰ ἐγὼ δὲν ὑπάρχω, τώρα
πιὰ, γιὰ κανένα... Πῶς μπορέσατε νὰ συλλογιστεῖτε,
ὅτι θὰ μπορούσα νὰ σᾶς ἀκούσω; "Ἄν ἤμουν μιὰ
μητέρα σὰν ὅλες τὶς ἄλλες... κι' ἂν ποτὲ δὲν ὑπῆρξα...
ἴσως, δὲ λέω... ὡς καὶ γὼ ἄρχιζα νὰ φοβοῦμαι τὴ μο-
ναξιά... μὰ τώρα... τώρα... Μὰ σεῖς λοιπὸν δὲν ξέρετε·
σεῖς δὲ λογαριάζετε τὴν καθυστέρηση, πῶς βρίσκεται
μέσα στὴ μητροτήτά μου; Μὰ δὲ ξέρετε, πῶς δὲ θὰ
μπορούσα, πῶς δὲ θᾶξερα νὰ στερήσω οὔτε ἓναν παλμὸ
καρδιάς ἀπὸ τὴ μικρούλα μου, ποῦ δὲν τὴ βλέπω
ἀκόμα, ποῦ τὴν κράζω, τὴν ζητάω, τὴν περιμένω... καὶ
ποῦ δὲν ξέρω ποιά εἶνε!

Φίλιππος. Μ' αὐτὴ ἡ μικρούλα, Μαρία, θᾶχει
ὅμως ἀνάγκη ἀπὸ λίγη ἀσφάλεια, ἀπὸ ἓνα μέλλον...

Μαρία. Θὰ τῆς τὸ δημιουργήσω ἐγὼ μὲ τὰ χέρια
μου, μὲ τὴν ἀγάπη μου!... Μὲ ξετίναξε τόσο ἡ ζωή,
ποῦ δὲ φοβᾶμαι πιὰ τίποτε... Θὰ δουλέψω... κι' αὐτὴ

θᾶνε ἡ περηφάνειά μου νὰ δημιουργήσω μιὰ μικρὴ
καλοπέραση σ' αὐτὸ τὸ πλασματάκι, ποῦ τῶχω μέσα
μου ἐννέα χρόνια, ποῦ τὸ αἰσθάνομαι μέσα μου καὶ
ποῦ δὲν τὸ βλέπω, ὅπως δὲν τῶβλεπα, πρὶν τὸ γεν-
νήσω... Μὰ πῶς θέλετε νὰ ὑπάρχει δῶ μέσα θέση γιὰ
ἓν' ἄλλο αἶσθημα τώρα; Δὲν εἶνε δυνατό! Θᾶκλεβα
σᾶς, ἐμένα τὴν ἴδια, καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλους θᾶκλεβα
τὴ μικρούλα μου, ἂν δὲν τῆς ἔφερνα ἓνα αἶσθημα
τέλειο, ἀνάγγιχτο, ἄγνό, ἀποκλειστικό...

Φίλιππος. Μοῦ κάνετε τόσο κακό...

Μαρία. Μὴν τὸ λέτε! "Ἄν εἶνε ἀλήθεια, μὴν τὸ
λέτε... Μὴν ταράζετε αὐτὴ μου τὴν ἀναμονή, ποῦ εἶνε
τόσο ὁμορφη, τόσο θεία στὸν ἐγωϊσμό της... σᾶς τὸ
εἶπα· μὴ μοῦ μιλεῖστε ποτὲ γιὰ ἔρωτα... Καὶ μὴν ὑπο-
φέρετε... Εἶστε τόσο ἐλεύθερος, τόσο πλούσιος... τόσο
καλὸς ἐσεῖς... Αὐτὴ, ποῦ ζητᾶτε, αὐτὴ ποῦ σᾶς ἀξίζει,
δὲν εἶμαι γώ... νὰ μὲ καταλάβετε... ὑπάρχει μιὰ τέτοια
παντατεινὴ εὐγνωμοσύνη μέσα γιὰ σᾶς, μὴ μοῦ τὴν
χαλάσετε· δόστε μου ἓνα φιλὶ καὶ συγχωρεῖστε με... ἂν
δὲ ξέρω νὰ λέω ψέμματα.

Φίλιππος (*Συγκινημένος, φιλώντας τὴν*). Ναί...
ἔχετε δίκιο... Σχεδὸν ζήτησα τὴν ἀνταμοιβή γιὰ ὅ,τι
ἔκαμα... Ντρέπομαι... Μὴν πεῖτε τίποτ' ἄλλο... Τώρα
λογικεύομαι... Ἴσως σεῖς δὲ θὰ μπορέσετε νὰ μείνετε
δῶ μὲ τὸ παιδί σας.

Μαρία. Θὰ πάω ἄλλοῦ.

Φίλιππος. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ φροντίσω
γιὰ σᾶς.

Μαρία. Ναί... ναί... δέχομαι... ὅ,τι θέλετε... Φροντίστε για μᾶς.

Φίλιππος. Καὶ δὲ θὰ σᾶς ξαναἰδῶ !

Μαρία. Κάθε φορά, πού ἡ μικρούλα μου θὰ μοῦ ἀφίνει για μιὰ στιγμή ἐλευθερία τὴν καρδιά μου... αὐτὴ τὴ στιγμή θὰ τὴν ἀφιερῶνω σὲ σᾶς... Ὁἶσχωμαι νὰ σᾶς βρῶσκω, ὡς κι' ἀπὸ μακρυνά, για νὰ σᾶς εὐχαριστῶ, για νὰ σᾶς εὐλογᾶω...

Φίλιππος. Ναί... θὰ σᾶς περιμένω πάντα... Καὶ τῶρα ἄκουσε, Μαρία! στὸ σπίτι σας εἶνε οἱ γείτονες... οἱ περιέρχοι... Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ σᾶς κλέψει τίποτε ἀπὸ τὴ χαρὰ σας... πρέπει νᾶστε μόνη, ὅταν θᾶρθεῖ ἡ μικρὴ σας.

Μαρία. Εὐχαριστῶ... εὐχαριστῶ...

Φίλιππος. Θὰ τὴ φέρουν ἐδῶ... Καὶ κατόπι θὰ κανονίσουμε για τὴν ἀναχώρησή σας. (Ἀκούεται ἀπὸ μακρυνά ὁ θόρυβος αὐτοκινήτου).

Μαρία. (Παίρνει τὰ χέρια τοῦ Φίλιππου, τὸν κοιτάζει, γίνεται ἀλύγιστη, σὰ νὰ ἐτοιμάζονταν νὰ πεθάνει). Ἐκείνη;

Φίλιππος. Ναί... ὠρισμένως...

Μαρία. Μείνετε δῶ... μὴ μ' ἀφήσετε...

Φίλιππος. Ὁχι... πρέπει νὰ πάω... Μείνετε σεῖς ἐδῶ, καθισμένη, ἀκίνητη δυὸ λεπτά... ἐγώ... πάω νὰ φροντίσω για τὰ... τριαντάφυλλα! Ἀκίνητη ἔτσι... (Φεύγει βιαστικά ἀπὸ τὸν κῆπο).

Μαρία (Μένει μιὰ στιγμή ἀκίνητη σὰν ἀπολιθωμένη, μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα στὸ ὄραμά της) ση-

κώνεται ξάφνου, σὰ νᾶχε ἀκούσει θόρυβο). Ὁχι... τίποτε... δὲ γυρίζω... Ἄν γυρίσω, δὲ θᾶνε αὐτὴ... θᾶνε κάποιος, πού ἔρχεται νὰ μοῦ πεῖ πῶς... Θεὲ μου... λίγη εὐσπλαχνία... Δὲν μπορῶ πιά... ἀληθινά, δὲν μπορῶ πιά! (Ἐχει μπεῖ ἡ Ἄννούλα ἀπὸ τὸ βᾶθος, ἢ, πὸ σωστά, ἔχει μπεῖ ἕνα μεγάλο μπουκέτο τριαντάφυλλα, πού κρῦβει ἕνα παιδάκι).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

Μαρία—Ἄννούλα.

Ἄννούλα (Σιγά, σιγά, ζυγώνει τὴ Μαρία! ὅταν εἶνε τέλεια σιμά της). Ὅριστε τὰ ρόδα... Μαμά...

Μαρία (Δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει, δὲν μπορεῖ νὰ φωνάξει! γυρίζει ἀργά, σὰ νὰ φοβούνταιε μιὰν ἀπάτη! ζητάει ἀνάμεσα στὰ τριαντάφυλλα τὸ πρόσωπο τῆς μικρούλας, τὴν κοιτάζει). Ἐσύ; ἐσύ; (Κ' ἐπαναλαμβάνει μηχανικά τὴ λέξη, δίχως νὰ μπορεῖ νὰ πεῖ ἄλλο).

Ἄννούλα. Μοῦ εἶπαν... νὰ σοῦ πῶ... καὶ εἶπα... Εἶνε ἀλήθεια, πῶς εἶσαι ἡ μαμά μου; (Ἀφίνει νὰ πέσουν ὅλα τὰ τριαντάφυλλα).

Μαρία. Ἐσύ;... ἐσύ;...

Ἄννούλα. Σοῦ κατοφαίνεται, νὰ σὲ λέω : μαμά;

Μαρία. Σὺ... Ἄννούλα;... Σὺ; Τώρα... μοῦ φαίνεται πῶς τῶξερα... μοῦ φαίνεται... Ἐσύ;... ἐσύ;...

Ἄννούλα. Γιατὶ εἶσαι ἔτσι;... δὲν εἶσαι καλά;

Μαρία. Σὺ; (Νικημένη, ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴ

συγκίνηση, ρίχνεται επάνω στην πολυθρόνα και κλαίει μαγευτικά).

Ἀννούλα. Μαμά!... μαμά!...

Μαρία. Ναί! ναί! Πές το... Ἐξακολούθησε... λέγε το... Ἐσύ!... Ἐσύ!...

Ἀννούλα. Τώρα γελᾶς;...

Μαρία. Ἐσύ... ἡ δική μου... ἡ δική μου... (Τὴν παίρνει, τὴ σφίγγει τρελλὰ σὲ μιὰ παραφορὰ ἀπὸ κλά-
ῦμα καὶ ἀπὸ χαρά).

Ἀννούλα. Μαμά!... ἔμπρός, πᾶψε!... Μὴν κάνεις σὰ μωρὸ παιδί! (Βαστιοῦνται ἀγκαλιασμένες σφιχτὰ καὶ ἡ σκηνὴ κατεβαίνει).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Αίσχύλου, Προμηθεύς δεσμώτης, μετάφρασις καὶ προλεγόμενα Γ. Καλοσγούρου . . .	Δο. 3.—
'Αλφίερη Β., Σαούλ, τραγωδία, πρόλογος καὶ μετάφρασις Γ. Καλοσγούρου . . .	2.
Βουτυρά Δ., Ζωὴ ἀρρωστέμενη καὶ ἄλλα διηγήματα . . .	4.
Γαβριηλίδου Βλάση, Ταξείδια . . .	2.
» Αἱ Γυναικες . . .	31.
Γιαῖε, Φάουστ, μετάφρασις Κ. Χατζοπούλου . . .	71.
Γαλιέροσταμ Γ., Παλιὰ γράμματα, μετάφρ. Ι. Ε. Χουσαφῆ	41.
Γρανίτσα Στ., Τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου . . .	6.
Θεοτόκη Κ., Ἡ τιμὴ καὶ τὸ χοῦμα . . .	6.
Καζαντζάκη Γαλάτειας, Τῆ νύχτα τ' Ἀη Γιάννη . . .	55.
Καμπύροπουλου Δημ., Περσισμένα χρόνια . . .	2.
Καμπύση Γιάννη, Μυστικὸ τοῦ γάμου.— Ἡ φάρος τῆς ζωῆς	5.
Δόγγου Γ. Ἡς καὶ Χλόη, μετάφρ. Π. Βουτιεριδίου . . .	35.
Μαριῶ (Βασίλισσα τῆς Ρουμανίας), Μυθόλα, μετάφρασις	
Αἰμιλίας Καραβία . . .	5.—
Μερικὴ Πρ., Κολόμβα μετάφρασις Ν. Γ. Πολίτου . . .	7.
Μορέας J. (I. Παπαδιαμαντόπουλος), Οἱ Στροφές . . .	5.—
Νικονοῦ Δαρ., Ἡ Δασκαλίτσα, μετάφρ. Εἰρήνης Δεδουνοῦ	31.
Νιτέμης, Τὸ πατρικὸ σπίτι.— Φύσις μετ. Γερ. Σπαταλά	4.—
Ντισοτογιέβοκη Θ., Ἡ Παίκτης, μυστικὸς μετ. φρ. Φιλήντα	5.—
Ξενοπούλου, Φοιτηαὶ, τρεῖς πράξεις μ' ἐπιλογὴν . . .	31.
» Λάουρα, (Τὸ κορίτσι ποῦ σκοπεῖ) μινθισ. . .	7.
Πουτσίνη Π., Ἀνατριχίλες διηγήματα, μετάφρ. Μ. Κοκκαλή	2.—
Ρόδ'εργ Β. Ρωμαῖκὸ ἄθροισμα, μετάφρασις Ι. Ε. Χουσαφῆ	31.
Σολ'μεν, Τὰ ἰταλικά ποιήματα, πρόλογος καὶ μετάφρασις Γ. Καλοσγούρου . . .	1.
» Ἀπαντα, μετὰ προλόγου Κ. Πολίτου . . .	18.
Ταγέρ Ρ., Λυρικά ἀνεκδόμητα, μετάφρ. Κ. Κοικογλίδη	3.—
Τσένζορ, Ἡ μονάκριβη, μετ. ἐκ τοῦ ἑσπερικοῦ Βεργατιῆ	4.—
Τσέχωφ Α., Νύκτα σὺν νεκροταφεῖο. Διηγήματα, μετάφρασις Ἀγ. Κωνσταντινίδου . . .	41.
Φράνκ Α., Ὁ Κραυκεμπόλης κλπ., μετάφρ. Α. Πρωτοπατέρη	5.—
Χατζοπούλου Κ., Βραδινὸ ἄθροισμα, Ποιήματα . . .	5.—
Χρηστομάνου, Τὸ βιβλίον τῆς Αὐτοκρατ. Ἐλισάβετ . . .	71.
Ψυχάργ Γ., Ζωὴ καὶ ἀγάπη στῆ μοναξιά . . .	10.—
» Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος . . .	4.—
» Ἀπολογία . . .	6.—
» Δύο Ἀδέσφια . . .	10.—
» Τὸ ταξίδι μου . . .	6.—
» Στὸν ἴσκιον τοῦ πλατάνου . . .	5.—
» Πολλὰ πράματα . . .	4.—
» Τρία λόγια . . .	6.—